

Sygnatura akt II AKa 377/17

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 listopada 2018 r.

Sąd Apelacyjny we Wrocławiu II Wydział Karny w składzie:

Przewodniczący: SSA Jerzy Skorupka (spr.)

Sędziowie: SA Cezariusz Baćkowski

SA Piotr Kaczmarek

Protokolant: Joanna Klisiewicz-Hałaj

przy udziale: prokuratora Prokuratury Okręgowej w J.Tomasza Krzesiewicza

**po rozpoznaniu w dniach 10 października 2018 roku, 24 października 2018 roku
i 28 listopada 2018 roku**

sprawy A. D. (1)

oskarżonej o przestępstwa

z art. 286 § 1 i 3 kk w związku z art. 12 kk

W. D.

oskarżonej o przestępstwa

**z art. 301 § 2 kk i art. 272 kk w związku z art. 11 § 2 kk i art. 300 § 3 kk w związku z art. 300 § 1 k.k.
i art. 300 § 2 kk i art. 272 kk w związku z art. 11 § 2 kk w związku z art. 12 kk**

I. T.

oskarżonej o przestępstwa

**z art. 301 § 2 kk i art. 286 § 1 k.k. w związku z art. 294 kk w związku z art. 11 § 2 kk z art. 18 § 2 kk w
związku z art. 233 § 1 kk z art. 18 § 2 kk w związku z art. 272 kk i art. 273 kk w związku z art. 11 § 2 kk**

M. T. (1)

oskarżonego o przestępstwa

**z art. 301 § 2 kk i art. 286 § 1 k.k. w związku z art. 294 § 1 kk i art. 272 kk w związku z art. 11 § 2 kk i
art. 300 § 3 kk w związku z art. 300 § 1 k.k. i art. 300 § 2 kk i art. 272 kk w związku z art. 11 § 2 kk w
związku z art. 12 kk z art. 272 kk i art. 13 § 1 k.k. w związku z art. 300 § 3 kk w związku z art. 300 § 1
k.k. i art. 13 § 1 k.k. w związku z art. 300 § 2 kk w związku z art. 11 § 2 kk z art. 300 § 3 kk w związku
z art. 300 § 1 k.k. i art. 300 § 2 kk w związku z art. 11 § 2 kk**

z art. 523 ust. 1 i 2 Prawo i upadłościowe i naprawcze i art. 300 § 2 kk w związku z art. 11 § 2 kk

na skutek apelacji wniesionych przez oskarżonych, oskarżycieli posiłkowych

i prokuratora wobec wszystkich oskarżonych

od wyroku Sądu Okręgowego we Wrocławiu

z dnia 5 maja 2017 r. sygn. akt III K 403/13

I. zmienia zaskarżony wyrok w stosunku do M. T. (1) w ten sposób, że:

- 1) uchyla rozstrzygnięcie zawarte w punkcie III części rozstrzygającej o obowiązku naprawienia szkody,**
- 2) uniewinnia M. T. (1) od popełnienia czynu przypisanego mu w punkcie IX części rozstrzygającej, tj. przestępstwa z art. 300§2 KK w zb. z art. 300§3 KK w zw. z art. 11§2 KK, stwierdzając, że wydatki w tym zakresie ponosi Skarb Państwa,**
- 3) uniewinnia M. T. (1) od popełnienia czynu przypisanego mu w punkcie XI części rozstrzygającej, tj. przestępstwa z art. 523 ust. 2 ustawy z dnia 28.02.2003 r. Prawo upadłościowe i naprawcze stwierdzając, że wydatki w tym zakresie ponosi Skarb Państwa,**
- 4) karę pozbawienia wolności wymierzoną M. T. (1) za czyn przypisany mu w punkcie I części rozstrzygającej obniża do 3 (trzech) lat,**
- 5) zachowanie M. T. (1) przypisane mu w punkcie IV części rozstrzygającej kwalifikuje jako przestępstwo z art. 302§1 KK,**
- 6) zachowanie M. T. (1) przypisane mu w punkcie V części rozstrzygającej kwalifikuje jako przestępstwo z art. 300§2 KK i art. 300§1 KK w zw. z art. 300§3 KK w zw. z art. 11§2 KK,**
- 7) zachowanie M. T. (1) przypisane mu w punkcie VI części rozstrzygającej kwalifikuje jako przestępstwo z art. 300§2 KK i art. 300§1 KK w zw. z art. 300§3 KK w zw. z art. 11§2 KK,**
- 8) zachowanie M. T. (1) przypisane mu w punkcie VII części rozstrzygającej kwalifikuje jako przestępstwo z art. 300§2 KK i art. 300§1 KK w zw. z art. 300§3 KK w zw. z art. 11§2 KK,**
- 9) zachowanie M. T. (1) przypisane mu w punkcie X części rozstrzygającej kwalifikuje jako przestępstwo z art. 300§2 KK i art. 300§1 KK w zw. z art. 300§3 KK w zw. z art. 11§2 KK, a nadto przyjmuje, że przypisane temu oskarżonemu przestępstwa z art. 300§2 KK i art. 300§1 KK w zw. z art. 300§3 KK w zw. z art. 11§2 KK stanowią ciąg przestępstw z art. 91§1 KK i na podstawie art. 300§3 KK w zw. z art. 11§3 KK i art. 91§1 KK wymierza mu karę 1 roku i 6 (sześciu) miesięcy pozbawienia wolności,**
- 10) w czynie przypisanym M. T. (1) w punkcie I części rozstrzygającej, w miejsce zwrotu „wspólnie z A. D. (2), a także z I. T. i A. D. (3)” przyjmuje „wspólnie z innymi osobami”,**

II. zmienia zaskarżony wyrok w stosunku do A. D. (1) w ten sposób, że:

- 1) zachowanie A. D. (1) przypisane jej w punkcie XIV części rozstrzygającej kwalifikuje jako przestępstwo z art. 18§3 KK w zw. z art. 300§2 KK i art. 300§1 KK w zw. z art. 300§3 KK w zw. z art. 11§2 KK,**
- 2) zachowanie A. D. (1) przypisane jej w punkcie XV części rozstrzygającej kwalifikuje jako przestępstwo z art. 297§1 KK i art. 286§1 KK w zw. z art. 11§2 KK w zw. z art. 12 KK w zw. z art. 4§1 KK w brzmieniu ustawy obowiązującej do 8 czerwca 2010 r.,**

III. zmienia zaskarżony wyrok w stosunku do W. D. w ten sposób, że:

1) zachowanie W. D. przypisane jej w punkcie XIX części rozstrzygającej kwalifikuje jako przestępstwo z art. 18§3 KK w zw. z art. 302§1 KK i za to, na podstawie art. 19§1 KK w zw. z art. 302§1 KK wymierza jej karę grzywny w wysokości 300 (trzystu) stawek dziennych, ustalając wysokość jednej stawki na 200 (dwieście) zł, stwierdzając że orzeczenie zawarte punkcie XXI części rozstrzygającej utraciło moc,

2) uchyla rozstrzygnięcie zawarte w punkcie XX części rozstrzygającej dotyczące obowiązku naprawienia szkody,

I. zmienia zaskarżony wyrok w stosunku do I. T. w ten sposób, że:

1) uniewinnia oskarżoną od popełnienia przestępstwa przypisanego jej w punkcie XXIII części rozstrzygającej, tj. czynu z art. 18§3 KK w zw. z art. 301§2 KK stwierdzając, że orzeczenie zawarte w punkcie XXIV części rozstrzygającej utraciło moc oraz, że wydatki w tym zakresie ponosi Skarb Państwa,

2) uniewinnia oskarżoną od popełnienia przestępstwa przypisanego jej w punkcie XXVI części rozstrzygającej, tj. czynu z art. 13§1 KK w zw. z art. 18§2 KK w zw. z art. 272 KK i art. 13§1 KK w zw. z art. 18 § 2 KK w zw. z art. 273 KK w zw. z art. 11§2 KK stwierdzając, że orzeczenia zawarte w punktach XXVII, XXVIII i XXIX części rozstrzygającej utraciły moc oraz, że wydatki w tym zakresie ponosi Skarb Państwa,

II. na podstawie art. 91§2 KK łączy orzeczone wobec M. T. (1) kary jednostkowe pozbawienia wolności w punktach I.4 i I.9 niniejszego wyroku i wymierza mu karę łączną 3 lat pozbawienia wolności,

III. na podstawie art. 63§1 KK zalicza M. T. (1) na poczet orzeczonej kary łącznej pozbawienia wolności okres zatrzymania w dniu 21 stycznia 2010 r. przyjmując, że jest on równoważny jednemu dniowi pozbawienia wolności,

IV. na podstawie art. 63§1 KK zalicza W. D. na poczet orzeczonej kary grzywny okres jej zatrzymania od 12 do 13 stycznia 2010 r. przyjmując, że jeden dzień zatrzymania jest równoważny 2 stawkom dziennym grzywny,

V. w pozostałej części zaskarżony wyrok utrzymuje w mocy,

VI. zasądza od oskarżonej W. D. na rzecz Skarbu Państwa 6006 zł kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze, w tym 6000 zł opłaty za obie instancje,

VII. zwalnia oskarżonego M. T. (1) od kosztów sądowych i określa, że wydatki za postępowanie odwoławcze ponosi Skarb Państwa.

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy we Wrocławiu wyrokiem z dnia 5 maja 2017 r., sygn., akt: III K 403/13:

I. uznał oskarżonego **M. T. (1)** za winnego tego, że w okresie od 20 stycznia 2006r. do połowy września 2008r. roku we W. i innych miejscowościach, działając jako właściciel przedsiębiorstwa (...), wspólnie i w porozumieniu ze swoim pełnomocnikiem A. D., działając w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, będąc dłużnikiem wielu wierzycieli tj.

1. (...) Sp. z o.o. z/s we W.

2. (...) SP. z o.o. z/s T.
3. (...), Spółka Jawna
4. (...) S.A. z/s w P.
5. I. M., P. D. (1) pod firmą (...) s.c.
6. Skarb Państwa – Sąd Okręgowy we W.ul. (...),
7. Zakład (...) Sp. z o.o. z/s w S.
8. Przedsiębiorstwo (...); z o.o. z/s we W.
9. E. P., A. P. (1)
10. (...) sp. z o.o. z/s B. zł
11. (...) sp. z o.o. we W.
12. M. J. (1), R. J.
13. I. W. pod firmą (...)
14. (...) sp z o. o. z/s W.
15. (...) sp z o. o. z/s B.
16. V. sp z o.o. z/s B. w kwocie
17. (...) sp. z o. o. z/s W.
18. A. K. (1) pod firmą (...) z/s Ś.
19. (...) sp. Jawna z/s S.
20. Skarb Państwa– Naczelnik Pierwszego Urzędu Skarbowego we W.
21. Przedsiębiorstwo Usług (...) sp. z o. o.
22. A. C. (1) Restauracje (...) z/s K.
23. (...) sp z o. o. z/s W.
24. Syndyk Masy Upadłości (...) sp z o. o. w B.
25. Starosta Powiatu (...)
26. Henryk Gniewkowski, pod firmą (...) zs. Ś.
27. A. D. (4) pod firmą (...) z/s D.
28. (...) sp. z o. o. z/s B.
29. Urząd Dozoru Technicznego z/s W.
30. (...) Sp. z o. o. z/s W.

31. (...) sp. Jawna z/s M.
32. J. P. (1), M. W. (1)
33. K. P. (1)
34. L. F.
35. (...) S.A. We W.
36. Zakład (...) sp. Jawna z/s w C.
37. A. P. (2), W. K.
38. N. G., D. P. (1)
39. K. K. (2), G. K.
40. (...) sp. z o. o. z/s W.
41. (...) sp. z o. o. z/s C.
42. M. D. (1), B. D. (1), M. C. (1), M. C. (2)
43. P. S. (1)
44. Gmina W. Urząd Miejski W. (...)
45. K. D.
46. G. S., A. S. (1)
47. K. T. (1), M. L. (1)
48. (...) S.A z/s K.
49. D. P. (2) pod firmą (...) z/s S.
50. A. D. (5)
51. (...) sp. z o. o. z/s K.
52. Skarb Państwa – Sąd Rejonowy dla Wrocławia – Fabrycznej
53. (...)S.A. z/s W.
54. B. K. (1), L. K. (1)
55. M. P. (1), T. P.
56. J. N., A. N.
57. B. N. (1), M. N.
58. A. K. (2), T. K. (2)
59. M. R.

60. A. C. (2)
61. L. G., P. G.
62. E. R., A. R.
63. A. C. (3), J. C.
64. J. P. (2), A. P. (3)
65. L. P. (1), P. P. (1)
66. M. J. (2), M. J. (3)
67. M. P.
68. K. W., Ł. W. (1)
69. J. F., T. F.
70. B. J.
71. D. P. (3), J. P. (3)
72. A. S. (2), J. S. (1)
73. M. M. (1), P. M. (1)
74. E. S. (1) w kwocie
75. M. W. (2), R. W.
76. A. C. (4)
77. W. F.
78. S. S. (1)
79. M. Z., A. Z. (1)
80. (...) sp. z o. o. z/s W. w
81. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział we W.
82. J. J. (4), J. J. (2)
83. E. S. (2), G. M.
84. M. L. (2)
85. A. W. (1), K. W.
86. U. K., H. K.
87. Ł. D., M. D. (2)
88. D. S.

89. M. F. (1)
90. (...) s.c. K. T., J. T. (1);
91. M. M. (2)
92. P. S. (2)
93. M. M. (3)
94. Z. Z., A. Z. (2)
95. A. Z. (3), A. Z. (4)
96. J. O., S. O.
97. M. S. (1), F. S.
98. Ł. W. (2), A. W. (2)
99. (...) sp. z o. o. z/s
100. M. F. (2)
101. (...) Budowlane (...), S. sp. j.
102. Bank (...) S.A. z/s W.
103. P. M. (2)
104. Gmina S., Urząd Miejski w S.
105. M. D. (3)
106. E. Z., R. Z. (1)
107. (...) S.A. z/s W.
108. T.. (...) S.A. z/s W.
109. (...) sp. z o. o. z/s W.
110. Bank (...) S.A. z/s W.
111. (...) S.A.
112. A. S. (3), M. S. (2)
113. (...) sp. z o. o. z/s O.
114. P. S. (3)
115. M. P. (2)
116. M. L. (2)
117. A. P. (4)

118. Bank (...) S.A. z/s W.

119. Zakład (...) sp. z o. o. z/s S.

wymienionych na liście wierzytelności w postępowaniu upadłościowym prowadzonym przez Sąd Rejonowy dla Wrocławia Fabrycznej pod sygn. GUp 49/09, przewidując możliwość doprowadzenia do niewypłacalności przedsiębiorstwa i godząc się na to doprowadził do niewypłacalności przedsiębiorstwo (...) w ten sposób że: mieszkając we Francji i nie będąc w stanie faktycznie prowadzić działalności gospodarczej na terenie Polski ustanowił A. D. (2). pełnomocnikiem do prowadzenia zarejestrowanej działalności gospodarczej w swoim imieniu, umożliwiając mu w ten sposób faktyczne prowadzenie działalności developerskiej, pomimo wcześniejszych jego niepowodzeń w tym zakresie, a nadto orzeczonego zakazu prowadzenia działalności gospodarczej i w sytuacji, gdy prowadzona działalność opierała się na środkach wpłacanych przez klientów wobec, których zobowiązywał się wybudować lokale mieszkalne w I. i S., umówił się z pełnomocnikiem, że będzie mógł pobierać na własne cele środki z wpłat klientów, w wyniku czego prowadził drenaż środków finansowych z firmy inwestując w nieruchomości i ich remont a nadto zezwolił na spłatę długów pełnomocnika i innej osoby oraz wydatkowanie środków firmy bez weryfikacji na jaki cel zostały wydane, w ten sposób, że:

- 12 września 2006 roku dokonał zakupu działki numer (...) obręb AM- (...) KW (...) w I., w związku z którą transakcją zapłacił z majątku (...) kwotę 102 000 zł.;

- 10 stycznia 2007 roku wspólnie z A. D. (2), a także z I. T. i A. D. (3) z którymi zamierzał założyć spółkę w celu wspólnego prowadzenia działalności gospodarczej dokonał zakupu od M. i A. S. (3) nieruchomości w postaci działek położonych w I. o numerach (...) i (...) obręb I., numery ksiąg wieczystych odpowiednio KW (...) i KW (...) za kwotę 2 375 000 zł, za które M. T. (1) zobowiązał się zapłacić po uzyskaniu kredytu bankowego w terminie do 31 marca 2007r. i następnie zapłacił łącznie kwotę 1 350 324 zł 13 gr oraz koszty notarialne w wysokości 56 252 zł, przy czym pomimo faktu, iż całość wpłaconej sumy na zakup nieruchomości pochodziła z majątku firmy (...), a reszta miała pochodzić z kredytu zaciągniętego przez M. T. (1) wskazał w akcie notarialnym, iż 40% udziałów w nieruchomości obejmuje A. D. (3) a 20% I. T.;

- 27 marca 2007r. pomimo, że nie dokonał zapłaty całości ceny za zakup nieruchomości od M. i A. S. (3) i poddał się egzekucji co do pozostałej kwoty, pożyczając pieniądze od W. D. zobowiązał się zakupić od E. i R. Z. (1) nieruchomość przy ul. (...) we W., za kwotę 1 850 000 zł. przy czym płatność miała być dokonana w ratach w terminie do 15 grudnia 2007r. po czym 14 grudnia 2007 roku pomimo, że nie otrzymał kredytu na zapłatę reszty ceny za zakup nieruchomości od M. i A. S. (3) podpisał umowę zakupu nieruchomości zabudowanej przy ul. (...) we W., od E. i R. Z. (1) w której jako kupujący wskazani byli W. D. w 1/3 i M. T. (1) w 2/3 udziałów, przy czym M. T. (1) za swój udział o wartości 1220 000 zł. zapłacił łącznie 1 582 000 zł. przy ostatecznie ustalonej cenie 1 830 000 zł. wydatkując następnie środki firmy na jej remont;

- 3 maja 2007 roku dokonał wraz z żoną A. T. (1) zakupu po 1/2 udziału w domu położonym we Francji w P., adres (...) za kwotę 300 000 Euro, wydatkując na ten cel w połowie środki z uzyskanego w kwietniu 2007 r. kredytu obrotowego uzyskanego na firmę w (...) w wysokości 400 000 zł. a następnie wydatkował środki firmowe na remont tego domu;

- 25 sierpnia 2007 roku, zawarł z U. J. warunkową umowę kupna- sprzedaży gruntu rolnego zabudowanego stanowiącego działkę numer (...), o obszarze 5979 m2, położonego w miejscowości W., gmina W.. Strony ustaliły cenę sprzedaży na 686 000 zł. i na jej poczet A. D. (2) zapłacił kwotę 74 000 zł. a resztę kwoty zobowiązał się zapłacić do 30 października 2007r.;

w wyniku czego latem 2008r. doprowadził do niewypłacalności tj. do utraty zdolności wykonywania swoich wymagalnych zobowiązań pieniężnych za dostarczane usługi i towary oraz wobec klientów, skutkiem czego było złożenie przez wierzycieli w sierpniu 2009r wniosku o upadłość i jej ogłoszenie na mocy postanowienia Sądu z 22

grudnia 2009r. **tj. przestępstwa z art. 301 § 2 k.k. w zw. z art. 12 kk. i za to na podstawie art. 301 § 2 k.k. wymierzył karę 4 (czterech) lat pozbawienia wolności;**

II. na podstawie art. 41§ 2 kk. w zw. z art. 43§ 1 kk. orzekł wobec oskarżonego M. T. (1) zakaz prowadzenia działalności gospodarczej w zakresie kupna i sprzedaży nieruchomości na okres 8 (ośmiu) lat;

III. na podstawie art. 46 §1 kk. w zw. z art. 4§1 kk. w brzmieniu obowiązującym do 8.06.2010r. zobowiązał oskarżonego M. T. (1) do naprawienia szkody w poprzez zapłatę na rzecz każdego z niżej wymienionych pokrzywdzonych wymienionych kwot tj. na rzecz:

1- L. F. 198 000 zł. (sto dziewięćdziesiąt osiem tysięcy zł.);

2- Z. i A. Z. (2) 50 513 zł. (pięćdziesiąt tysięcy pięćset trzynaście zł.)

3- M. i P. M. (1) 240 000 zł. (dwieście czterdzieści tysięcy zł.)

4- A. C. (4) 244 000 zł.(dwieście czterdzieści cztery tysiące zł.)

5- A. i J. C. 164 444, 05 zł.(sto sześćdziesiąt cztery tysiące czterysta czterdzieści cztery zł i pięć groszy)

6- A. D. (5) 210 000 zł.(dwieście dziesięć tysięcy zł.)

7- M. i Ł. D. 257 150 zł.(dwieście pięćdziesiąt siedem tysięcy sto pięćdziesiąt zł.)

8- M. F. (1) 298 000 zł. (dwieście dziewięćdziesiąt osiem tysięcy zł.)

9- W. F. 120 300 zł. (sto dwadzieścia tysięcy tysiące trzysta zł.)

10- L. i P. G. 156 736, 85 zł.(sto pięćdziesiąt sześć tysięcy siedemset trzydzieści sześć zł. i osiemdziesiąt pięć groszy)

11- J. i J. J. (2) 244 862, 98 zł.(dwieście czterdzieści cztery tysiące osiemset sześćdziesiąt dwa zł. i dziewięćdziesiąt osiem groszy)

12- M. i M. J. (3) 250 002, 70 zł.(dwieście pięćdziesiąt tysięcy dwa zł. i siedemdziesiąt groszy);

13- A. K. (2) i T. K. (2) 235 264, 91 zł.(dwieście trzydzieści pięć tysięcy dwieście sześćdziesiąt cztery zł. i dziewięćdziesiąt jeden groszy);

14- M. Ł. 150 000 zł.(sto pięćdziesiąt tysięcy zł.)

15- M. M. (3) 276 000 zł.(dwieście siedemdziesiąt sześć tysięcy zł)

16- P. M. (2) 350 000 zł. (trzysta pięćdziesiąt tysięcy zł.)

17- B. i M. N. 161 681, 55 zł.(sto sześćdziesiąt jeden tysięcy sześćset osiemdziesiąt jeden zł. i pięćdziesiąt pięć groszy);

18- D. i J. P. (3) 189 000 zł.(sto osiemdziesiąt dziewięć tysięcy zł.)

19- M. i T. P. 171 249, 14 zł.(sto siedemdziesiąt jeden tysięcy dwieście czterdzieści dziewięć zł. i czternaście groszy)

20- J. P. (2) i A. P. (3) 252 058, 87 zł.

(dwieście pięćdziesiąt dwa tysiące pięćdziesiąt osiem zł. i osiemdziesiąt siedem groszy);

21- E. i A. R. 246 368, 87 zł. (dwieście czterdzieści sześć tysięcy trzysta sześćdziesiąt osiem zł. i osiemdziesiąt siedem groszy)

- 22- M. R. 160 181, 05 zł. (sto sześćdziesiąt tysięcy sto osiemdziesiąt jeden zł. i pięć groszy)
- 23- B. i J. S. (2) 130 000 zł.(sto trzydzieści tysięcy)
- 24- D. S. 250 000 zł.(dwieście pięćdziesiąt tysięcy)
- 25- M. i F. S. 233 025 zł. (dwieście trzydzieści trzy tysiące dwadzieścia pięć zł.);
- 26- A. i Ł. W. (2) 164 320 zł. (sto sześćdziesiąt cztery tysiące trzysta dwadzieścia zł.);
- 27- K. i Ł. W. (1) 411 368, 87 zł.(czterysta jedenaście tysięcy trzysta sześćdziesiąt osiem zł. i osiemdziesiąt siedem groszy);
- 28- A. i A. Z. (4) 311 800 zł.(trzysta jedenaście tysięcy osiemset zł.)
- 29- L. P. (2) i P. P. (1) 547 328, 17 zł.(pięćset czterdzieści siedem tysięcy trzysta dwadzieścia osiem zł. i siedemnaście groszy);
- 30- E. S. (2) i G. M. 160 000 zł.(sto sześćdziesiąt tysięcy)
- 31- B. J. 187 500 zł.(sto osiemdziesiąt siedem tysięcy pięćset zł.)
- 32- M. F. (2) 500 000 zł.(pięćset tysięcy zł.)
- 33- A. P. (2) 186 160 zł. (sto osiemdziesiąt sześć tysięcy sto sześćdziesiąt zł.);
- 34-R. i M. J. (1) 239 500 zł. (dwieście trzydzieści dziewięć tysięcy pięćset zł.)

IV. uznał **M. T. (1)** za winnego tego, 24 września 2008 roku w warunkach niewypłacalności i grożącej upadłości firmy (...) w sytuacji nie pozwalającej zaspokoić wszystkich wierzycieli w celu udaremnienia wykonania orzeczeń sądów, uszczuplił jak i udaremniał zaspokojenie wielu wierzycieli (tj. wymienionych w opisie czynu przypisanego w punkcie I wyroku i wymienionych na liście wierzytelności w postępowaniu upadłościowym tego podmiotu prowadzonym przez Sąd Rejonowy dla Wrocławia Fabrycznej pod sygn. GUp 49/09, wyrządzając im szkodę w wysokości 1 220 000 zł. poprzez przeniesienie na rzecz W. D. 2/3 udziałów w użytkowaniu wieczystym gruntu oraz własności budynków na nieruchomości przy ul. (...) we W. o wartości **1 220 000 zł.** tj. majątku zagrożonego zajęciem na podstawie tytułów wykonawczych w postaci: nakazu zapłaty z 18.07.2008r. nakazującego zapłatę na rzecz A. C. (1) 2095,79 zł. z odsetkami i nakazu zapłaty z 19.08.2008r. nakazującego zapłatę na rzecz (...) sp. z o.o. 9906,53 zł. z odsetkami oraz tytułów wykonawczych w postaci aktów notarialnych z 1 i 18 lipca 2008r. o poddaniu się egzekucji na rzecz M. B. i M. C. (3) w kwocie 466 000 zł. i na rzecz M. i M. C. (1) i B. i M. D. (4) w kwocie 500 000 zł. spłacając jednocześnie w ten sposób pożyczkę wobec W. D. z pokrzywdzeniem pozostałych wierzycieli **to jest przestępstwa z art. 300§2 kk. w zb. z art. 300§3 kk w zb. z art. 302§1 kk w zw. z art. 11§2 kk.;**

V. uznał oskarżonego **M. T. (1)** za winnego tego, że w dniu 23 marca 2009 roku we W. , w warunkach niewypłacalności i grożącej upadłości przedsiębiorstwa (...), działając w celu udaremnienia wykonania orzeczeń sądów udaremniał jak i uszczuplił zaspokojenie wielu swoich wierzycieli wymienionych na liście wierzytelności w postępowaniu upadłościowym prowadzonym przez Sąd Rejonowy dla Wrocławia Fabrycznej pod sygn. GUp 49/09, (tj. wymienionych w opisie czynu przypisanego w punkcie I wyroku) wyrządzając im szkodę w wysokości **540 129 zł.** przez to, że przeniósł na rzecz A. D. (1) 40 % udziałów we własności nieruchomości oznaczonej nr (...) obręb (...) I., o wartości 540 129 zł. dla której Sąd Rejonowy w O. prowadzi księgę wieczystą nr (...), tj. majątek zagrożony zajęciem na podstawie tytułów wykonawczych w postaci: nakazu zapłaty z 18.07.2008r.nakazującego zapłatę na rzecz A. C. (1) 2095,79 zł. z odsetkami i nakazu zapłaty z 19.08.2008r. nakazującego zapłatę na rzecz (...) sp. z o.o. 9906,53 zł. z odsetkami, nakazu zapłaty z 10.10.2008r. nakazującego zapłatę na rzecz P.H.U. (...) S-ka Jawna 1002,79 z odsetkami; postanowienia z 10.10.2008r. nadającym klauzulę wykonalności aktowi notarialnemu na rzecz M. i B. D. (2) oraz

M. i M. C. (2) 500 000 zł. z odsetkami; nakazu zapłaty z 22.10.2008r.nakazującego zapłatę na rzecz SMB (...) 55 791,01 zł. z odsetkami; nakazu zapłaty z 22.10.2008r. nakazującego zapłatę na rzecz (...)58 071,50 zł. z odsetkami; postanowienia z 22. 10.2008r.,nadajacemu klauzulę wykonalności (...) SA.; postanowienia z 11.2008r.,nadajacemu klauzulę wykonalności aktowi notarialnemu na rzecz M. C. (3) i M. B. 466 000 zł. nakazu zapłaty z 24.11.2008r. nakazującego zapłatę na rzecz K. P. (1) 302 044, 00 zł. z odsetkami; nakazu zapłaty z 27.11.2008r.,nakazującego zapłatę na rzecz (...) sp. z o.o.70 019, 28 zł. z odsetkami; nakazu zapłaty z 8.01.2009r.nakazującego zapłatę na rzecz (...) Sp. z o.o. 15 067, 46 z odsetkami tj. przestępstwa z **art. 300 § 2 k.k. w zb. z art. 300 § 3 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.**

VI. uznał oskarżonego **M. T. (1)** za winnego tego, że 5 maja 2009 roku we W., w warunkach niewypłacalności i grożącej upadłości przedsiębiorstwa (...), działając w celu udaremnienia wykonania orzeczeń sądów udaremniał jak i uszczuplił zaspokojenie wielu swoich wierzycieli (tj. wymienionych w opisie czynu przypisanego w punkcie I wyroku i na liście wierzytelności w postępowaniu upadłościowym prowadzonym przez Sąd Rejonowy dla Wrocławia Fabrycznej pod sygn. GUp 49/09, wyrządzając im szkodę w wysokości **800 000 zł.** przez to, że pozornie obciążył składniki swojego majątku kwotą 800 000 zł. w ten sposób, że zawarł przedwstępną umowy sprzedaży B. K. (2), nieruchomości w postaci budowanych lokali mieszkalnych oznaczonych jako S 1.1, S 1.7, S 2.2, S 2.3, S 3.3 oraz udziału w wysokości 10/31 we współwłasności garażu w budynku w miejscowości S. na działce nr (...) oznaczonej księgą wieczystą nr KW (...), prowadzoną przez Sąd Rejonowy w O., składając oświadczenie, że z ustalonej ceny w kwocie 820 000 zł otrzymał 800 000 zł której to kwoty w rzeczywistości nie otrzymał, co skutkowało dalszym oświadczeniem w treści tego aktu notarialnego o wyrażeniu zgody na ustanowienie hipoteki w dziale IV wskazywanej księgi wieczystej w kwocie 800.000 zł na rzecz B. K. (2), która to hipoteka została następnie wpisana do księgi wieczystej, tj. pozornie obciążył majątek zagrożony zajęciem na podstawie tytułów wykonawczych w postaci: nakazu zapłaty z 18.07.2008r.nakazującego zapłatę na rzecz A. C. (1) 2095,79 zł. z odsetkami i nakazu zapłaty z 19.08.2008r. nakazującego zapłatę na rzecz (...) sp. z. o.o. 9906,53 zł. z odsetkami, nakazu zapłaty z 10.10.2008r. nakazującego zapłatę na rzecz (...)1002,79 z odsetkami; postanowienia z 10.10.2008r.nadajacemu klauzulę wykonalności aktowi notarialnemu na rzecz M. i B. D. (2) oraz M. i M. C. (2) 500 000 zł. z odsetkami; nakazu zapłaty z 22.10.2008r.nakazującego zapłatę na rzecz (...)55 791,01 zł. z odsetkami; nakazu zapłaty z 22.10.2008r. nakazującego zapłatę na rzecz (...)58 071,50 zł. z odsetkami; postanowienia z 22. 10.2008r.,nadajacemu klauzulę wykonalności (...) SA.; postanowienia z 11.2008r.,nadajacemu klauzulę wykonalności aktowi notarialnemu na rzecz M. C. (3) i M. B. 466 000 zł. nakazu zapłaty z 24.11.2008r. nakazującego zapłatę na rzecz K. P. (1) 302 044, 00 zł. z odsetkami; nakazu zapłaty z 27.11.2008r.,nakazującego zapłatę na rzecz (...) sp. z o.o.70 019, 28 zł. z odsetkami; nakazu zapłaty z 8.01.2009r.nakazującego zapłatę na rzecz (...) Sp. z o.o. 15 067, 46 z odsetkami **tj. przestępstwa z art. 300 § 2 k.k. w zw. z art. 300 § 3 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.**

VII. uznał oskarżonego **M. T. (1)** za winnego tego, że 25 lutego 2009 roku we W., w warunkach niewypłacalności i grożącej upadłości przedsiębiorstwa (...), działając w celu udaremnienia wykonania orzeczeń sądów udaremniał jak i uszczuplił zaspokojenie wielu swoich wierzycieli wymienionych na liście wierzytelności w postępowaniu upadłościowym prowadzonym przez Sąd Rejonowy dla Wrocławia Fabrycznej pod sygn. GUp 49/09, (tj. wymienionych w opisie czynu przypisanego w punkcie I wyroku) wyrządzając im szkodę w wysokości **150 000 zł,** przez to, że pozornie obciążył kwotą 150 000 zł, składnik swojego majątku przez to, że zawarł przedwstępną umowy sprzedaży działki nr (...) obręb I., na rzecz P. S. (4) prowadzącego działalność pod firmą (...) i oświadczył, iż z umówionej ceny sprzedaży 500 000 zł zapłacono kwotę 150 000 zł, co było nieprawdą albowiem żadnych pieniędzy z tego tytułu nie otrzymał tj. majątek zagrożony zajęciem na podstawie tytułów wykonawczych w postaci: nakazu zapłaty z 18.07.2008r. nakazującego zapłatę na rzecz A. C. (1) 2095,79 zł. z odsetkami i nakazu zapłaty z 19.08.2008r. nakazującego zapłatę na rzecz (...) sp. z. o.o. 9906,53 zł. z odsetkami, nakazu zapłaty z 10.10.2008r. nakazującego zapłatę na rzecz P.H.U. Tabo Tadeusz Kuzimski i S-ka Jawna 1002,79 z odsetkami; postanowienia z 10.10.2008r.nadajacemu klauzulę wykonalności aktowi notarialnemu na rzecz M. i B. D. (2) oraz M. i M. C. (2) 500 000zł. z odsetkami; nakazu zapłaty z 22.10.2008r.nakazującego zapłatę na rzecz (...)55 791,01 zł. z odsetkami; nakazu zapłaty z 22.10.2008r. nakazującego zapłatę na rzecz (...)58 071,50 zł. z odsetkami; postanowienia z 22. 10.2008r.,nadajacemu klauzulę wykonalności (...) SA.; postanowienia z 11.2008r.,nadajacemu klauzulę wykonalności aktowi notarialnemu na rzecz M. C. (3) i M. B. 466 000 zł. nakazu zapłaty z 24.11.2008r. nakazującego zapłatę na

rzecz K. P. (1) 302 044, 00 zł. z odsetkami; nakazu zapłaty z 27.11.2008r., nakazującego zapłatę na rzecz (...) sp. z o.o. 70 019, 28 zł. z odsetkami; nakazu zapłaty z 8.01.2009r. nakazującego zapłatę na rzecz (...) Sp. z o.o. 15 067, 46 z odsetkami **tj. przestępstwa z art. 300 § 2 k.k. w zw. z art. 300 § 3 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.**

VIII. uniewinnił oskarżonego M. T. (1) od popełnienia czynu zarzucanego w punkcie V aktu oskarżenia i kosztami postępowania w tej części przyjął, że stanowią one 1/9 kosztów przypadających od niego, na podstawie art. 632 kpk. obciążył Skarb Państwa;

IX. uznał oskarżonego **M. T. (1)** za winnego tego, że dniu 16 października 2008 roku we W. w warunkach niewypłacalności i grożącej upadłości przedsiębiorstwa (...), w celu udaremnienia wykonania orzeczeń sądów udaremniał jak i uszczuplił zaspokojenie wielu swoich wierzycieli wymienionych na liście wierzytelności w postępowaniu upadłościowym prowadzonym przez Sąd Rejonowy dla Wrocławia Fabrycznej pod sygn. GUp 49/09, (tj. wymienionych w opisie czynu przypisanego w punkcie I wyroku) wyrządzając im szkodę w wysokości **225 000 zł.** przez to, że usunął majątek w postaci pieniędzy w kwocie 225 000 zł poprzez zakupienie na rzecz żony A. T. (1) mieszkania we W. na ulicy (...) za kwotę 225 000 zł, dla którego to lokalu prowadzona jest w Sądzie Rejonowym dla Wrocławia Śródmieścia księga wieczysta (...), przy czym z uwagi na fakt, że ustanowił z małżonką rozdzielność majątkową mieszkanie to stało się jej wyłączną własnością tj. usunął majątek zagrożony zajęciem na podstawie tytułów wykonawczych w postaci: nakazu zapłaty z 18.07.2008r. nakazującego zapłatę na rzecz A. C. (1) 2095,79 zł. z odsetkami i nakazu zapłaty z 19.08.2008r. nakazującego zapłatę na rzecz (...) sp. z o.o. 9906,53 zł. z odsetkami, nakazu zapłaty z 10.10.2008r. nakazującego zapłatę na rzecz P.H.U. (...) 1002,79 z odsetkami; postanowienia z 10.10.2008r. nadajacemu klauzulę wykonalności aktowi notarialnemu na rzecz M. i B. D. (2) oraz M. i M. C. (2) 500 000 zł. z odsetkami; nakazu zapłaty z 22.10.2008r. nakazującego zapłatę na rzecz (...) 55 791,01 zł. z odsetkami; nakazu zapłaty z 22.10.2008r. nakazującego zapłatę na rzecz (...) 58 071,50 zł. z odsetkami; postanowienia z 22.10.2008r., nadajacemu klauzulę wykonalności (...) SA.; postanowienia z 11.2008r., nadajacemu klauzulę wykonalności aktowi notarialnemu na rzecz M. C. (3) i M. B. 466 000 zł. nakazu zapłaty z 24.11.2008r. nakazującego zapłatę na rzecz K. P. (1) 302 044, 00 zł. z odsetkami; nakazu zapłaty z 27.11.2008r., nakazującego zapłatę na rzecz (...) sp. z o.o. 70 019, 28 zł. z odsetkami; nakazu zapłaty z 8.01.2009r. nakazującego zapłatę na rzecz (...) Sp. z o.o. 15 067, 46 z odsetkami tj. **przestępstwa z art. 300 § 2 k.k. w zb. z art. 300 § 3 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.;**

X. uznał oskarżonego **M. T. (1)** za winnego tego, że 3 marca 2009 roku we Francji, w warunkach niewypłacalności i grożącej upadłości przedsiębiorstwa (...), działając w celu udaremnienia wykonania orzeczeń sądów udaremniał jak i uszczuplił zaspokojenie wielu swoich wierzycieli wymienionych na liście wierzytelności w postępowaniu upadłościowym prowadzonym przez Sąd Rejonowy dla Wrocławia Fabrycznej pod sygn. GUp 49/09, (tj. wymienionych w opisie czynu przypisanego w punkcie I wyroku) wyrządzając im szkodę w wysokości **630 000 zł.** przez to, że majątek w postaci 50 procent udziałów w mieszkaniu położonym w P. (...) sprzedał i darował żonie A. T. (1) tj. 25% udziałów w tej nieruchomości darował a drugie 25% udziałów sprzedał, przy czym wartość sprzedanych i darowanych udziałów wynosiła 150 000 euro, to jest nie mniej niż 630 000 zł. tj. zbył majątek zagrożony zajęciem na podstawie tytułów wykonawczych w postaci: nakazu zapłaty z 18.07.2008r. nakazującego zapłatę na rzecz A. C. (1) 2095,79 zł. z odsetkami i nakazu zapłaty z 19.08.2008r. nakazującego zapłatę na rzecz (...) sp. z o.o. 9906,53 zł. z odsetkami, nakazu zapłaty z 10.10.2008r. nakazującego zapłatę na rzecz (...) 1002,79 z odsetkami; postanowienia z 10.10.2008r. nadajacemu klauzulę wykonalności aktowi notarialnemu na rzecz M. i B. D. (2) oraz M. i M. C. (2) 500 000 zł. z odsetkami; nakazu zapłaty z 22.10.2008r. nakazującego zapłatę na rzecz (...) 55 791,01 zł. z odsetkami; nakazu zapłaty z 22.10.2008r. nakazującego zapłatę na rzecz (...) 58 071,50 zł. z odsetkami; postanowienia z 22.10.2008r., nadajacemu klauzulę wykonalności (...) SA.; postanowienia z 11.2008r., nadajacemu klauzulę wykonalności aktowi notarialnemu na rzecz M. C. (3) i M. B. 466 000 zł. nakazu zapłaty z 24.11.2008r. nakazującego zapłatę na rzecz K. P. (1) 302 044, 00 zł. z odsetkami; nakazu zapłaty z 27.11.2008r., nakazującego zapłatę na rzecz (...) sp. z o.o. 70 019, 28 zł. z odsetkami; nakazu zapłaty z 8.01.2009r. nakazującego zapłatę na rzecz (...) Sp. z o.o. 15 067, 46 z odsetkami **tj. przestępstwa z art. 300 § 2 k.k. w zb. z art. 300 § 3 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. przy czym przyjmuje, że przypisane M. T. (1) przestępstwa z art. 300 § 2 k.k. w zb. z art. 300 § 3 k.k. w zw. z**

art. 11 § 2 k.k. stanowią ciąż przestępstw i na podstawie art. 300 § 3 k.k. w zw. z art. 11 § 3 k.k. i art. 91 § 1 k.k. wymierzył karę 2 (dwóch) lat pozbawienia wolności;

XI. uznał oskarżonego **M. T. (1)** za winnego tego, że w okresie od 22 grudnia 2009 roku do 1 listopada 2013 roku we W. zaniechał wykonania ciążącego na nim jako upadłym w myśl art. 57§1 ustawy z dnia 28 lutego 2003 roku Prawo upadłościowe i naprawcze (Dz.U. Nr 175, poz. 1361) obowiązku udzielenia syndykowi informacji dotyczących majątku, tj. w zakresie połowy udziałów w mieszkaniu adres (...) położonym we Francji tj. że w dniu 23 marca 2009 roku darował na rzecz swojej byłej żony A. T. (1) 25% udziałów w tej nieruchomości zaś drugie 25% udziałów w tej nieruchomości sprzedał jej **tj. przestępstwa z art. 523 ust. 2 ustawy z dnia 28 lutego 2003 roku Prawo upadłościowe i naprawcze (Dz.U. Nr 175, poz. 1361) i za to na podstawie art. 523 ust. 2 ww. ustawy wymierzył karę 3 (trzech) miesięcy pozbawienia wolności;**

XII. na podstawie art. 91 § 2 k.k. połączył orzeczone wobec **M. T. (1)** kary jednostkowe pozbawienia wolności i wymierzył **karę łączną 5 (pięciu) lat** pozbawienia wolności;

XIII. na podstawie art. 63 § 1 k.k. zaliczył **M. T. (1)** na poczet orzeczonej kary łącznej pozbawienia wolności okres zatrzymania w dniu 21 stycznia 2010r., przyjmując, że jest równoważny jednemu dniowi kary pozbawienia wolności;

XIV. uznał oskarżoną **A. D. (1)** za winną tego, że 23 marca 2009 roku we W., w zamiarze popełnienia przez M. T. (1) czynu zabronionego, swoim zachowaniem ułatwiła jego popełnienie w ten sposób, że w warunkach niewypłacalności i grożącej upadłości (...), w celu udaremnienia wykonania orzeczeń sądów udzieliła M. T. (1) pomocy w udaremnieniu i uszczupleniu zaspokojenia wielu jego wierzycieli wymienionych w opisie czynu przypisanego w punkcie I wyroku i na liście wierzytelności w postępowaniu upadłościowym prowadzonym przed Sądem Rejonowym dla Wrocławia-Fabrycznej pod sygn. GUp 49/09 wyrządzając im szkodę w wysokości **540 129 zł.** w ten sposób, że pomogła w usunięciu składnika majątku przedsiębiorstwa (...) zawierając umowę nabycia od M. T. (1) reprezentowanego przy tej czynności przez A. D. (2), 40 % udziałów należących we własności nieruchomości oznaczonej nr 452/9 AM-1 obręb (...) I., dla której Sąd Rejonowy w O. prowadzi księgę wieczystą nr (...), o wartości 540 129 zł. tj. majątku zagrożonego zajęciem na podstawie tytułów wykonawczych w postaci: nakazu zapłaty z 18.07.2008r. nakazującego zapłatę na rzecz A. C. (1) 2095,79 zł. z odsetkami; nakazu zapłaty z 19.08.2008r. nakazującego zapłatę na rzecz (...) sp. z o.o. 9906,53 zł. z odsetkami; nakazu zapłaty z 10.10.2008r. nakazującego zapłatę na rzecz (...) 1002, 79 zł. z odsetkami; postanowienia z 10.10.2008r. nadajacemu klauzulę wykonalności aktowi notarialnemu na rzecz M. i B. D. (2) oraz M. i M. C. (2) 500 000 zł. z odsetkami; nakazu zapłaty z 22.10.2008r. nakazującego zapłatę na rzecz (...) 55 791,01 zł. z odsetkami; nakazu zapłaty z 22.10.2008r. nakazującego zapłatę na rzecz (...) 58 071,50 zł. z odsetkami; postanowienia z 22. 10.2008r., nadajacemu klauzulę wykonalności (...) SA.; postanowienia z 11.2008r., nadajacemu klauzulę wykonalności aktowi notarialnemu na rzecz M. C. (3) i M. B. 466 000 zł. nakazu zapłaty z 24.11.2008r. nakazującego zapłatę na rzecz K. P. (1) 302 044, 00 zł. z odsetkami; nakazu zapłaty z 27.11.2008r., nakazującego zapłatę na rzecz (...) sp. z o.o. 70 019, 28 zł. z odsetkami; nakazu zapłaty z 8.01.2009r. nakazującego zapłatę na rzecz (...) Sp. z o.o. 15 067, 46 z odsetkami, **tj. przestępstwa z art. 18 § 3 k.k. w zw. z art. 300 § 2 k.k. w zw. z art. 18 § 3 k.k. w zw. z art. 300 § 3 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. i za to na podstawie art. 19 § 1 k.k. w zw. z art. 300 § 3 k.k. w zw. z art. 11 § 3 k.k. wymierzył karę 1 (jednego) roku pozbawienia wolności;**

XV. uznał oskarżoną **A. D. (1)** za winną tego, że w okresie od 7 do 9 kwietnia 2009 roku działając w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, w celu osiągnięcia korzyści majątkowej oraz wspólnie i w porozumieniu z inną osobą, doprowadziła (...)S.A. we W. do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w kwocie 60 000 zł w ten sposób, że wprowadziła pracowników banku w błąd co do faktu zatrudnienia i wysokości osiąganego wynagrodzenia w przedsiębiorstwie (...)w ten sposób, że składając wniosek o udzielenie pożyczki w dniu 7 kwietnia 2009r. przedłożyła niezgodne z prawdą zaświadczenie o zatrudnieniu i osiągniętych dochodach, mimo, że nie była tam zatrudniona w wyniku czego (...) S.A w dniu 9 kwietnia po podpisaniu umowy udzielił jej pożyczki w kwocie 60 000 zł. **tj. przestępstwa z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k. w zw. z art. 4§ 1 k.k. w brzmieniu ustawy obowiązującej do 8 czerwca 2010r. i za to na podstawie art. 286 § 1 k.k. wymierzył jej karę 1**

(jednego) roku i 6 (sześciu) miesięcy pozbawienia wolności i na podstawie art. 33§ 2 k.k. 200 (dwustu) stawek dziennych grzywny, ustalając stawkę dzienną na kwotę 10 (dziesięć) zł.;

XVI. na podstawie art. 85 k.k. i art. 86 § 1 k.k. w zw. z art. 4§ 1 k.k. w brzmieniu ustawy obowiązującej do 8 czerwca 2010r. połączył orzeczone wobec **A. D. (1)** kary jednostkowe pozbawienia wolności i orzekł karę **łącznie 1 (jednego) roku i 10 (dziesięciu) miesięcy pozbawienia wolności;**

XVII. na podstawie art. 69 § 1 i 2 k.k., art. 70 § 1 pkt 1 k.k. w zw. z art. 4§ 1 k.k. w brzmieniu ustawy obowiązującej do 8 czerwca 2010r. warunkowo zawiesił wykonanie orzeczonej wobec oskarżonej **A. D. (1)** kary łącznej pozbawienia wolności na okres 3 (trzech) lat próby;

XVIII. na podstawie art. 63 § 1 k.k. zaliczył oskarżonej **A. D. (1)** na poczet orzeczonej kary grzywny okres zatrzymania i tymczasowego aresztowania od dnia 24 grudnia 2013 roku do dnia 17 marca 2014 roku, przyjmując, że jeden dzień pozbawienia wolności jest równoważny 2 (dwóm) stawkom dziennym grzywny;

XIX. uznał oskarżoną **W. D.** za winną tego, że w dniu 24 września 2008 roku działając w zamiarze aby M. T. (1) dokonał czynu zabronionego swoim zachowaniem ułatwiła jego dokonanie w ten sposób, że w warunkach niewypłacalności i grożącej upadłości firmy (...) w sytuacji nie pozwalającej zaspokoić wielu wierzycieli w celu udaremnienia wykonania orzeczeń sądów, pomogła uszczuplić jak i udaremnić zaspokojenie wielu wierzycieli wymienionych w opisie czynu przypisanego w punkcie I wyroku i na liście wierzytelności w postępowaniu upadłościowym tego podmiotu prowadzonym przez Sąd Rejonowy dla Wrocławia Fabrycznej pod sygn. GUp 49/09, wyrządzając im szkodę w wysokości **1 220 000 zł.** poprzez zawarcie umowy przeniesienia na nią przez M. T. (1) 2/3 udziałów w użytkowaniu wieczystym gruntu oraz własności budynków na nieruchomości przy ul. (...) we W. o wartości 1 220 000 zł. tj. majątku zagrożonego zajęciem na podstawie tytułów wykonawczych w postaci: nakazu zapłaty z 18.07.2008r. nakazującego zapłatę na rzecz A. C. (1) 2095,79 zł. z odsetkami i nakazu zapłaty z 19.08.2008r. nakazującego zapłatę na rzecz (...) sp. z o.o. 9906,53 zł. z odsetkami oraz tytułów wykonawczych w postaci aktów notarialnych z 10 stycznia 2007r. oraz z 1 i 18 lipca 2008r. o poddaniu się egzekucji na rzecz M. i A. S. (3), M. B. i M. C. (3) w kwocie 466 000 zł. i na rzecz M. i M. C. (1) i B. i M. D. (4) w kwocie 500 000 zł. przy czym oskarżona uzyskała jednocześnie w ten sposób spłatę pożyczki od M. T. (1) z pokrzywdzeniem pozostałych wierzycieli, **to jest przestępstwa z art. 18§3 kk w zw. a art. 300§2 kk. w zb. z art. 18§3 kk w zw. a art. 302§3 kk w zb. z art. 302§1 kk w zw. z art. 11§2 kk i za to na podstawie art. 19 § 1 k.k. w zw. z art. 300 § 3 k.k. w zw. z art. 11 § 3 k.k. w zw. z art. 4§1 kk. w brzmieniu obowiązującym do 8.06.2010r. wymierzył karę 2 (dwóch) lat pozbawienia wolności i na podstawie art. 33§ 2 k.k. 300 (trzystu) stawek dziennych grzywny, ustalając stawkę dzienną na kwotę 200 (dwustu) zł.;**

XX. na podstawie art. 46 §1 kk. w zw. z art. 4§1 kk. w brzmieniu obowiązującym do 8.06.2010r. zobowiązał oskarżoną **W. D.** do naprawienia szkody poprzez zapłatę na rzecz każdego z niżej wymienionych pokrzywdzonych tj.:

1- L. F. kwoty 32 105, 26 zł.(trzydzieści dwa tysiące sto pięć zł. i dwadzieścia sześć groszy);

2- Z. i A. Z. (2) kwoty 32 105, 26 zł.(trzydzieści dwa tysiące sto pięć zł. i dwadzieścia sześć groszy);

3- M. i P. M. (1) kwoty 32 105, 26 zł.(trzydzieści dwa tysiące sto pięć zł. i dwadzieścia sześć groszy);

4- A. C. (4) kwoty 32 105, 26 zł.(trzydzieści dwa tysiące sto pięć zł. i dwadzieścia sześć groszy);

5- A. i J. C. kwoty 32 105, 26 zł.(trzydzieści dwa tysiące sto pięć zł. i dwadzieścia sześć groszy);

6- A. D. (5) kwoty 32 105, 26 zł.(trzydzieści dwa tysiące sto pięć zł. i dwadzieścia sześć groszy);

7- K. D. kwoty 32 105, 26 zł.(trzydzieści dwa tysiące sto pięć zł. i dwadzieścia sześć groszy);

8- M. i Ł. D. kwoty 32 105, 26 zł.(trzydzieści dwa tysiące sto pięć zł. i dwadzieścia sześć groszy);

- 9- M. F. (1) kwoty 32 105, 26 zł.(trzydzieści dwa tysiące sto pięć zł. i dwadzieścia sześć groszy);
- 10- W. F. kwoty 32 105, 26 zł.(trzydzieści dwa tysiące sto pięć zł. i dwadzieścia sześć groszy);
- 11- L. i P. G. kwoty 32 105, 26 zł.(trzydzieści dwa tysiące sto pięć zł. i dwadzieścia sześć groszy);
- 12- J. I J. J. (2) kwoty 32 105, 26 zł.(trzydzieści dwa tysiące sto pięć zł. i dwadzieścia sześć groszy);
- 13- M. i M. J. (3) kwoty 32 105, 26 zł.(trzydzieści dwa tysiące sto pięć zł. i dwadzieścia sześć groszy);
- 14- A. K. (2) i T. K. (2) kwoty 32 105, 26 zł.(trzydzieści dwa tysiące sto pięć zł. i dwadzieścia sześć groszy);
- 15- U. i H. K. kwoty 32 105, 26 zł.(trzydzieści dwa tysiące sto pięć zł. i dwadzieścia sześć groszy);
- 16- M. Ł. kwoty 32 105, 26 zł.(trzydzieści dwa tysiące sto pięć zł. i dwadzieścia sześć groszy);
- 17- M. M. (3) kwoty 32 105, 26 zł.(trzydzieści dwa tysiące sto pięć zł. i dwadzieścia sześć groszy);
- 18- P. M. (2) kwoty 32 105, 26 zł.(trzydzieści dwa tysiące sto pięć zł. i dwadzieścia sześć groszy);
- 19- B. i M. N. kwoty 32 105, 26 zł.(trzydzieści dwa tysiące sto pięć zł. i dwadzieścia sześć groszy);
- 20- D. i J. P. (3) kwoty 32 105, 26 zł.(trzydzieści dwa tysiące sto pięć zł. i dwadzieścia sześć groszy);
- 21- M. i T. P. kwoty 32 105, 26 zł.(trzydzieści dwa tysiące sto pięć zł. i dwadzieścia sześć groszy);
- 22- J. P. (2) i A. P. (3) kwoty 32 105, 26 zł.(trzydzieści dwa tysiące sto pięć zł. i dwadzieścia sześć groszy);
- 23- E. i A. R. kwoty 32 105, 26 zł.(trzydzieści dwa tysiące sto pięć zł. i dwadzieścia sześć groszy);
- 24- M. R. kwoty 32 105, 26 zł.(trzydzieści dwa tysiące sto pięć zł. i dwadzieścia sześć groszy);
- 25- B. i J. S. (2) kwoty 32 105, 26 zł.(trzydzieści dwa tysiące sto pięć zł. i dwadzieścia sześć groszy);
- 26- G. i A. S. (1) kwoty 32 105, 26 zł.(trzydzieści dwa tysiące sto pięć zł. i dwadzieścia sześć groszy);
- 27- D. S. kwoty 32 105, 26 zł.(trzydzieści dwa tysiące sto pięć zł. i dwadzieścia sześć groszy);
- 28- M. i F. S. kwoty 32 105, 26 zł.(trzydzieści dwa tysiące sto pięć zł. i dwadzieścia sześć groszy);
- 29- A. i Ł. W. (2) kwoty 32 105, 26 zł.(trzydzieści dwa tysiące sto pięć zł. i dwadzieścia sześć groszy);
- 30- K. i Ł. W. (1) kwoty 32 105, 26 zł.(trzydzieści dwa tysiące sto pięć zł. i dwadzieścia sześć groszy);
- 31- A. i A. Z. (4) kwoty 32 105, 26 zł.(trzydzieści dwa tysiące sto pięć zł. i dwadzieścia sześć groszy);
- 32- L. P. (2) i P. P. (1) kwoty 32 105, 26 zł.(trzydzieści dwa tysiące sto pięć zł. i dwadzieścia sześć groszy);
- 33- E. S. (2) i G. M. kwoty 32 105, 26 zł.(trzydzieści dwa tysiące sto pięć zł. i dwadzieścia sześć groszy);
- 34- B. J. kwoty 32 105, 26 zł.(trzydzieści dwa tysiące sto pięć zł. i dwadzieścia sześć groszy);
- 35- M. F. (2) kwoty 32 105, 26 zł.(trzydzieści dwa tysiące sto pięć zł. i dwadzieścia sześć groszy);
- 36- A. P. (2) kwoty 32 105, 26 zł.(trzydzieści dwa tysiące sto pięć zł. i dwadzieścia sześć groszy);
- 37- K. B. kwoty 32 105, 26 zł.(trzydzieści dwa tysiące sto pięć zł. i dwadzieścia sześć groszy);

38 -R. i M. J. (1) kwoty 32 105, 26 zł.(trzydzieści dwa tysiące sto pięć zł. i dwadzieścia sześć groszy);

XXI. na podstawie art. 69 § 1 i 2 k.k., art. 70 § 1 pkt 1 k.k. w zw. z art. 4§ 1 k.k. w brzmieniu ustawy obowiązującej do 8 czerwca 2010r. warunkowo zawiesił wykonanie orzeczonej wobec oskarżonej **W. D.** kary pozbawienia wolności na okres 3 (trzech) lat próby;

XXII. na podstawie art. 63 § 1 k.k. zaliczył oskarżonej **W. D.** na poczet orzeczonej kary grzywny okres zatrzymania od dnia 12 stycznia do 13 stycznia 2010 roku, przyjmując, że jest równoważny 4 (czterem) stawkom dziennym grzywny;

XXIII. uznał oskarżoną **I. T.** za winną tego, że działając w zamiarze aby M. T. (1) dokonał czynu zabronionego, swoim zachowaniem ułatwiła jego popełnienie w ten sposób, że wiedząc o tym, że prowadzona działalność opierała się na środkach wpłacanych przez klientów wobec, których M. T. (1) zobowiązał się wybudować lokale mieszkalne w I. i S. oraz nie mając środków na zakup udziału w nieruchomości 10 stycznia 2007 roku, przewidując możliwość doprowadzenia do niewypłacalności i godząc się na to pomogła M. T. (1) prowadzącemu firmę (...) będącemu dłużnikiem wielu wierzycieli w tym: M. i P. M. (1), A. C. (4), A. i J. C. , M. i Ł. D., M. F. (1), W. F., L. i P. G., J. I J. J. (2) , M. i M. J. (3), A. K. (2) i T. K. (2), U. i H. K., M. M. (3), B. i M. N., M. i T. P., E. i A. R., M. R., B. i J. S. (2), D. S., M. i F. S., E. S. (2) i G. M., B. J., R. i M. J. (1) oraz innych w doprowadzeniu do niewypłacalności tego przedsiębiorstwa poprzez dokonanie wspólnie z nim zakupu od M. i A. S. (3) nieruchomości w postaci działek położonych w I. o numerach (...) (...) obręb I., KW (...)i KW (...)o wartości 2 375 000 zł, przy czym po 40% udziałów w nieruchomości nabyli M. T. (1) i A. D. (3) a 20% udziałów o wartości 475 000 zł. oskarżona, za które w dniu zawarcia umowy częściowo zapłacił M. T. (1) z majątku (...) kwotę 100 000 zł. oraz koszty notarialne w wysokości 56 252 zł, a pozostałą część tj. 2 275 000 zł. zobowiązał się zapłacić do 31 marca 2007r. przy czym termin ten był następnie wydłużany i ostatecznie M. T. (1) zapłacił łącznie kwotę 1 350 324 zł 13 gr. a pozostała kwota nie została zapłacona na skutek niewypłacalności a następnie ogłoszenia upadłości firmy, czym działała na szkodę ww. wierzycieli **to jest przestępstwa z art. 18 § 3 k.k. w zw. z art. 301 § 2 k.k. i za to na podstawie art. 19 § 1 k.k. w zw. z art. 301 § 2 k.k. wymierzył jej karę 1 (jednego) roku i 8 (ośmiu) miesięcy pozbawienia wolności;**

XXIV. na podstawie art. 46 §1 kk. w zw. z art. 4§1 kk. w brzmieniu obowiązującym do 8.06.2010r. zobowiązał oskarżoną I. T. do naprawienia szkody w poprzez zapłatę na rzecz każdego z niżej wymienionych pokrzywdzonych następujących kwot tj. na rzecz:

1- M. i P. M. (1) 20652,17 zł.(dwadzieścia tysięcy sześćset pięćdziesiąt dwa zł. i siedemnaście groszy)

2- A. C. (4) 20652,17 zł.(dwadzieścia tysięcy sześćset pięćdziesiąt dwa zł. i siedemnaście groszy)

3- A. i J. C. 20652,17 zł.(dwadzieścia tysięcy sześćset pięćdziesiąt dwa zł. i siedemnaście groszy)

4- M. i Ł. D. 20652,17 zł.(dwadzieścia tysięcy sześćset pięćdziesiąt dwa zł. i siedemnaście groszy)

5- M. F. (1) 20652,17 zł.(dwadzieścia tysięcy sześćset pięćdziesiąt dwa zł. i siedemnaście groszy)

6- W. F. 20652,17 zł.(dwadzieścia tysięcy sześćset pięćdziesiąt dwa zł. i siedemnaście groszy)

7- L. i P. G. 20652,17 zł.(dwadzieścia tysięcy sześćset pięćdziesiąt dwa zł. i siedemnaście groszy)

8- J. I J. J. (2) 20652,17 zł.(dwadzieścia tysięcy sześćset pięćdziesiąt dwa zł. i siedemnaście groszy)

9- M. i M. J. (3) 20652,17 zł.(dwadzieścia tysięcy sześćset pięćdziesiąt dwa zł. i siedemnaście groszy)

10- A. K. (2) i T. K. (2) 20652,17 zł.(dwadzieścia tysięcy sześćset pięćdziesiąt dwa zł. i siedemnaście groszy)

11- U. i H. K. 20652,17 zł.(dwadzieścia tysięcy sześćset pięćdziesiąt dwa zł. i siedemnaście groszy)

- 12- M. M. (3) 20652,17 zł.(dwadzieścia tysięcy sześćset pięćdziesiąt dwa zł. i siedemnaście groszy)
- 13- B. i M. N. 20652,17 zł.(dwadzieścia tysięcy sześćset pięćdziesiąt dwa zł. i siedemnaście groszy)
- 14- M. i T. P. 20652,17 zł.(dwadzieścia tysięcy sześćset pięćdziesiąt dwa zł. i siedemnaście groszy)
- 15- J. P. (2) i A. P. (3) 20652,17 zł.(dwadzieścia tysięcy sześćset pięćdziesiąt dwa zł. i siedemnaście groszy)
- 16- E. i A. R. 20652,17 zł.(dwadzieścia tysięcy sześćset pięćdziesiąt dwa zł. i siedemnaście groszy)
- 17- M. R. 20652,17 zł.(dwadzieścia tysięcy sześćset pięćdziesiąt dwa zł. i siedemnaście groszy)
- 18- B. i J. S. (2) 20652,17 zł.(dwadzieścia tysięcy sześćset pięćdziesiąt dwa zł. i siedemnaście groszy)
- 19- D. S. 20652,17 zł.(dwadzieścia tysięcy sześćset pięćdziesiąt dwa zł. i siedemnaście groszy)
- 20- M. i F. S. 20652,17 zł.(dwadzieścia tysięcy sześćset pięćdziesiąt dwa zł. i siedemnaście groszy)
- 21- E. S. (2) i G. M. 20652, 17 zł.(dwadzieścia tysięcy sześćset pięćdziesiąt dwa zł. i siedemnaście groszy)
- 22- B. J. 20652,17 zł.(dwadzieścia tysięcy sześćset pięćdziesiąt dwa zł. i siedemnaście groszy)
- 23- R. i M. J. (1) 20652,17 zł.(dwadzieścia tysięcy sześćset pięćdziesiąt dwa zł. i siedemnaście groszy),

XXV. uniewinnił oskarżoną **I. T.** od popełnienia czynu zarzucanego w punkcie XXV aktu oskarżenia i kosztami postępowania w tej części przyjmując, że stanowią one 1 /3 kosztów przypadających od niej, na podstawie art. 632 kpk. obciążył Skarb Państwa;

XXVI. uznał oskarżoną **I. T.** za winną tego, że w dniu 12 maja 2012 roku we W. usiłowała nakłonić A. D. (2) do wyłudzenia od lekarza zwolnienia lekarskiego stwierdzającego, iż nie może brać udziału w rozprawie poprzez wprowadzenie go w błąd co do stanu zdrowia i posłużenie się nim w Sądzie Rejonowym w O. w celu uniemożliwienia przeprowadzenia rozprawy i przedłużenia toczącego się postępowania, **to jest przestępstwa z art.13§1 kk. w zw. a art. 18§2 kk. w zw. z art. 272 kk i z art.13§1 kk. w zw. a art. 18§2 kk. w zw. art. 273 kk w zw. z art. 11§2 kk i za to na podstawie art. 14§1 kk. w zw. z art. 19 § 1 k.k. w zw. z art. 273 k.k. w zw. z art. 11 § 3 k.k. wymierzył karę 4 (czterech) miesięcy pozbawienia wolności;**

XXVII. na podstawie art. 85 k.k. i art. 86 § 1 k.k. w zw. z art. 4§ 1 k.k. w brzmieniu ustawy obowiązującej do 8 czerwca 2010r. połączył orzeczone wobec **I. T.** kary jednostkowe pozbawienia wolności i wymierzył jej karę **łącznie 1 (jednego) roku i 10 (dziesięciu) miesięcy pozbawienia wolności;**

XXVIII. na podstawie art. 69 § 1 i 2 k.k., art. 70 § 1 pkt 1 k.k. w zw. z art. 4§ 1 k.k. w brzmieniu ustawy obowiązującej do 8 czerwca 2010r. warunkowo zawiesił wykonanie orzeczonej wobec oskarżonej **I. T.** kary łącznej pozbawienia wolności na okres 3 (trzech) lat próby;

XXIX. na podstawie art. 63 § 1 k.k. zaliczył **I. T.** na poczet orzeczonej kary pozbawienia wolności okres zatrzymania w dniu 22 grudnia 2009 r., przyjmując, że jest równoważny jednemu dniowi kary pozbawienia wolności;

XXX. na podstawie art. 29 ust. 1 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. Prawo o adwokaturze zasądził od Skarbu Państwa na rzecz: adw. L. K. (2) po 4132, 80 zł (cztery tysiące sto trzydzieści dwa zł. i osiemdziesiąt groszy) brutto, tytułem nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej każdemu niżej wymienionemu oskarżycielowi posiłkowemu tj: Z. Z., L. F., J. P. (2), M. F. (1), M. P. (1), I. J., D. P. (3), M. W. (2), A. Z. (3), M. Ł., J. J. (4) M. J. (2), M. S. (1), M. D. (2), M. R., A. C. (3), L. G., E. R., L. P. (2), R. J., U. K., K. W., A. S. (2), A. K. (3), T. P., M. M. (3), J. P. (3), A. Z. (4), D. S., J. J. (2), M. J. (3), F. S., Ł. D., W. F., J. C., G. M., P. G., A. R., P. P. (1), M. J. (1), H. K., Ł. W. (1), J. S. (1), A. P. (3), R. W., F. M. i T. K. (2);

- po 3837, 60 zł (trzy tysiące osiemset trzydzieści siedem zł. i sześćdziesiąt groszy) brutto tytułem nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej oskarżycielom posiłkowym: N. G., K. D., A. W., A. Z. (2), Ł. W. (2), P. D. (2) P. i A. C. (4);

- po 3542, 40 zł (trzy tysiące pięćset czterdzieści dwa zł. i czterdzieści groszy) brutto; tytułem nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej oskarżycielom posiłkowym: B. S. i J. S. (2);

- oraz kwotę 2804, 40 zł (dwa tysiące osiemset cztery zł. i czterdzieści groszy) brutto tytułem nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej oskarżycielce posiłkowej M. L. (2);

XXXI. na podstawie art. 627 k.p.k. zasądził od oskarżonej: W. D. na rzecz Skarbu Państwa koszty sądowe i wymierzył jej opłatę w kwocie **12 300 zł.** (dwanaście tysięcy trzysta złotych), natomiast na podstawie art. 624§1 kpk. zwolnił pozostałych oskarżonych od kosztów sądowych i opłat.

Wymieniony wyrok zaskarżyli obrońcy oskarżonego M. T. (1) adw. P. S. (5) i adw. J. S. (3) w zakresie dotyczącym punktów: I, III-VII, IX-XII, zarzucając:

I. obrazę prawa materialnego, tj. art. 523 ust. 2 w zw. z art. 57 ust. 1 ustawy Prawo upadłościowe i naprawcze, poprzez błędną ich wykładnię i uznanie, że obowiązkiem upadłego jest zawsze udzielanie syndykowi z własnej inicjatywy wyjaśnień dotyczących swojego majątku, gdy prawidłowa analiza pojęcia „potrzebnych wyjaśnień” wskazuje, że odnosi się do obowiązku upadłego udzielania odpowiedzi na wyraźnie postawione mu pytania i nie obejmuje obowiązku udzielania informacji z własnej inicjatywy oraz, że to od syndyka wymagane jest aktywne egzekwowanie wyjaśnień upadłego, które uznaje za potrzebne,

II. obrazę prawa procesowego, tj.:

1) art. 7 KPK w zw. z art. 201 KPK poprzez bezrefleksyjne, sprzeczne z doświadczeniem życiowym, oparcie ustaleń na opiniach biegłego B. M., gdy stanowiły one niemiarodajny materiał dowodowy oraz były niespójne, niejasne i wewnętrznie sprzeczne,

2) art. 201 KPK w zw. z art. 193§2 KPK w zw. z art. 9§2 KPK poprzez zaniechanie powołania innego biegłego z powodów podanych w poprzednim punkcie,

3) art. 7 KPK w zw. z art. 410 KPK poprzez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów oraz niedostrzeżenie całokształtu okoliczności ujawnionych na rozprawie głównej, poprzez:

a) dowolną ocenę wyjaśnień oskarżonego i bezpodstawne odmówienie wiarygodności znacznej ich części, pomimo konsekwentnej, spójnie przedstawionej wersji zdarzeń, uznając ją za przyjętą linię obrony, gdy niemalże bezkrytycznie przyjęto wersję oskarżenia,

b) odmówienie wiarygodności zeznaniom: B. N., I.G., D. C., W.K., S. F., zeznających na korzyść oskarżonego w zakresie, w jakim wskazywali na odbiór osoby A. D. (1) i jego roli w firmie oraz zaprzeczających dokonywanie jakichkolwiek remontów w nieruchomościach należących do oskarżonego z materiałów i środków finansowych firmy (...),

4) art. 415§1 KPK poprzez nieuwzględnienie wynikającej z tego przepisu klauzuli antykumulacyjnej i zobowiązanie oskarżonego do naprawienia szkody wyrządzonej przestępstwem, pomimo ustalenia, że o roszczeniu wynikającym z przestępstwa prawomocnie orzeczono,

5) art. 424§1 pkt 1 KPK poprzez zaniechanie uzasadnienia zasady, wysokości i sposobu rozdzielenia poszczególnych kwot zasądzonych od oskarżonego tytułem obowiązku naprawienia szkody na podstawie art. 46§1 KK,

6) art. 167 KPK i art. 169§2 KPK w zw. z art. 170§1 pkt 5 KPK w zw. z art. 94§1 pkt 5 KPK poprzez bezpodstawne oddalenie wniosku dowodowego o dopuszczenie dowodu z dokumentów w postaci uchwał rady wierzycieli z

22.12.2016 r. i 10.02.2017 r., gdy dopuszczenie tych dowodów miało istotne znaczenie dla dokonania prawidłowej oceny faktycznych możliwości zaspokojenia roszczeń wierzycieli w postępowaniu upadłościowym oraz utwierdza w przekonaniu bezzasadności orzekania o obowiązku naprawienia szkody,

III. błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, polegający na:

a) błędnym uznaniu, że oskarżony, jako człowiek wykształcony i dysponujący doświadczeniem życiowym, zdawał sobie sprawę, że jego zachowanie może doprowadzić do niewypłacalności i upadłości firmy oraz, że działania te były zamierzone i miały na celu przysporzenie korzyści majątkowych sobie oraz osobom bliskim, a przy realizacji tego celu obojętne mu było powodzenie działalności gospodarczej prowadzonej faktycznie przez A. D. (2), gdy spłot okoliczności faktycznych, zakończenie kariery zawodowej, brak perspektyw i manipulacja A. D. (2) doprowadziła do podjęcia pochopnej, nieprzemyślanej decyzji o otwarciu i prowadzeniu działalności gospodarczej we własnym imieniu, pomimo braku jakiegokolwiek doświadczenia zawodowego i życiowego oraz wiedzy w prowadzeniu działalności o profilu deweloperskim oraz braku zdolności do miarodajnej oceny zagrożeń z tym związanych,

b) błędnym uznaniu (w zakresie punktu I części dyspozytywnej), że oskarżony M. T. (1) wspólnie i w porozumieniu z A. D. (2), działając w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, przewidując możliwość doprowadzenia do swojej niewypłacalności i godząc się na to, doprowadził do niewypłacalności przedsiębiorstwo (...), gdy brak jest dowodów na popełnienie tego przestępstwa w sposób umyślny, z zamiarem przynajmniej ewentualnym,

c) wadliwym przyjęciu, że oskarżony podejmował działania opisane w punkcie I części dyspozytywnej wyroku w ramach powziętego zamiaru, wspólnie i w porozumieniu z A. D. (2), gdy nie sposób udowodnić oskarżonemu świadome doprowadzenie do niewypłacalności czy upadłości przedsiębiorstwa (...), uwzględniając wielokrotne przekroczenie zaufania i uzurpowaną sobie samodzielność decyzyjną A. D. (2),

d) nieprawidłowym uznaniu, że oskarżony wiedział o zakazie prowadzenia działalności gospodarczej przez A. D. (2), gdy zatajenie tej okoliczności było dla niego celowe i zamierzone,

e) błędnym uznaniu, że M. T. (1) zachowaniami zakwalifikowanymi jako ciąg przestępstw, opisanymi w punktach IV-VII, IX-X części dyspozytywnej wyroku wyczerpał ustawowe znamiona przestępstwa z art. 300§2 KK w zw. z art. 300§3 KK, gdy prawidłowa ocena stanu faktycznego, w tym brak udowodnienia zamiaru, a częściowo i skutku (w zakresie powrotu majątku do masy upadłości i usunięcia niezasadnych roszczeń z list wierzytelności) prowadzi do odmiennych wniosków,

f) bezzasadne nieuwzględnienie istotnych okoliczności faktycznych, jakimi było wniesienie przez byłą żonę oskarżonego do masy upadłości 300.000 zł, gdy okoliczności te przemawiają na korzyść oskarżonego i świadczą o jego pożądanej postawie procesowej tuż po wszczęciu postępowania w sprawie i powinny zostać uwzględnione przy wymiarze kary,

g) nieuprawnionym przyjęciu, że M. T. (1), wbrew ciążącemu na nim obowiązkowi nie współpracował z syndykiem masy upadłości i nie przekazywał mu wszystkich informacji dotyczących swojego majątku, gdy okoliczności faktyczne sprawy i zgromadzony materiał dowodowy (oświadczenia i wyjaśnienia oskarżonego) składane syndykowi, nie dają podstaw do przyjęcia takich ustaleń,

IV. rażąco niewspółmierność kar jednostkowych i kary łącznej 5 lat pozbawienia wolności wymierzonych oskarżonemu, tak w zakresie ich rodzaju, jak i wysokości, wynikające z błędnego przyjęcia zbyt wysokiego stopnia zawinienia i społecznej szkodliwości czynów zarzuconych oskarżonemu oraz pominięcia jego postawy po popełnieniu przestępstwa i w toku postępowania przygotowawczego; oraz orzeczenie bezwzględnej kary pozbawienia wolności w stosunku do sprawcy, wobec którego orzeczenie kary izolacyjnej przekracza stopień winy i społecznej szkodliwości przestępstw, których dokonał wskazując, że kara ta jest nieadekwatna do celów zapobiegawczych i wychowawczych, jakie powinna spełnić w zakresie prewencji szczególnej, w sytuacji, gdy wymierzenie kary łagodniejszej rodzajowo spełniłoby wszystkie cele prewencji ogólnej oraz indywidualnej względem oskarżonego.

Podnosząc wymienione zarzuty skarżący wnieśli o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uniewinnienie M. T. (1) od zarzucanych mu czynów opisanych w punktach I, IV-VII, IX-XI części dyspozytywnej wyroku, ewentualnie o:

1. zmianę zaskarżonego orzeczenia poprzez przyjęcie, że oskarżony czyn z punktu I części dyspozytywnej wyroku popełnił nieumyślnie i zakwalifikowanie go z art. 301§3 KK,
2. zmianę zaskarżonego orzeczenia poprzez uchylene orzeczenia o obowiązku naprawienia szkody na podstawie art. 46§1 KK,
3. zmianę orzeczenia w zakresie kar jednostkowych co do czynów opisanych w punktach I, IV-VII, IX-XI poprzez ich złagodzenie oraz orzeczenia o karze łącznej w granicach umożliwiających warunkowe zawieszenie jej wykonania przy uwzględnieniu art. 4§1 KK,
4. o zwolnienie M. T. (1) od ponoszenia kosztów i opłaty sądowej za drugą instancję z uwagi na trudną sytuację rodzinną, majątkową i brak dochodów umożliwiających poniesienie tych opłat bez uszczerbku dla utrzymania siebie i rodziny.

Wyrok zaskarżyli także obrońcy oskarżonej W. D. adw. J. G. i adw. K. K. (3) w punktach XIX – XXII i XXXI zarzucając:

I. obrazę przepisów prawa materialnego, tj.:

1. art. 18§3 KK w zw. z art. 302§3 KK w zb. z art. 302§1 KK w zw. z art. 11§2 KK, wyrażającą się:

a) w przyjęciu, że możliwa jest realizacja znamion pomocnictwa do przestępstwa z art. 302§1 KK i/lub z art. 302§3 KK przez wierzyciela, który domaga się, a następnie przyjmuje spłatę swej wierzytelności od dłużnika nie będącego w stanie zaspokoić pozostałych wierzycieli, gdy – czego sąd nie wziął pod uwagę – wierzyciel jest nie tylko uprawniony, ale w pewnych sytuacjach również zobowiązany do podjęcia zachowania zmierzającego do zaspokojenia swoich roszczeń, a ponadto, że to nie na wierzycielu spoczywa „obowiązek lojalności” względem pozostałych współwierzycieli, ale powstrzymywanie się od uprzywilejowania któregokolwiek z nich stanowi obowiązek dłużnika,

b) w niedostrzeżeniu, że podmiotem (bezpośrednim sprawcą) przestępstwa z art. 302§3 KK może być wyłącznie wierzyciel, a – co za tym idzie – nie mógł jego znamion zrealizować w formie sprawczej M. T. (1) będący dłużnikiem, w konsekwencji zaś, nie mogła być pomocnikiem do jego popełnienia wierzycielka M. T. (1) – W. D.,

2. art. 18§3 KK w zw. z art. 300§2 KK wyrażającą się w przyjęciu, że:

a) możliwa jest realizacja znamion pomocnictwa do przestępstwa z art. 300§2 KK przez wierzyciela, który – w celu wyegzekwowania swej wierzytelności oraz dążąc do jej zaspokojenia – nabywa zagrożony zajęciem składnik majątku dłużnika, który udaremnia lub uszczupla w ten sposób zaspokojenie innych wierzycieli, gdy – czego sąd nie wziął pod uwagę – wierzyciel jest nie tylko uprawniony, ale w pewnych sytuacjach również zobowiązany do podjęcia zachowania zmierzającego do zaspokojenia swoich roszczeń, a ponadto, że to nie na wierzycielu spoczywa „obowiązek lojalności” względem pozostałych współwierzycieli,

b) uprzywilejowany przez dłużnika wierzyciel może być potraktowany jak osoba udzielająca pomocy do przestępstwa z art. 300§2 KK, gdy – czego sąd nie wziął pod uwagę – gdyby wierzyciel mógł w formie niesprawczej współdziałać w popełnieniu przestępstwa z art. 300§2 KK, to miałby on zdolność do występowania nie tylko w charakterze pomocnika, ale także podżegacza do tego przestępstwa, co musiałoby prowadzić do niedającego się zaakceptować wniosku, że podżeganiem do przestępstwa z art. 300§2 KK byłoby samo domaganie się spłaty wierzytelności polegającej na przeniesieniu własności zagrożonego zajęciem składnika majątku dłużnika, a nawet sugerowanie, czy nakłanianie do takiego zachowania,

3. art. 11§2 KK w zw. z art. 300§2 KK oraz art. 302§1 KK wyrażającej się w przyjęciu, że znamiona określone w obu wskazanych przepisach mogą zostać zrealizowane jednocześnie, a w konsekwencji, że w rachubę wchodzi ich kumulacja w przyjętej przez sąd kwalifikacji prawnej czynu przypisanego W. D.,

II. obrazę przepisów postępowania, która miała wpływ na treść wyroku, tj:

1. art. 8 KPK przez zaniechanie poczynienia samodzielnych ustaleń faktycznych i oparcie wyroku na ustaleniach Sądu Okręgowego we Wrocławiu zawartych w wyroku z 17.06.2013 r., I C 1585/11,

2. art. 4 KPK, art. 7 KPK, art. 92 KPK i art. 410 KPK przez przekroczenie granic zasad obiektywizmu, swobodnej oceny dowodów, a następnie zaniechanie uwzględnienia całokształtu okoliczności ujawnionych w postępowaniu, przy jednoczesnym:

a) odmówieniu wiarygodności w znacznej części wyjaśnieniom W. D. w zakresie:

- sytuacji rodzinnej oskarżonej i braku jakichkolwiek relacji jej i jej córki A. T. (1) z A. D. (2),
- celu zakupu przez oskarżoną nieruchomości (...),
- treści umowy w przedmiocie finansowania inwestycji w nieruchomość (...) łączącej oskarżoną z M. T. (1) i wyraźnego w niej zastrzeżenia, że A. D. (2) nie będzie współpracował z M. T. (1) w sprawach zarządu tą nieruchomością,
- rzeczywistej przyczyny przeniesienia na oskarżoną udziałów w (...),
- braku wiedzy, co do sytuacji finansowej firmy (...),

b) bezzasadnym odmówieniu wiarygodności wyjaśnieniem M. T. (1) złożonym na rozprawie w zakresie, w jakim potwierdził wyjaśnienia oskarżonej,

c) bezzasadnym odmówieniu wiarygodności zeznaniom A. D. (2) złożonym na rozprawie, a uznaniu za wiarygodne jego wyjaśnień złożonych w postępowaniu przygotowawczym,

d) pominięciu istotnych okoliczności wynikających z zeznań B. N. (3) i R. T., w zakresie, w jakim potwierdzili wersję oskarżonej,

a w konsekwencji dokonanie błędnej rekonstrukcji strony podmiotowej czynu przypisanego W. D., opierającego się na domniemaniu stanu jej świadomości oraz zamiaru pokrzywdzenia wierzycieli,

3. art. 410 KPK poprzez pominięcie istotnych okoliczności wynikających z zeznań świadków: E. i A. P. (2), K. i Ł. W. (1), K. M. (1), L. F., Z. Z., K. M. (2), E. i R. Z. (1), dotyczących nieuczciwego postępowania A. D. (2) oraz treści przekazywanych przez niego tym osobom nieprawdziwych informacji o stanie prowadzonych przez niego inwestycji, co jednoznacznie potwierdza, że również M. T. (1) uzyskiwał od niego nieprawdziwe informacje o sytuacji finansowej firmy (...), częściowo przekazywane następnie W. D.,

4. art. 410 KPK przez pominięcie istotnych okoliczności wynikających ze zgromadzonego materiału dowodowego mających bezpośredni wpływ na kwestię odpowiedzialności karnej W. D., a w szczególności, że:

a) zakup nieruchomości (...) został w całości sfinansowany przez W. D. z jej prywatnych środków,

b) nieruchomość (...) została kupiona przez W. D. wyłącznie w celu spowodowania zaniechania przez M. T. (1) współpracy z A. D. (2) przy prowadzonej działalności gospodarczej,

c) nieruchomość (...) nie była remontowana ze środków firmy (...),

d) przeniesienie przez M. T. (1) na rzecz W. D. udziału w użytkowaniu wieczystym i własności nieruchomości (...) podyktowane było wyłącznie ewidentnym naruszeniem przez M. T. (1) warunków współpracy przy realizacji inwestycji w (...), przez zaangażowanie w tę inwestycję A. D. (2),

e) W. D. nie posiadała informacji na temat stanu majątkowego firmy (...) przez cały okres jej działalności,

f) dokonany przez W. D. z jej osobistego majątku zakup nieruchomości (...) przyniósł M. T. (1) wymierne korzyści majątkowe, które przyczyniły się do zwiększenia możliwości realizacji przez niego zaciągniętych zobowiązań oraz zwiększyły możliwość zaspokojenia wierzycieli,

g) wcześniejsze przeniesienie na W. D. udziału w użytkowaniu wieczystym i własności nieruchomości (...) było korzystne dla M. T. (1),

przy jednoczesnym zaniechaniu ustalenia, w jakiej wysokości roszczenie W. D. o zwrot udzielonej M. T. (1) pożyczki zostałyby zaspokojone, gdyby 2/3 udziału w nieruchomości (...) nie zostało przeniesione na W. D., ale dochodziłaby zwrotu swoich wierzytelności w postępowaniu upadłościowym razem ze wszystkimi pokrzywdzonymi,

5. art. 7 KPK, art. 410 KPK w zw. z art. 201 KPK i art. 196§3 KPK przez przekroczenie zasady swobodnej oceny dowodów w następstwie uznania za wiarygodne w całości opinii biegłego B. M. (2) z 31.08.2013 r. oraz uzupełniającej opinii z 15.11.2016 r. i zeznań biegłego złożonych na rozprawie, gdy opinie pisemne są ze sobą sprzeczne oraz sprzeczne z zeznaniami biegłego złożonymi na rozprawie, a także są niejasne i zawierają sformułowania jednoznacznie wskazujące, że biegły wykroczył poza zakres swojej specjalności, co wynika również z jego zeznań złożonych na rozprawie, które to sformułowania zostały przejęte przez sąd, przy czym opinie te zawierają sformułowania oczywiście osłabiające zaufanie do wiedzy i bezstronności biegłego,

6. art. 415§5 KPK w zw. z art. 46 KK wyrażającą się w niedostrzeżeniu, że wobec faktu, że o roszczeniu pokrzywdzonych, jakie mogłoby wynikać z przestępstwa przypisanego W. D. orzeczono w wyroku sądu cywilnego uwzględniającego skargę paulińską, mocą którego roszczenie to zostało skonsumowane, a w związku z tym zaistniały przesłanki do zastosowania klauzuli antykumulacyjnej, która nie pozwala na ponowną restytucję, polegającą na orzeczeniu obowiązku naprawienia szkody na podstawie art. 46 KK.

W konkluzji skarżący wnieśli o zmianę zaskarżonego wyroku i uniewinnienie W. D., ewentualnie o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania sądowi pierwszej instancji.

Rzeczony zaskarżył obrońca I. T. w zakresie punktów XXIII, XXIV oraz od XXV do XXIX wyroku, zarzucając:

I. błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, polegający na:

1) zaniechaniu ustalenia, że 13.11.2006 r. A. D. (2) i A. D. (3) zawarli z małżonkami S. umowę przedwstępną sprzedaży nieruchomości w I. i zobowiązali się kupić tą nieruchomość za cenę 2.375.000 zł (dalej NIERUCHOMOŚĆ), z czego została zapłacona kwota 100.000 zł., a przyrzeczona umowa miała być zawarta 10.01.2007 r., co nastąpiło,

2) ustaleniu, że M. T. (1) doprowadził do niewypłacalności przedsiębiorstwo (...) w ten sposób, że przeprowadził drenaż środków tej firmy, inwestując w NIERUCHOMOŚĆ z oskarżoną i A. D. (3), że zakup NIERUCHOMOŚCI nie był uzasadniony celami gospodarczymi i miał bezpośredni wpływ na niezrealizowanie innych zadań budowlanych ww. firmy, że spłata tzw. starych długów A. D. (2) i A. D. (3) doprowadziła firmę do upadłości,

3) ustalenie, że nabycie NIERUCHOMOŚCI było wyprowadzeniem środków ww. firmy, konsekwencje jej zakupu były łatwe do przewidzenia i wiedziała to oskarżona, że zawierając umowę w dniu 10.01.2007 r. działała zamiarem ewentualnym udzielenia M. T. (1) pomocnictwa do doprowadzenia ww. firmy do niewypłacalności, że oskarżona w dniu 10.01.2007 r. oskarżona wiedziała, że marek Trejgis i A. D. (2) będą swobodnie dysponować środkami

pieniężnymi firmy, inwestować w kolejne nieruchomości, w tym w (...), spłacać „stare długi”, co doprowadzi firmę do niewypłacalności,

4) ustalenie, że 12.05.2012 r. oskarżona usiłowała nakłonić A. D. (2) do wyłudzenia od lekarza zwolnienia stwierdzającego, że nie może brać udziału w rozprawie, przez wprowadzenie go w błąd, co do stanu jego zdrowia i posłużenie się nim przed SR w O., gdy faktycznie oskarżona chciała, aby A. D. (2) wykorzystał prawdziwe zaświadczenie lekarskie, że nie może brać udziału w rozprawie, które miał uzyskać w związku z rzeczywistą chorobą o czym oskarżona wiedziała, co A. D. (2) zrobił i nie brał udziału w ww. rozprawie,

5) ustalenie, że szkody poniesione przez część pokrzywdzonych nie zostały naprawione, choć zostały one zaspokojone przez syndyka masy upadłości

6) błędnym ustaleniu wysokości szkody,

II. obrazę przepisów postępowania, która miała wpływ na treść orzeczenia, tj.:

1. art. 424 KPK przez zastępowanie ustaleń faktycznych zwrotami kwalifikującymi, co utrudnia kontrolę odwoławczą zaskarżonego wyroku,

2. art. 170§1 KPK w zw. z art. 393 KPK przez oddalenie wniosku o przeprowadzenie dowodu z przesłuchania w charakterze świadka M. T. (1) w sprawie I Ns 478/11 przed SR w O.,

3. art. 415§1 KPK przez jego niezastosowanie,

4. art. 49§1 KPK przez przyjęcie, że wypełnienie znamion czynu z art. 301§2 KK naruszyło bezpośrednio dobro prawne pokrzywdzonych

III. obrazę prawa materialnego przez przyjęcie, że:

1. czyn z art. 301§2 KK może być popełniony w zamiarze ewentualnym lub przyjęcie, że nabycie NIERUCHOMOŚCI stanowi znamię tego przestępstwa, choć podpada pod znamiona przestępstwa z art. 301§3 KK,

2. oskarżona wypełniła znamiona czynu zabronionego polegającego na usiłowaniu podżegania A. D. (2) do wyłudzenia poświadczenia nieprawdy i użycia tego dokumentu, gdy z ustaleń faktycznych wynika co innego.

Podnosząc wymienione zarzuty skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyrok w punkcie XXIII przez uniewinnienie oskarżonej oraz uchylenie punktów XXIV oraz od XXVI do XXIX wyroku.

Wymieniony wyrok zaskarżył w całości na niekorzyść wszystkich oskarżonych oskarżyciel publiczny, zarzucając:

1. błędy w ustaleniach faktycznych mające wpływ na treść orzeczenia wyrażające się:

a) w zakresie punktu I części dyspozytywnej wyroku:

- niezasadnym zaniechaniem przyjęcia, że M. T. (1) w dniu 27.03.2007 r. doprowadził M. i A. S. (4) do niekorzystnego rozporządzenia mieniem poprzez wprowadzenie tych pokrzywdzonych w błąd przy zawieraniu umowy sprzedaży nieruchomości w postaci trzech działek gruntowych w I., co do zamiaru zapłaty oraz swoich możliwości finansowych w zakresie wywiązania się z umowy, co skutkowało zawarciem przez nich rzeczonyj umowy i dokonania niekorzystnego rozporządzenia mieniem poprzez przeniesienie własności nieruchomości przed otrzymaniem całej ceny, tj. zamiast 2.375.000 zł, jedynie 1.350.324,13 zł,
- niezasadnym zaniechaniu przyjęcia, że M. T. (1) w dniu 14.12.2007 r., reprezentowany przez A. D. (2) podpisał umowę przedwstępną sprzedaży swoich udziałów W. D., przy czym A. D. (2) i W. D. poprzez złożenie niezgodnego

z prawdą oświadczenia przed notariuszem J. T. (1) wyłudzili w akcie notarialnym poświadczenie nieprawdy, że kwota 1.980.000 zł należna tytułem zapłaty została zapłacona,

b) w zakresie punktu IV części dyspozytywnej niezasadne zaniechanie przyjęcia, że w dniu 24.09.2008 r. M. T. (1) i reprezentujący go A. D. (2) oraz W. D. wyłudzili poświadczenie nieprawdy w treści aktu notarialnego dotyczącego umowy przeniesienia użytkowania wieczystego gruntu oraz własności budynków, w celu zwolnienia się z długów, przez podstępne wprowadzenie w błąd notariusza M. M. (6) co do okoliczności, że w dniu 16.05.2007 r. W. D. zawarła z M. T. (1) umowę pożyczki w kwocie 1.220.000 zł, gdy w rzeczywistości w dniu 16.05.2007 r. kwota tej pożyczki nie została udzielona, ani nie została sporządzona umowa pożyczki w dacie jej wystawienia,

c) w zakresie punktu V części dyspozytywnej wyroku niezasadne zaniechanie przyjęcia, że M. T. (1) w dniu 23.03.2009 r. we W., działając wspólnie i w porozumieniu z A. D. (2) i A. D. (1) z domu S., wyłudził od notariusza poświadczenie nieprawdy w akcie notarialnym, poprzez niezgodne z prawdą wskazanie, że A. D. (1) zapłaciła za kupione udziały 100.000 zł,

d) w zakresie punktu VI części dyspozytywnej wyroku niezasadne zaniechanie przyjęcia, że M. T. (1) w dniu 5.05.2009 r., działając wspólnie i w porozumieniu z A. D. (2) i B. K. (2) wyłudził poświadczenie nieprawdy od notariusza M. M. (6) w treści aktu notarialnego dotyczącego przedwstępnej umowy sprzedaży pięciu lokali mieszkalnych oraz udziału w wysokości 10/31 we współwłasności garażu w S. oraz podstępne wprowadzenie w błąd tego notariusza przy sporządzaniu przedwstępnej umowy sprzedaży nieruchomości, przez złożenie nieprawdziwego oświadczenia, że z ustalonej ceny 820.000 zł A. D. (2) otrzymał przed zawarciem aktu notarialnego 800.000 zł, co skutkowało kolejnym oświadczeniem w treści tego aktu notarialnego o wyrażeniu przez M. T. (1) zgody na ustanowienie hipoteki w kwocie 800.000 zł. na rzecz B. K. (2),

e) w zakresie punktu VII części dyspozytywnej wyroku niezasadne zaniechanie przyjęcia, że M. T. (1) w dniu 29.02.2009 r., wspólnie i w porozumieniu z A. D. (2) usiłował usunąć swój majątek w postaci zagrożonej zajęciem działki nr (...) w I., w ten sposób, że wyłudził od notariusza M. M. (7) poświadczenie nieprawdy w treści aktu notarialnego dotyczącego sprzedaży tej działki P. S. (4) i nieprawdziwie oświadczył, że z umówionej ceny sprzedaży 500.000 zł zapłacono kwotę 150.000 zł.,

f) w zakresie punktu VIII części dyspozytywnej wyroku niezasadne uznanie, że M. T. (1) nie jest winny popełnienia zarzuconego mu w punkcie V aktu oskarżenia czynu, gdy prawidłowe ustalenia wskazują, że M. T. (1) 12.11.2009 r. we W., działając wspólnie i w porozumieniu z W. S. i A. D. (2), wyłudził od notariusza B. R. poświadczenie nieprawdy w treści aktu notarialnego rozwiązania przedwstępnej umowy sprzedaży lokalu mieszkalnego w I., przez podstępne wprowadzenie jej w błąd, że kwota 40.000 zł została zwrócona W. S. przez M. T. (1), a co do pozostałej do zwrotu kwoty 180.000 zł M. T. (1) poddał się egzekucji, gdy w rzeczywistości M. T. (1) zwrócił kwotę 135.000 zł, a pozostała do zwrotu jedynie kwota 25.000 zł.,

g) w zakresie punktu XI części dyspozytywnej wyroku przez niezasadne zaniechanie przyjęcia, że M. T. (1) ukrył swoje aktywa majątkowe na terenie Francji, czym uszczuplił zaspokojenie wielu wierzycieli w kwocie nie mniejszej niż 630.000 zł oraz działał w celu udaremnienia wykonania postanowienia o upadłości,

h) w zakresie punktu XIV części dyspozytywnej wyroku niezasadne zaniechanie przyjęcia, że A. D. (1) w dniu 23.03.2009 r., działając wspólnie i w porozumieniu z A. D. (2) i M. T. (1) wyłudziła od notariusza poświadczenie nieprawdy w akcie notarialnym poprzez niezgodne z prawdą podanie, że zapłacenie za udziały 100.000 zł.,

i) w zakresie punktu XIX części dyspozytywnej wyroku niezasadne zaniechanie przyjęcia, że w dniu 14.12.2007 r. W. D., poprzez złożenie niezgodnego z prawdą oświadczenia, wyłudziła poświadczenie nieprawdy w akcie notarialnym, że kwota 1.980.000 zł należna tytułem zapłaty z umowy zawartej z M. T. (1) została jej zapłacona, a także niezasadne zaniechanie przyjęcia, że 24.09.2008 r. W. D. wspólnie z A. D. (2) wyłudziła poświadczenie nieprawdy w treści aktu notarialnego dotyczącego umowy przeniesienia użytkowania wieczystego gruntu oraz własności budynków, w celu

zwolnienia się z długu, przez podstępne wprowadzenie w błąd notariusza M. M. (6), co do tego, że 16.05.2007 r. zawarła z M. T. (1) umowę pożyczki w kwocie 1.220.000 zł., gdy takiej umowy nie zawarła,

j) w zakresie punktu XXIII części dyspozytywnej wyroku niezasadne zaniechanie przyjęcia, że I. T., działając wspólnie i w porozumieniu z M. T. (1) oraz innymi osobami, świadoma sytuacji finansowej przedsiębiorstwa (...), w dniu 27.03.2007 r. doprowadziła M. i A. S. (4) do niekorzystnego rozporządzenia mieniem poprzez wprowadzenie ich w błąd przy zawieraniu umowy sprzedaży działek gruntowych w I., co do zamiaru zapłacenia za nie oraz swoich możliwości finansowych wywiązania się z umowy, skutkiem czego było zawarcie rzeczonyj umowy i przeniesienie własności nieruchomości przed otrzymaniem całej kwoty, tj. 1.350.324,13 zł, zamiast 2.375.000 zł.

2. obrazę przepisów prawa materialnego:

a) w zakresie punktu I części dyspozytywnej wyroku, poprzez niezasadne, wynikające z uchybień wskazanych w punkcie 1a apelacji zaniechanie zastosowania w kwalifikacji prawnej czynu przypisanego M. T. (1) przepisów art. 286§1 KK w zw. z art. 294§1 KK oraz art. 272 KK i uznanie oskarżonego za winnego popełnienia czynu z art. 301§2 KK w zw. z art. 12 KK, gdy prawidłową kwalifikacją prawną jest art. 301§2 KK i art. 286§1 KK w zw. z art. 294§1 KK i art. 272 KK w zw. z art. 11§2 KK w zw. z art. 12 KK, a podstawą wymiaru kary 4 lat pozbawienia wolności art. 286§1 KK w zw. z art. 294 KK,

b) w zakresie punktu IV części dyspozytywnej wyroku, poprzez niezasadne, wynikające z uchybień wskazanych w punkcie 1b apelacji zaniechanie zastosowania w kwalifikacji prawnej czynu przypisanego M. T. (1) przepisu art. 272 KK oraz zastosowanie art. 300§3 KK, zamiast art. 300§3 KK w zw. z art. 300§1 KK i uznanie oskarżonego za winnego popełnienia czynu z art. 300§2 KK w zw. z art. 300§3 KK w zw. z art. 302§1 KK w zw. z art. 11§2 KK, gdy prawidłową kwalifikacją prawną przypisanego czynu jest art. 300§3 KK w zw. z art. 300§1 KK i art. 300§2 KK i art. 302§1 KK i art. 272 KK w zw. z art. 11§2 KK,

c) w zakresie punktu V części dyspozytywnej wyroku, poprzez niezasadne, wynikające z uchybień wskazanych w punkcie 1c apelacji zaniechanie zastosowania w kwalifikacji prawnej czynu przypisanego M. T. (1) przepisu art. 272 KK oraz zastosowanie art. 300§3 KK, zamiast art. 300§3 KK w zw. z art. 300§1 KK i uznanie oskarżonego za winnego popełnienia czynu z art. 300§2 KK w zw. z art. 300§3 KK w zw. z art. 302§1 KK w zw. z art. 11§2 KK, gdy prawidłową kwalifikacją prawną przypisanego czynu jest art. 300§3 KK w zw. z art. 300§1 KK i art. 300§2 KK i art. 302§1 KK i art. 272 KK w zw. z art. 11§2 KK,

d) w zakresie punktu VI części dyspozytywnej wyroku, poprzez niezasadne, wynikające z uchybień wskazanych w punkcie 1d apelacji zaniechanie zastosowania w kwalifikacji prawnej czynu przypisanego M. T. (1) przepisu art. 272 KK oraz zastosowanie art. 300§3 KK, zamiast art. 300§3 KK w zw. z art. 300§1 KK i uznanie oskarżonego za winnego popełnienia czynu z art. 300§2 KK w zw. z art. 300§3 KK w zw. z art. 302§1 KK w zw. z art. 11§2 KK, gdy prawidłową kwalifikacją prawną przypisanego czynu jest art. 300§3 KK w zw. z art. 300§1 KK i art. 300§2 KK i art. 302§1 KK i art. 272 KK w zw. z art. 11§2 KK,

e) w zakresie punktu VII części dyspozytywnej wyroku, poprzez niezasadne, wynikające z uchybień wskazanych w punkcie 1e apelacji zaniechanie zastosowania w kwalifikacji prawnej czynu przypisanego M. T. (1) przepisu art. 272 KK oraz zastosowanie art. 300§3 KK, zamiast art. 300§3 KK w zw. z art. 300§1 KK i uznanie oskarżonego za winnego popełnienia czynu z art. 300§2 KK w zw. z art. 300§3 KK w zw. z art. 302§1 KK w zw. z art. 11§2 KK, gdy prawidłową kwalifikacją prawną przypisanego czynu jest art. 300§3 KK w zw. z art. 300§1 KK i art. 300§2 KK i art. 302§1 KK i art. 272 KK w zw. z art. 11§2 KK,

f) w zakresie punktu VIII części dyspozytywnej wyroku, poprzez niezasadne uznanie, że czyn zarzucony M. T. (1) nie wyczerpuje znamion czynu z art. 272 KK,

g) w zakresie punktu IX części dyspozytywnej wyroku, poprzez niezasadne zastosowanie art. 300§3 KK, zamiast art. 300§3 KK w zw. z art. 300§1 KK i uznanie oskarżonego za winnego popełnienia czynu z art. 300§2 KK w zw. z art.

300§3 KK w zw. z art. 302§1 KK w zw. z art. 11§2 KK, gdy prawidłową kwalifikacją prawną przypisanego czynu jest art. 300§3 KK w zw. z art. 300§1 KK i art. 300§2 KK i art. 302§1 KK i art. 272 KK w zw. z art. 11§2 KK,

h) w zakresie punktu X części dyspozytywnej wyroku, poprzez niezasadne zastosowanie art. 300§3 KK, zamiast art. 300§3 KK w zw. z art. 300§1 KK i uznanie oskarżonego za winnego popełnienia czynu z art. 300§2 KK w zw. z art. 300§3 KK w zw. z art. 302§1 KK w zw. z art. 11§2 KK, gdy prawidłową kwalifikacją prawną przypisanego czynu jest art. 300§3 KK w zw. z art. 300§1 KK i art. 300§2 KK i art. 302§1 KK i art. 272 KK w zw. z art. 11§2 KK,

i) w zakresie punktu XI części dyspozytywnej wyroku, poprzez niezasadne, wynikające z uchybień wskazanych w punkcie 1g apelacji zaniechanie zastosowania w kwalifikacji prawnej czynu przypisanego M. T. (1) art. 300§3 KK w zw. z art. 300§1 i art. 300§2 KK w zw. z art. 11§2 KK i uznanie oskarżonego za winnego popełnienia czynu z art. 523 ust. 2 ustawy Prawo upadłościowe i naprawcze, gdy właściwą kwalifikacją prawną jest art. 523 ust. 2 wym. ustawy i art. 300§3 KK w zw. z art. 300§1 KK i art. 300§2 KK w zw. z art. 11§2 KK,

j) w zakresie punktu XIV części dyspozytywnej wyroku, poprzez niezasadne, wynikające z uchybień wskazanych w punkcie 1h apelacji, zaniechanie zastosowania w kwalifikacji prawnej czynu przypisanego A. D. (1) art. 272 KK oraz zastosowanie kwalifikacji prawnej z art. 300§3 KK, zamiast art. 300§3 KK w zw. z art. 300§1 KK i uznanie oskarżonej za winną popełnienia czynu z art. 300§2 KK w zw. z art. 300§3 KK w zw. z art. 11§2 KK, gdy prawidłową kwalifikacją prawną przypisanego czynu jest art. 300§3 KK w zw. z art. 300§1 KK i art. 300§2 KK i art. 272 KK w zw. z art. 11§2 KK,

k) w zakresie punktu XV części dyspozytywnej wyroku, poprzez niezasadne zaniechanie podania w kwalifikacji prawnej czynu przypisanego A. D. (1) przepisów art. 273 KK oraz art. 297§1 KK i uznanie jej za winną czynu z art. 286§1 KK w zw. z art. 12 KK w zw. z art. 4§1 KK, gdy prawidłową kwalifikacją czynu jest art. 297§1 KK i art. 273 KK i art. 286§1 KK w zw. z art. 11§2 KK w zw. z art. 12 KK w zw. z art. 4§1 KK,

l) w zakresie punktu XIX części dyspozytywnej wyroku, poprzez niezasadne, wynikające z uchybień wskazanych w punkcie 1i apelacji, zaniechanie zastosowania w kwalifikacji prawnej czynu przypisanego W. D. art. 272 KK oraz zastosowanie kwalifikacji prawnej z art. 18§3 KK w zw. z art. 300§2 KK zb. z art. 18§3 KK w zw. z art. 302§3 KK w zb. z art. 302§1 KK w zw. z art. 11§2 KK, gdy prawidłową kwalifikacją prawną jest art. 18§3 KK w zw. z art. 300§3 KK w zw. z art. 300§1 KK i art. 18§3 KK w zw. z art. 300§2 KK i art. 18§3 KK w zw. z art. 302§3 KK w zw. z art. 302§1 KK i art. 272 KK w zw. z art. 11§2 KK w zw. z art. 12 KK,

m) w zakresie punktu XXXIII części dyspozytywnej wyroku, przez niezasadne, wynikające z uchybień wskazanych w punkcie 1j apelacji zaniechanie zastosowania w kwalifikacji prawnej czynu przypisanego I. T. przepisów art. 286§1 KK w zw. z art. 294 KK i uznanie oskarżonej za winną czynu z art. 18§3 KK w zw. z art. 301§2 KK, gdy prawidłową kwalifikacją jest art. 286§1 KK w zw. z art. 294 KK i art. 18§3 KK w zw. z art. 301§2 KK w zw. z art. 11§2 KK, a podstawą wymiaru kary art. 286§1 KK w zw. z art. 294 KK.

Formułując wymienione zarzuty oskarżyciel publiczny wniósł o:

1. zmianę wyroku w punkcie I części dyspozytywnej poprzez przyjęcie, że M. T. (1) popełnił czyn z art. 301§2 KK i art. 286§1 KK w zw. z art. 294 KK i art. 272 KK w zw. z art. 11§2 KK w zw. z art. 12 KK i oparcie orzeczenia o karze na art. 286§1 KK w zw. z art. 294 KK,
2. zmianę wyroku w punkcie IV, V, VI i VII części dyspozytywnej poprzez uznanie, że M. T. (1) popełnił czyn z art. 300§3 KK w zw. z art. 300§1 KK i art. 300§2 KK i art. 272 KK w zw. z art. 11§2 KK,
3. zmianę wyroku w punkcie VIII części dyspozytywnej poprzez uznanie, że M. T. (1) popełnił czyn z art. 272 KK i wymierzenie mu za ten czyn kary 6 miesięcy pozbawienia wolności,

4. zmianę wyroku w punkcie IX i X części dyspozytywnej poprzez uznanie, że przypisane M. T. (1) przestępstwa z art. 300§3 KK w zw. z art. 300§1 KK i z art. 300§2 KK w zw. z art. 11§2 KK stanowią ciąg przestępstw i wymierzenie mu za to kary 2 lat pozbawienia wolności,

5. zmianę wyroku w punkcie XI części dyspozytywnej poprzez uznanie, że M. T. (1) popełnił czyn z art. 523 ust. 2 ustawy Prawo upadłościowe i naprawcze i art. 300§3 KK w zw. z art. 300§1 KK i art. 300§2 KK w zw. z art. 11§2 KK i wymierzenie mu za ten czyn kary 6 miesięcy pozbawienia wolności,

6. zmianę wyroku w punkcie XIV części dyspozytywnej poprzez uznanie, że A. D. (1) popełniła czyn z art. 18§3 KK w zw. z art. 300§3 KK w zw. z art. 300§1 KK i art. 18§3 KK w zw. z art. 300§2 KK i art. 272 KK w zw. z art. 11§2 KK,

7. zmianę wyroku w punkcie XIX części dyspozytywnej poprzez uznanie, że W. D. popełniła czyn z art. 18§3 KK w zw. z art. 300§3 KK w zw. z art. 300§1 KK i art. 18§3 KK w zw. z art. 300§2 KK i art. 18§3 KK w zw. z art. 302§3 KK w zw. z art. 302§1 KK i art. 272 KK w zw. z art. 11§2 KK w zw. z art. 12 KK,

8. zmianę wyroku w punkcie XXIII części dyspozytywnej poprzez uznanie, że I. T. popełniła czyn z art. 286§1 KK w zw. z art. 294 KK i art. 18§3 KK w zw. z art. 301§2 KK w zw. z art. 11§2 KK,

oraz utrzymanie w mocy wyroku w pozostałej części.

Wymieniony wyrok zaskarżył pełnomocnik z urzędu oskarżycieli posiłkowych: M. L. (2), P. S. (2), M. W. (2), R. W., D. P. (4), N. G., A. S. (2), J. S. (1), L. F., odnośnie do oskarżonych M. T. (1), W. D. oraz I. T., co do środka kompensacyjnego, w zakresie, w jakim nie orzeczono obowiązku naprawienia szkody wyrządzonej przestępstwem na rzecz pokrzywdzonych M. L. (2), P. S. (2) (A. S. (5)), D. P. (4), N. G. oraz nie orzeczono wymienionego obowiązku na rzecz L. F. solidarnie od oskarżonych M. T. (1), W. D. oraz I. T., a także nie orzeczono nawiązki na rzecz pokrzywdzonych M. W. (2), R. W., D. P. (4), N. G., A. S. (2), J. S. (1), zarzucając wyrokowi:

1. błąd w ustaleniach faktycznych mający wpływ na treść orzeczenia, przez przyjęcie, że pokrzywdzeni M. L. (2), P. S. (2), D. P. (1), N. G. złożyli wnioski z art. 46§1 KK po zamknięciu przewodu sądowego, co nie miało miejsca,

2. niesłuszne niezastosowanie nawiązki z art. 46§2 KK, pomimo wniosku prokuratora i pełnomocnika pokrzywdzonych oraz pomimo orzeczenia środka kompensacyjnego na rzecz znakomitej większości pokrzywdzonych,

3. obrazę art. 415 KC polegającą na niewłaściwej wykładni tego przepisu i nieprzyjęciu przez sąd, że szkoda obejmuje szkodę rzeczywistą i utracone korzyści, a naprawienie szkody musi odzwierciedlać stan na dzień orzekania.

Podnosząc wymienione zarzuty skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i orzeczenie na rzecz pokrzywdzonych:

1. M. L. (2), P. S. (2), D. P. (4), N. G. obowiązku naprawienia szkody wyrządzonej przestępstwem,

2. M. W. (2), R. W., A. S. (2), J. S. (1) nawiązki,

3. L. F. obowiązku naprawienia szkody solidarnie od oskarżonych M. T. (1), W. D. oraz I. T. w wysokości wskazanej przez pokrzywdzoną we wniosku z 25.08.2014 r.

Sąd Apelacyjny we Wrocławiu zważył, co następuje.

1. Apelacja obrońców M. T. (1) okazała się w znacznej części niezasadna. Niezasadne są zarzuty dotyczące obrazu przepisów postępowania. Sąd pierwszej instancji prawidłowo, zgodnie z wymogami określonymi w art. 7 KPK ocenił dowody, na podstawie których dokonał ustaleń faktycznych stanowiących podstawę przypisania M. T. (1) przestępstw opisanych w punktach I, IV, V, VI, VII i X części rozstrzygającej zaskarżonego wyroku. W szczególności, sąd a quo prawidłowo ocenił wyjaśnienia M. T. (1) oraz pozostałych oskarżonych w zakresie odnoszącym się do czynów przypisanych temu oskarżonemu. Sąd prawidłowo ocenił też zeznania A. D. (2), osób pokrzywdzonych w sprawie,

pracowników przedsiębiorstwa (...) oraz stron umów zawartych przez M. T. (1), a także opinię pisemną i opinie ustne biegłego B. M. (2). W konsekwencji, sąd a quo fakty leżące u podstaw przypisania M. T. (1) wymienionych przestępstw ustalił w sposób zgodny z rzeczywistością. Tym samym niezasadny jest zarzut błędu w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę zaskarżonego orzeczenia.

Natomiast zasadny okazał się zarzut dotyczący oceny dowodów dotyczących nabycia mieszkania przy ul. (...) we W., a w konsekwencji zarzut błędnego ustalenia faktów dotyczących tego zdarzenia. Zasadny okazał się również zarzut obrazy przepisu art. 415§1 KPK dotyczący nałożenia na oskarżonego obowiązku odszkodowawczego wbrew klauzuli antykumulacyjnej, a także zarzut obrazy prawa materialnego, tj. art. 523 ust. 2 w zw. z art. 57 ust. 1 ustawy Prawo upadłościowe i naprawcze. Trafny okazał się również zarzut rażącej niewspółmierności kar jednostkowych i kary łącznej wymierzonych temu oskarżonemu.

2. Przechodząc do szczegółowych uwag odnoszących się do apelacji obrońców M. T. (1), zważyć należy, co następuje. W apelacji stwierdza się, że jedynym zamiarem i celem oskarżonego było wybudowanie budynków mieszkalnych, przekazanie lokali klientom i zarobienie na różnicy pomiędzy kosztem budowy a zyskiem ze sprzedaży poszczególnych lokali. Zachowanie oskarżonego, które doprowadziło do upadłości było nieumyślne. Przemawia za tym brak doświadczenia życiowego i wcześniejszego prowadzenia działalności gospodarczej, brak kwalifikacji i kierunkowego wykształcenia oraz obdarzenie zaufaniem osób, które go oszukały. (Należy zauważyć, że W. D. twierdzi zaś, że to ona została oszukana przez M. T. (1)). W omawianej apelacji stwierdza się również, że oskarżony przeczy, że działał wspólnie i w porozumieniu z A. D. (2) w wykonaniu z góry powziętego zamiaru. Prawdą jest, że zgodził się, aby to A. D. (2) prowadził działalność gospodarczą i w tym celu udzielił mu pełnomocnictwa. Jednak nie wszystkie bieżące informacje dotyczące firmy były mu przekazywane. Niektóre z informacji zostały celowo przed nim zatajone. Oskarżony podejmował działania, aby uzyskać środki finansowe potrzebne dla upłynnienia działalności i funkcjonowania przedsiębiorstwa. Losy firmy nie były mu zupełnie obojętne. Wskazuje się również, że środki, które oskarżony zamierzał uzyskać ze sprzedaży (...)u chciał przeznaczyć w całości na rzecz firmy (...), aby dokończyć inwestycję w I. i S.. W (...) nie było wykonywanych żadnych prac remontowych. Robiono jedynie nowe wejście do budynku od strony ulicy oraz ścianki działowe na piętrze, za co zapłacili najemcy. Nie jest też prawdą, że remont mieszkania w P. został przeprowadzony ze środków firmy (...).

Odnosząc się zatem do zarzutu obrazy przepisów postępowania sformułowanego w punkcie II. 3 apelacji oraz do zarzutu błędu w ustaleniach faktycznych podniesionego w punktach IIIa, b, c, d i e apelacji, stwierdzić należy, co następuje. Uznanie, że M. T. (1) swoim zachowaniem wyczerpał ustawowe znamiona typu czynu zabronionego z art. 301§2 KK w zw. z art. 12 KK wymaga ustalenia, że będąc dłużnikiem kilku wierzycieli doprowadził do swej niewypłacalności. Z uzasadnienia zaskarżonego wyroku wynika, że sąd pierwszej instancji pojęcie niewypłacalności rozumie w sposób określony w art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 28.02.2003 r. Prawo upadłościowe i naprawcze, czyli jako stan, w którym dłużnik utracił zdolność do wykonywania swoich wymagalnych zobowiązań pieniężnych. W tożsamy sposób stan niewypłacalności rozumiany jest w doktrynie prawa cywilnego. Mianowicie, przez niewypłacalność dłużnika rozumie się taki stan, w którym jego majątek nie wystarcza na pokrycie długów. Chodzi więc o taki stan majątku dłużnika, w którym nie jest on w stanie zadośćuczynić swoim zobowiązaniom z powodu braku substancji majątkowej (zob. np. M. Pyziak-Szafnicka, Ochrona wierzyciela w razie niewypłacalności dłużnika, Warszawa 1995, s. 89 i n.). Niewypłacalność jest stanem faktycznym istniejącym obiektywnie, niezależnie od dobrej, czy złej woli dłużnika (zob. J. Makarewicz, Kodeks karny z komentarzem, Lwów 1938, s. 631). Takie rozumienie wymienionego pojęcia odpowiada znaczeniu, w jakim pojęcia tego używa się w tzw. powszechnym (ogólnym) języku polskim. Objawem niewypłacalności dłużnika może być bezskuteczność prowadzonej przeciw niemu egzekucji, ogłoszenie jego upadłości, złożenie przez niego wyjawienia majątku albo faktyczne zaprzestanie wypłat, choć wystąpienie tych zdarzeń nie przesądza jeszcze o niewypłacalności.

Według sądu pierwszej instancji zachowanie oskarżonego, które doprowadziło do jego niewypłacalności polegało na tym, że M. T. (1):

1. pełnomocnikiem przedsiębiorstwa (...) ustanowił A. D. (2), o którym wiedział, że posiada orzeczone przez sąd zakaz prowadzenia działalności gospodarczej oraz, pomimo wiedzy o jego wcześniejszych niepowodzeniach w prowadzeniu takiej działalności,
2. A. D. (2) udzielił pełnomocnictwa do faktycznego prowadzenia działalności gospodarczej przez przedsiębiorstwo (...),
3. uzgodnił z A. D. (2), że ze środków wpłaconych przez nabywców lokali mieszkalnych na osiedlu w I. i S. będzie mógł pobierać połowę na własne cele,
4. zezwolił A. D. (2) na spłatę jego długów ze środków finansowych przedsiębiorstwa (...),
5. nie weryfikował wydatków dokonywanych przez A. D. (2),
6. środki przedsiębiorstwa (...) inwestował w remonty oraz zakupy innych nieruchomości, w tym:
 - a) w dniu 12.09.2006 r. działki gruntowej w I. za 102.000 zł,
 - b) w dniu 10.01.2007 r. dwóch działek gruntowych w I. od M. i A. S. (6) za 2.375.000 zł,
 - c) w dniu 27.03.2007 r. nieruchomości przy ul. (...) we W. za 1.850.000 zł od E. i R. Z. (1) ((...)),
 - d) w dniu 3.05.2007 r. 1/2 udziału w domu położonym w P. za 300.000 Euro,
 - e) w dniu 26.08.2007 r. działkę gruntową w W. od U. J. za 686.000 zł.

Według sądu a quo, wymienione zachowania doprowadziły do tego, że latem 2008 r. oskarżony stał się niewypłacalny, tj. nie miał zdolności do wykonywania swoich wymagalnych zobowiązań pieniężnych.

Wbrew zarzutom apelacji obrońców M. T. (1), sąd pierwszej instancji prawidłowo ustalił, że wymieniony oskarżony wiedział, że A. D. (2) ma sądowy zakaz prowadzenia działalności gospodarczej, a jego wcześniejsze przedsięwzięcia gospodarcze zakończyły się niepowodzeniem. Wskazują na to zwłaszcza złożone na rozprawie w dniu 14.06.2016 r. przez B. N. (3) zeznania, że przestrzegał M. T. (1) przed jego teściem, czyli A. D. (2) mówiąc, że nie powinien z nim prowadzić działalności gospodarczej, gdyż ten jest nieobliczalny (k. 38510), a także treść maila, który oskarżony otrzymał od A. D. (2) w grudniu 2006 r. (k. 35223). Na wymienione ustalenie wskazuje także mail z 16.12.2007 r. wysłany przez oskarżonego do A. D. (2), w którym pisze, że „zaufałem ci całkowicie, mimo że wielu ludzi mi mówiło, że pieniądze wychodzą bokiem (i nie tylko na wasze stare długi). Przedstaw mi plan [...] jak zamierzasz utrzymać firmę i nie splajtować, **jak to się stało z twoimi wszystkimi innymi firmami**” (k. 35335v; k. 39182). Na rozprawie w dniu 26.01.2017 r. A. D. (2) zeznał też, że o zakazie prowadzenia przez niego działalności gospodarczej wiedziała I. T. i chyba M. T. (1). Nietrafne jest więc twierdzenie apelujących, że oskarżony nie wiedział o zakazanie prowadzenia działalności gospodarczej przez A. D. (2) (s. 32 apelacji).

Prawidłowe jest ustalenie sądu, że M. T. (1) uzgodnił z A. D. (2), że ze środków wpłaconych przez nabywców lokali mieszkalnych na osiedlu w I. i S. będzie mógł pobierać połowę na własne cele. Wskazuje na to przede wszystkim treść maila wysłanego przez oskarżonego do A. D. (2) w dniu 21.06.2007 r., w którym napisał „mówiłeś mi, że będę mógł brać po połowie każdej wpłaty!”. Treść tego maila jednoznacznie wskazuje, że **z każdej wpłaty, dokonanej przez dowolnego klienta**, M. T. (1) mógł wykorzystać połowę na własne cele, niezwiązane z wybudowaniem osiedla mieszkaniowego w I. i S.. Na takie ustalenie wskazuje również dalsza część tego maila. Mianowicie, „zajmij się klientami; dlaczego np. pani F. nie wpłaciła więcej?”. Wymienione zdanie stanowi polecenie, aby A. D. (2) uzyskała od nabywców lokali mieszkalnych dalsze środki finansowe, czyli kolejne raty za mieszkanie. Tym samym, nie można podzielić stwierdzenia zawartego w apelacji wymienionego oskarżonego, że A. D. (2) obiecał mu, że od kwietnia do lipca 2007 r. będzie mógł wybrać 50% z wpłat klientów na spłatę pożyczki udzielonej mu przez W. D. w wysokości

100.000 Euro, tj. 400.000 zł, co stanowiło równowartość wkładu na rozpoczęcie działalności przedsiębiorstwa (...) (s. 33 apelacji).

Prawidłowe jest ustalenie sądu, że M. T. (1) zezwolił A. D. (2) na spłatę jego długów ze środków finansowych przedsiębiorstwa (...). Na rozprawie w dniu 20.09.2016 r. A. D. (2) zeznał wszak, że „Odnosnie do M., M. T. (1) uznał, że nie należy tej sprawy ciągnąć z firmą (...), że należy z tym skończyć, a on pomoże. [...] M. trzeba było wybudować garaż, który kosztował 50.000 zł. Trejgis wyraził zgodę na realizację zobowiązań wobec M., choć nie zdawał sobie sprawy, do jakiej kwoty to dojdzie. Za kafle przedsiębiorstwo (...) zapłaciło firmie (...) ogromną kwotę”. Na wymienione ustalenie wskazuje także treść cytowanego wcześniej maila z 16.12.2016 r., z którego wynika, że M. T. (1) wiedział, że A. D. (2) spłaca swoje długi środkami finansowymi przedsiębiorstwa (...) i akceptował taką sytuację.

Prawidłowe jest ustalenie, że M. T. (1) znał sytuację finansową przedsiębiorstwa (...) oraz postępy budowy osiedli mieszkaniowych w I. i S., a także, że weryfikował wydatki dokonywane przez A. D. (2). Wskazują na to zeznania A. D. (2), że oskarżony kontrolował zapisy księgowe dotyczące wydatków przedsiębiorstwa (...) oraz, że nie zakwestionował żadnego z tych wydatków. Na rozprawie w dniu 20.09.2016 r. A. D. (2) zeznał też, że „Decyzje podejmowaliśmy wszyscy razem, bo jeszcze był D. i I. T.. W zasadzie we czwórkę podejmowaliśmy decyzje, choć moje zdanie było najważniejsze. M. T. (1) mieszkał we Francji. Kontaktowałem się z nim telefonicznie i najważniejsze decyzje konsultowałem z nim”. Na rozprawie w dniu 26 stycznia 2017 r. A. D. (2) zeznał, że większość informacji o firmie (...) otrzymywał od niego, a później także od I. T.. Pracownik przedsiębiorstwa (...) D. na rozprawie w dniu 11.02.2016 r. podał zaś, że „na budowę w I. M. T. (1) przyjeżdżał co miesiąc”.

Prawidłowe jest ustalenie, że środki przedsiębiorstwa (...) Trejgis inwestował w remonty oraz zakupy innych nieruchomości, w tym:

1. w dniu 12.09.2006 r. działki gruntowej w I. za 102.000 zł,
2. w dniu 10.01.2007 r. dwóch działek gruntowych w I. od M. i A. S. (6) za 2.375.000 zł,
3. w dniu 27.03.2007 r. nieruchomości przy ul. (...) we W. za 1.850.000 zł od E. i R. Z. (1) (...),
4. w dniu 3.05.2007 r. 1/2 udziału w domu położonym w P. za 300.000 Euro,
5. w dniu 26.08.2007 r. działkę gruntową w W. od U. J. za 686.000 zł.

W tym zakresie przywołać należy przede wszystkim zeznania pracowników przedsiębiorstwa (...) pracujących na różnych budowach, poza osiedlami mieszkaniowymi w I. i S.. Odnosnie do remontu domu M. T. (1) w P., na rozprawie w dniu 11 lutego 2016 r. W. H. zeznał, że pracując w firmie (...) przez 10 dni był w P. z dwoma pracownikami z P.. Na miejscu spotkał M. T. (1), który zlecał mu prace. W P. miał być przeprowadzony remont kapitalny. Trzeba było założyć nową instalację elektryczną. Był duży zakres robót. M. T. (1) przedstawiał się jako właściciel domu. **Wyjazd do P. miał miejsce w czasie, gdy na budowie w I. było dużo pracy i nie było przestojów.** W. H. zeznał też, że pracując w firmie (...) otrzymywał różne zlecenia od A. D. (2). Robił instalacje w jakimś zakładzie fryzjerskim, w willi na Ż., w magazynach w starym P..

M. D. (3) zeznał, że gdy pracował w firmie (...), z kolegą był w P., gdzie robił remont całego mieszkania. Było to prywatne mieszkanie trzykondyminowe. Pracowali tam przez trzy tygodnie **w ramach umowy o pracę w firmie (...) i w ramach wynagrodzenia ze stosunku pracy**, które otrzymywał od M. T. (1). W mieszkaniu wszystko trzeba było robić po trzy razy, bo nie podobało się żonie M. T. (1). Na polecenie matki żony M. T. (1) musieli też przemalować salon. **Materiały do remontu pochodziły z budowy w I..** Były to grzejniki, rury, narzędzia, farby, glazura. Standard materiałów był wysoki. **Na miejscu nie kupowali żadnych materiałów. Wszystko było z Polski.** Rządziła tam żona M. T. (1). W tym czasie, nie była jeszcze jego żoną. Wcześniej byli tam inni pracownicy z I..

M. D. (3) zeznał także, że wynagrodzenie za pracę do pewnego czasu było płacone regularnie. Problemy zaczęły się w ostatnim półroczu jego pracy. Według świadka, w firmie nie liczone się z żadnymi pieniędzmi. Widział jak w

sklepie A. D. (2) z żoną wydał 1500 zł, gdy w tym czasie zaczęły się kłopoty z wypłatą wynagrodzeń. Gdy zatrudnił się w tej firmie, nie było żadnych zastoju. Ale już po półtora roku pracy brakowało materiałów. Świadek ten zeznał również, że **pracował też przy remoncie mieszkania M. T. (1) na ul. (...)**. Robił tam wodę, gaz i łazienkę. Gdy skończyli hydraulikę przyszli murarze i zrobili posadzkę oraz płytki. **Oni też byli z budowy w I.** Roboty odbierał A. D. (2). **Rozliczenie za tą pracę nastąpiło w ramach stosunku pracy w firmie (...). Było to w czasie zatrudnienia na budowie w I. Wszystkie materiały na remont tego mieszkania były brane z budowy w I. Kupiony został tylko piec gazowy.** Świadek pracował także **w hotelu (...)** oraz **na budowie domu K. M. (2)**. Pracował tam z czterema innymi pracownikami firmy (...), którzy wcześniej pracowali na budowie w I.. M. D. (3) zeznał, że materiały na budowę tego domu przywoził A. D. (2).

A. S. (7) zeznał w postępowaniu przygotowawczym (przesłuchanie z 12.10.2010 r., k. 3486-3487), że „zdarzało się również, że przewoziłem materiały budowlane jak kostka brukowa, krawężniki oraz suchy beton do miejscowości Ż., [...] woziłem je **do zrobienia drogi dojazdowej w Ż. do prywatnych posesji**, [...] nadto woziłem [...] regipsy razem z klejem i profilami na budowę **przy remoncie (...)** [...] na ten (...) woziłem tylko materiały wykończeniowe wnętrza pomieszczeń, [...] jeździłem tam od lata 2008 r., [...] woziłem materiały budowlane do znajomego A. D. (2), który wykonywał dobudówkę do swojego domu we W. **przy ulicy bocznej ul. (...)**, [...] na jego budowę woziłem cegłę (...) w ilości około 23 palet, [...] dwa razy woziłem materiały **do prywatnych domów majstra o nazwisku F.**, były to kostka brukowa w kształcie puzzli, falowana dachówka, [...] wiem, że inny kierowca firmy (...) woził pracowników M. T. (1) do P. oraz woził tam materiały budowlane; z pracowników, którzy pojechali do P. byli P. P. (2), mężczyzna o pseudonimie (...) oraz W., [...] był jeszcze M. o pseudonimie (...), który zajmował się hydrauliką”. Wymienione zeznania świadek podtrzymał przed sądem pierwszej instancji.

P. P. (2) przed sądem zeznał, że dostarczał materiały budowlane pod różne adresy podane przez A. D. (2). Woził materiały **na budowę w (...)** i **J.** (...) brał z różnych hurtowni budowlanych. Zdarzało się, że z budowy w I. przewoził materiały w inne miejsca. Na teren (...)u woził armaturę i różne inne materiały. Jeździł tam dwa razy dziennie i woził tego dużo. Wyjazdy zlecał mu A. D. (2). W P. był dwa tygodnie. Materiały do P. wiozł z hurtowni z W.. Na miejscu M. T. (1) mówił, co mają robić. Wszystko miało być w wysokim standardzie. Świadek pamiętał deski bambusowe, których cena była niemała oraz, że remont dotyczył całości budynku: elektryki, tynków, gazu, ogrzewania. **Materiały na te prace wożone były z Polski. Narzędzia na remont w P. były brane z budowy z I.** Według świadka, na pewno ucierpiała na tym budowa, a **M. T. (1) o wszystkim wiedział.**

Należy przytoczyć także treść maila wysłanego przez M. T. (1) do A. D. (2) w dniu 21.06.2007 r. dotyczącego remontu domu w P.. Mianowicie „proszę, żeby P. przywiózł następujące rzeczy: zaślepki do dziur w kafelkach przy rurach, [...] papier ścierny okrągły, [...] papier ścierny do szlifierki, [...] dwie paczki parkietu, no i tych palantów z P. wraz ze S.; ktoś na pewno musi przyjechać, żeby nie było przerwy do 5 lipca, [...] jak P. przywiezie tych z P., to zostaną 10 dni do 4 lipca, [...] mam nadzieję, że uda mi się zrobić z F. 4 pokoje na górze (znaczy dwa piętra) i A. z A. i S. będą musieli tylko wykończyć korytarz, kuchnię i salon. Później do 23 lipca możesz zatrzymać całą ekipę w I., [...] **pod koniec lipca chciałbym sprowadzić tę samą ekipę**, co teraz, [...] wtedy Faza zająłby się elektryką w salonie i w piwnicy, a S. z T. wykończeniem”.

W świetle wymienionych dowodów, a także dalszych dowodów przeprowadzonych przez sąd pierwszej instancji, stwierdzić należy, że wymieniony sąd prawidłowo ustalił, że z majątku przedsiębiorstwa (...) prowadzone były inwestycje niemające związku z wybudowaniem osiedli mieszkaniowych w I. i S., w tym remonty kapitalne mieszkania w P. oraz we W. na ul. (...) i hotelu (...), a także prace budowlane zlecane przez A. D. (2), o czym M. T. (1) wiedział. Wymienione inwestycje, nie tylko, że pomniejszyły majątek przedsiębiorstwa (...), ale prowadziły do opóźnień i przewlekłości w budowie wymienionych osiedli mieszkaniowych, a w konsekwencji, do zaprzestania prac na tych budowach. Wszystko to odbywało się za wiedzą i akceptacją M. T. (1).

Sąd a quo zasadnie nie dał więc wiary zeznaniom A. D. (2), że przedsiębiorstwo (...) nie wykonywało remontu domu A. T. (1) we Francji, że wykonywali to pracownicy, którzy pracowali w firmie (...), ale których A. D. (2) zatrudnił do tego remontu, jako osoba prywatna, że sam upoważnił się do tego, aby zatrudnić tych pracowników i wysłać ich do

Francji, „ **bo w końcu tam była jego córka**. Wbrew twierdzeniom zawartym w apelacji, z zeznań pracowników przedsiębiorstwa (...) wynika, że remont domu w P., a także remont mieszkania przy ul. (...) we W. oraz inne roboty budowlane zlecone przez A. D. (2), wykonywali w ramach stosunku pracy w tym przedsiębiorstwie i należnego z tego tytułu wynagrodzenia.

Odnosnie do zakupu przez M. T. (1) różnych nieruchomości, na rozprawie w dniu 20.09.2016 r. A. D. (2) zeznał, że jako pełnomocnik firmy (...) kupił nieruchomość w W.. Dał 10% zaliczki. Środki wypłacił z rachunku firmy. [...] Działkę w S. kupił razem z D. za kilkadziesiąt tysięcy złotych za pieniądze firmy (...). Na firmę kupił też od gminy działkę w I.. [...] A. D. (2) zeznał, że nie wyobraża sobie, aby zakup działek w S. i w I. odbył się bez wiedzy M. T. (1). M. T. (1), I. T. i D. kupili także działkę od państwa S.. Na rozprawie w dniu 26 stycznia 2017 r. A. D. (2) zeznał, że miał zamiar pieniądze uzyskane ze sprzedaży lokali mieszkalnych przeznaczyć na zakup działki w K.. Fakt nabycia wymienionych nieruchomości, a także nieruchomości (...) nie jest zresztą kwestionowany w apelacji obrońców oskarżonego M. T. (1), ani w innych apelacjach.

Według biegłego B. M. (2), środki wydane na niecelowe zakupy przez firmę (...) wyniosły 4.400.000 zł. W tej kwocie mieści się: zakup działki od małżonków S., nieruchomości: w W., S., I. oraz spłata „starych długów”, nakłady poniesione na nieruchomość (...) i remont tego hotelu, a także materiały budowlane zabrane z budowy do różnych prac, w tym na Ż.. Na rozprawie w dniu 12 stycznia 2017 r. wymieniony biegły podał, że zakup nieruchomości od małżonków S. nie był zasadny gospodarczo. Celem działalności prowadzonej przez M. T. (1) było bowiem wybudowanie budynków mieszkalnych. Nabywanie z wkładów wniesionych przez przyszłych lokatorów, a nie z własnych środków, gruntów pod przyszłe inwestycje biegły uznał za niecelowe gospodarczo. Początkiem zagrożenia niewypłacalnością był zaś zakup (...)u. Na rozprawie w dniu 2 lutego 2017 r. biegły powtórzył, że niecelowe inwestycje w nieruchomości obejmują: działki S., W., (...), nakłady na remonty w (...), S., I. dom, stare długi A. D. (2).

Na rozprawie w dniu 14 grudnia 2016 r. biegły podał zaś, że wszystkie czynności wykonane osobiście przez M. T. (1) i mieszczące się w zakresie działalności firmy (...), są czynnościami na rzecz tej firmy. Zakup (...)u odbył się na rzecz firmy (...). Na kupno tej nieruchomości ww. firma nie posiadała wolnych środków finansowych. Źródłem finansowania zakupu tej nieruchomości w wysokości 1.850.000 zł była wszak pożyczka uzyskana od W. D. (rozprawa z 15 listopada 2016 r.).

Dla oceny zachowania M. T. (1) przypisanego mu w punkcie I części rozstrzygającej zaskarżonego wyroku znaczenie mają także zeznania G. K. złożone na rozprawie w dniu 13.06.2011 r. przed Sądem Rejonowym dla Wrocławia Fabryczna w postępowaniu upadłościowym firmy (...), VIII GUp 49/09/Zw 42 oraz VIII GUk 50/10, które zostały odczytane przez sąd pierwszej instancji na rozprawie głównej. Mianowicie, „ **Pierwsze problemy z płynnością upadłego pojawiły się w kwietniu 2008 r.**, gdy przelaliśmy transzę z kredytu bankowego za zakup mieszkania. Wtedy A. D. (2) powiedział, że ta wpłata pójdzie na zobowiązania wobec pracowników i inne płatności firmy. Byliśmy tym zaskoczeni. Wkrótce zorientowaliśmy się, jak wygląda rzeczywistość w S. i I.. [...] **Na przełomie grudnia 2008 r. i stycznia 2009 r. A. D. (2) zaproponował nam rozliczenie naszych usług na rzecz firmy (...) przeniesieniem własności mieszkania, z uwagi na brak środków płynnych.** [...] Żadna instytucja finansowa nie chciała pokryć kosztów dokończenia budowy osiedla w I. i wybudowania osiedla w S.. Gdy w rozmowie z bankami mówiłem, że chodzi o firmę (...) i A. D. (2), zamykało to jakiekolwiek negocjacje. W tych sprawach byłem w około 15 bankach. [...] **Wszystkie informacje przekazywałem [...] także M. T. (1)** . [...] Powiedziałem A. D. (2), że czas skończyć z tą zabawą i trzeba na poważnie zacząć realizować plan naprawczy firmy, który został przygotowany. Postawiłem sprawę jasno pytając, czy chodzi mu o uratowanie kilkudziesięciu rodzin, które zostawili na lodzie, czy też oszukanie dalszych naiwnych ludzi. [...] A. D. (2) odmówił podpisania jakiegokolwiek umowy. [...] Sprawa (...)u została wywołana przez A. D. (2). Początkowo nie wiedziałem o co chodzi. A. D. (2) mówił o kwocie 5-6 milionów zł. Została zawarta umowa w biurze pośrednictwa sprzedaży nieruchomości i uczestniczyła w tym była żona A. D. (2). [...] **Pan Trejgis wydawał się zorientowany w sytuacji. Przedstawiłem mu sytuację o podjętych już czynnościach i planach.** Prosiłem o jak najszybszy przyjazd do kraju, gdyż sprawa tego wymaga. [...] **Dużo częściej M. T. (1) kontaktował się z moją żoną, niż ze mną.** [...] Obecnie wydaje mi się, że była to gra na czas, gra pozorów. Wszystko funkcjonowało w ramach interesu rodzinnego. [...] W lipcu 2009 r. A. D. (2)

chciał ode mnie pożyczyć 20.000-30.000 zł pod zastaw działki w N.. [...] **Zapytałem, co na to jego była żona. Odpowiedział, że ona o wszystkim wie [...] A. D. (2) przekonywał, że jego była żona wie, że wszystko jest załatwione z (...) [...] Później okazało się, że na (...) była cała rodzina A. D. (2)”.**

Na rozprawie w dniu 11 października 2016 r. G. S. zeznała, że jak wiosną 2007 r. z mężem kupowała mieszkanie, to A. D. (2) powiedział, że zimą postawimy w nim choinkę. Jak przyjechaliśmy na budowę, to było 4-5 pracowników. **Nie było sprzętu, nic się nie działo.** A. D. (2) zniszczył i zrujnował nasze życie. **Nie mamy mieszkania. Mamy długi i komornika.** Nie możemy otrzymać kredytu. Natomiast, na rozprawie w dniu 24 listopada 2016 r. J. T. (2) zeznał, że umowę o zakup lokalu mieszkalnego zawarł w czerwcu 2008 r., na co musiał wziąć kredyt z banku. Umowę zawarł z A. D. (2). Wziął kredyt na 420.000 zł, co stanowiło 80% wartości lokalu. Skończyło się na tym, że komornicy go zlicytowali i zabrali samochód.

3. Natomiast dla uznania M. T. (1) za winnego popełnienia przestępstw z art. 300§2 KK i art. 300§3 KK w zw. z art. 300§1 KK w zw. z art. 11§2 KK, istotne znaczenie mają te elementy zachowania oskarżonego, które polegają na dokonywaniu różnych czynności faktycznych lub pozornych uszczuplających jego majątek, jako dłużnika wielu wierzycieli w sytuacji, gdy był zagrożony niewypłacalnością lub upadłością, skutkujących uszczupleniem lub udaremnieniem zaspokojenia jego wierzycieli. Odnośnie do tych kwestii sąd pierwszej instancji prawidłowo ustalił, że M. T. (1): 1) był dłużnikiem wielu wierzycieli, 2) był zagrożony niewypłacalnością, 3) świadomy wymienionych stanów nabywał różne nieruchomości albo rzeczywiście lub pozornie obciążał składniki swojego majątku, 4) co doprowadziło do skutku w postaci uszczuplenia zaspokojenia jego wierzycieli. Zarzuty i argumenty podniesione w apelacji obrońców M. T. (1) są nietrafne, z wyjątkiem tych, które odnoszą się do nabycia mieszkania we W. przy ul. (...).

Odnośnie do zbycia przez oskarżonego na rzecz żony A. T. (1) udziałów w domu położonym w P., sąd pierwszej instancji ustalił, że w dniu 3 maja 2007 r. małżonkowie Trejgis kupili dom przy (...)za cenę 300.000 Euro. Ich udziały w tej nieruchomości były równe, po 1/2 prawa własności. W dniu 2 marca 2009 r., gdy przedsiębiorstwo (...) było już zagrożone niewypłacalnością, a z majątku oskarżonego była prowadzona egzekucja komornicza, M. T. (1) zbył na rzecz żony A. 1/4 swoich udziałów w wymienionej nieruchomości, a następnego dnia darował jej pozostałe 1/4 swoich udziałów. Wartość przysporzeń na rzecz A. T. (1) wyniosła 150.000 Euro, która dzięki wymienionym czynnościom stała się jedynym właścicielem rzeczowego domu.

W apelacji podnosi się zaś, że nabywając wymieniony dom A. T. (1) zapłaciła 200.000 Euro, a M. T. (1) 100.000 Euro, które otrzymał w formie pożyczki od W. D.. Ponieważ wymienione wartości nie odpowiadały wysokości udziałów w rzeczowej nieruchomości, M. T. (1) zobowiązał się do wyrównania żonie różnicy, w stopniu odpowiadającym ich udziałom w tym domu. Ponieważ nie był w stanie spłacić żony, postanowił darować jej należny jej udział w wysokości 1/4 prawa własności. Pozostałe 1/4 udziału zbył żonie, gdyż potrzebował pieniędzy.

Oceniając zarzuty apelacji odnoszące się do wymienionego zdarzenia, przede wszystkim zwrócić należy uwagę, że cena kupna wymienionego domu wynosiła 300.000 Euro, a w chwili nabycia oskarżony zapłacił 100.000, a jego żona 200.000 Euro. Zgodnie z wyrażoną przez oskarżonego deklaracją, powinien zatem dopłacić żonie 50.000 Euro. W ten sposób oboje małżonkowie zapłaciliby po 150.000 Euro ceny domu, co odpowiadałoby wysokości ich udziałów w tej nieruchomości. Tymczasem M. T. (1) zamiast 50.000 Euro darował żonie 1/4 swojego udziału o wartości 75.000 Euro i przeniósł na nią dalsze 1/4 udziału o takiej samej wartości.

Pomijając nawet kwestię, że A. T. (1) uzyskała przysporzenie w kwocie wyższej niż wynikało z arytmetycznego rachunku, nie można z pola widzenia tracić, że M. T. (1) wymienionych czynności dokonał, gdy był już zagrożony niewypłacalnością, a przeciwko niemu były prowadzone czynności egzekucyjne. Oskarżony działał więc ze świadomością, że przenosząc na żonę udziały w wymienionym domu, uniemożliwił wierzycielom zaspokojenie się z tych udziałów, przez co uszczuplił zaspokojenie ich roszczeń. W świetle tych okoliczności, wymienione zarzuty apelacji są niezasadne.

Niezasadne są także zarzuty dotyczące pozornego obciążania przez M. T. (1) składników swojego majątku, skutkiem czego było uszczuplenie zaspokojenia jego wierzycieli. Odnośnie do wszystkich tych zdarzeń ustalenia sądu pierwszej

instancji są prawidłowe, dokonane na podstawie dowodów ujawnionych na rozprawie i prawidłowo ocenionych, zgodnie z wymogami określonymi w art. 7 KPK. Dość powiedzieć, że na rozprawie w dniu 20.09.2016 r. A. D. (2) zeznał, że od B. K. (2) nie otrzymał żadnych pieniędzy. „To, że w akcie notarialnym jest zapis, że otrzymaliśmy 800.000 zł. było głupotą. [...] P. S. (4) mieliśmy sprzedać działkę za pół miliona złotych. Nie zapłacił za tą działkę, choć w umowie było zapisane, że zapłacono 80 albo 100 tysięcy złotych”.

Sąd pierwszej instancji stwierdził, że pomimo braku możliwości dokonania precyzyjnych ustaleń w zakresie wydatkowania środków przedsiębiorstwa (...) na cele niezwiązane z jego działalnością, należy przyjąć, że działania takie w rzeczywistości miały miejsce i wraz z inwestowaniem środków na zakup nieruchomości oraz ich remont doprowadziły do niewypłacalności tego przedsiębiorstwa (s. 63 uzasadnienia wyroku).

Odnosnie zaś do kwestii przeniesienia na rzecz W. D. udziałów w nieruchomości (...) sąd odwoławczy przyjął, że zachowanie M. T. (1) wyczerpuje wyłącznie znamiona typu czynu zabronionego określonego w art. 302§1 KK. W związku z tym, czyn przypisany temu oskarżonemu w punkcie IV części rozstrzygającej zaskarżonego wyroku sąd odwoławczy zakwalifikował jako przestępstwo z art. 302§1 KK. Uwagi w tej kwestii przedstawione zostały w dalszej części niniejszego uzasadnienia.

Podsumowując dotychczasowe uwagi należy powiedzieć, że, sąd pierwszej instancji prawidłowo ocenił wyjaśnienia M. T. (1), zeznania A. D. (2) oraz dalszych świadków, w tym D. N., I.G., D. C., W.K. oraz S. F., a także pozostałe dowody ujawnione na rozprawie głównej. Oceniając dowody ujawnione na rozprawie, sąd a quo nie przekroczył granicy swobodnej oceny, a także dopełnił powinności uwzględnienia i oceny wszystkich dowodów. W następstwie tego, sąd meriti prawidłowo ustalił fakty istotne dla rozstrzygnięcia o winie M. T. (1) dotyczącej zarzutu oskarżenia, że umyślnie doprowadził do niewypłacalności przedsiębiorstwa (...), o którym mowa w punkcie I części rozstrzygającej wyroku oraz, że będąc zagrożony niewypłacalnością uszczuplił zaspokojenie wielu swoich wierzycieli w ten sposób, że przeniósł na inne osoby składniki majątku zagrożone zajęciem albo pozornie obciążył składniki swojego majątku, o czym mowa w punktach IV, V, VI, VII, X części rozstrzygającej zaskarżonego wyroku.

4. W apelacji obrońców M. T. (1) stawia się również zarzut, że sąd a quo wadliwie ocenił opinię biegłego B. M. (2), która jest niespójna, niejasna i wewnętrznie sprzeczna, dokonując na jej podstawie nieprawidłowych ustaleń faktycznych. Uzasadniając wymieniony zarzut wskazuje się, że opinia zawiera wiele nieścisłości, mylnie dokonuje prostych obliczeń rachunkowych oraz zawiera błędne zapisy i oznaczenia, a także podwójnie nalicza koszty (s. 43 apelacji). Apelujących razi niekonsekwencja biegłego, który z jednej strony twierdzi, że M. T. (1) mógł dokonywać dowolnych rozporządzeń swoim osobistym majątkiem, a z drugiej strony przyjmuje, że wszystkie osobiste rachunki bankowe oskarżonego były jednocześnie rachunkami przedsiębiorstwa (...), a dokonane na nich transakcje związane były bezpośrednio z działalnością tego przedsiębiorstwa (s. 44 apelacji).

Odnosnie do braku obiektywizmu i stronniczości biegłego wskazuje się, że biegły odpowiadając na pytania sformułowane w postanowieniu z 19.03.2013 r. musiał przedstawiać własne oceny ujawnionych faktów, jak np. czy transakcje gospodarcze były uzasadnione (s. 45-46 apelacji). Poza tym, biegły wykraczał poza zakres postanowienia o powołaniu biegłego. Jednocześnie w apelacji podaje się, że biegły na rozprawie wyraźnie oświadczył, że jego założeń i ocen nie można traktować jako dowodów w sprawie (s. 45 apelacji).

Zarzuty sformułowane w punktach II.1 i II.2 apelacji są niezasadne. Przede wszystkim należy stwierdzić, że w piśmiennictwie prawniczym przyjmuje się, że powody osłabiające zaufanie do biegłego powinny opierać się na faktach możliwych do sprawdzenia i ustalenia. Taką podstawę mogą tworzyć wypowiedzi biegłego, zawarte w opinii lub składane poza nią, wskazujące na kierunkowe nastawienie do sprawy lub uprzedzenie wobec jednej ze stron (por. A.Gaberle, Dowody w sądowym procesie karnym, Kraków 2007, s. 177). W orzecznictwie sądów polskich SN konsekwentnie podkreśla, że w opinii nie powinny znajdować się sformułowania dotyczące winy oskarżonego lub oceny prawnej jego czynu (zob. wyr. SN z 27.2.1971 r., III Kr 210/70, OSNKW 1871, z. 9, poz. 133; wyr. SN z 28.6.1977 r., Rw 192/77, OSNKW 1977, z. 9, poz. 104; wyr. SN z 17.3.1980 r., I KR 12/80, OSNPG 1980, nr 11, poz. 135). Także w najnowszym orzecznictwie sądów apelacyjnych przyjmuje się, że biegły narusza reguły obiektywizmu, gdy wskazuje

oskarżonego, jako sprawcę i winnego, określając sposób jego działania, co narusza przepis art. 195§3 KPK i ma wpływ na formułowane przez niego końcowe wnioski (zob. wyr. SA w Katowicach z 25.4.2013 r., II Aka 91/12, KZS 2013, z. 7-8, poz. 85). W innym orzeczeniu stwierdzono, że nawiązanie bezpośrednich osobistych kontaktów pomiędzy biegłym i oskarżonym z pominięciem organu procesowego, osłabia zaufanie do bezstronności biegłego w rozumieniu art. 196§3 KPK i uzasadnia dopuszczenie dowodu z opinii innego biegłego (zob. wyr. SA w Białymstoku z 26.3.2013 r., II Aka 48/13, Lex nr 1294732).

Sąd Apelacyjny we Wrocławiu sprawie II Aka 233/17 wyraził pogląd, że jednym z warunków rzetelnego procesu karnego jest dopełnienie przez biegłego powołanego w sprawie standardu bezstronności subiektywnej i obiektywnej. Jeżeli biegły wypowiada się na temat winy oskarżonego, motywów i pobudek jego zachowania lub oceny prawnej czynu zarzucanego oskarżonemu, ujawnia swoje nastawienie do tej strony oraz wskazuje, że jest subiektywnie stronniczy w stosunku do oskarżonego. Z perspektywy zewnętrznego obserwatora, a zatem dopełnienia standardu bezstronności obiektywnej, taki biegły postrzegany jest, jako osoba mająca wyrobiony pogląd o oskarżonym, sprawie i przedmiocie ekspertyzy. Wymienione sytuacje dyskwalifikują biegłego, jako bezstronnego eksperta, mającego stwierdzić okoliczności mające istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy wymagające wiadomości specjalnych. W konsekwencji, opinia wydana przez biegłego stronniczego (subiektywnie i obiektywnie) nie stanowi dowodu w sprawie, a w miejsce tego biegłego należy powołać innego (art. 196§3 KPK).

W rozpoznawanej sprawie wymienione okoliczności nie występują. Więcej, biegły B. M. (2) wyraźnie stwierdza, że jego poglądów i opinii, do przedstawienia których został zobowiązany w postanowieniu wydanym przez prokuratora, nie można traktować, jako dowodów w sprawie. Wymienione zachowanie biegłego wskazuje na zamiar zachowania obiektywizmu w stosunku do sprawy i bezstronności wobec stron. Jeżeli pomimo wyraźnego stanowiska biegłego, sąd powołuje się, na wyrażone przez niego opinie, okoliczność ta nie może obciążać biegłego. Dodać należy, że na rozprawie w dniu 27 września 2016 r. biegły B. M. (2) podał, że „problem z rozliczeniem spraw finansowych polega na tym, że nie prowadzono rozdziału rachunków związanych z działalnością gospodarczą i prywatną, a operacje gospodarcze i przepływy finansowe były komplementarnie i zamiennie prowadzone ze wszystkich rachunków. Te rachunki były traktowane, jako związane z działalnością gospodarczą. Przy takim ich traktowaniu, nastąpił swobodny przepływ pieniądza pomiędzy rachunkami prywatnymi oraz rachunkami związanymi z działalnością gospodarczą”. Według biegłego należy domniemywać, że „wszystkie rachunki były używane do działalności gospodarczej”.

Podane w apelacji przykłady błędów rachunkowych i innych drobnych błędów popełnionych przez biegłego, w żadnym razie nie dyskredytują opinii, jako niepełnej, niejasnej i wewnętrznie sprzecznej. Sąd a quo stwierdził zresztą, że miał na uwadze zastrzeżenia pod adresem opinii zgłoszone przez strony i popełnione błędy rachunkowe. Według tego sądu, nie mają one jednak znaczenia dla sprawy. Pomimo występowania w opinii wymienionych uchybień, sąd pierwszej instancji uznał opinię za jasną, pełną i niesprzeczną (s. 63 uzasadnienia).

5. Jak zostało już powiedziane, sąd pierwszej instancji nie ustrzegł się błędów w ocenie dowodów ujawnionych na rozprawie głównej. Trafny jest bowiem zarzut dotyczący błędnej oceny wyjaśnień oskarżonego M. T. (1) dotyczących nabycia mieszkania przy ul. (...) we W. i w konsekwencji zarzut dokonania w tej kwestii błędnych ustaleń faktycznych. Zważyć bowiem należy, że M. T. (1) i A. M., działająca w imieniu C. P. zawarli z formie aktu notarialnego w dniu 10 września 2008 r. przedwstępną umowę sprzedaży mieszkania przy ul. (...). Z umowy wynika, że M. T. (1) zobowiązał się kupić wymienioną nieruchomość ze środków pochodzących z majątku osobistego i do majątku osobistego, gdyż w jego małżeństwie obowiązuje ustrój rozdzielności majątkowej. Cenę sprzedaży strony ustaliły na 225.000 zł (k. 32174-32175). Następnie, w dniu 16 października 2008 r. M. T. (1) i A. M., działająca w imieniu C. P. zawarli z formie aktu notarialnego umowę sprzedaży wymienionej nieruchomości, z tym, że M. T. (1) zawarł umowę w imieniu A. T. (1), na podstawie pełnomocnictwa udzielonego mu w dniu 11 września 2008 r. (k. 32202). Z treści umowy wynika też, że **M. T. (1) nabył wymienioną nieruchomość za środki pochodzące z majątku A. T. (1) i do jej majątku osobistego** (zob. k. 32154 oraz k. 32176-32178).

Z ujawnionych dowodów wynika również, że w dniu 23 września 2008 r. A. T. (2) przelała ze swojego rachunku w banku (...) 90.000 Euro na rachunek matki W. D. prowadzony w Banku (...) we W.. Następnie, w dniu 16 października

2008 r. M. T. (1) na podstawie dowodu osobistego (...) i upoważnienia W. D. wypłacił z wymienionego rachunku 70.000 Euro. Wymienioną kwotę wpłacił następnie na swój rachunek bankowy, z którego zapłacił cenę sprzedaży mieszkania przy ul. (...).

Na rozprawie w dniu 28 lutego 2017 r. W. D. wyjaśniła że odnośnie do mieszkania przy ul. (...), to M. T. (1) pobrał z jej konta 70.000 Euro, zamienił je na złote i miał około 250.000 zł, które wpłacił na swoje konto. Za mieszkanie zapłacił 205.000 zł, a z pozostałych pieniędzy pokrył koszty pośrednictwa i notarialne. Na remont tego mieszkania W. D. przekazała mu osobne środki.

Sąd a quo nie dał wiary M. T. (1), że mieszkanie na ul. (...) nabyła jego żona z darowizny od W. D., gdyż za wymienione mieszkanie oskarżony zapłacił środkami z własnego rachunku bankowego, opłacając także biuro pośrednictwa nieruchomości (s. 60 i 97-98 uzasadnienia wyroku). Według sądu pierwszej instancji, M. T. (1) płacąc za nieruchomość 225.000 zł usunął w ten sposób majątek zagrożony zajęciem. W tej kwestii sąd a quo podzielił opinię biegłego z zakresu księgowości, że wymieniona nieruchomość została nabyta ze środków przedsiębiorstwa (...), gdyż osobisty rachunek oskarżonego był jednocześnie rachunkiem tego przedsiębiorstwa.

Z taką oceną dowodów nie można się zgodzić. Faktem jest, że M. T. (1) zawierając w dniu 16 października 2008 r. ostateczną umowę nabycia mieszkania przy ul. (...) oświadczył przed notariuszem, że nabywa to mieszkanie ze środków żony A. T. (1) oraz do jej majątku odrębnego. Przed zawarciem wymienionej umowy A. T. (1) przelała jednak na rachunek matki W. D. 90.000 Euro, z którego M. T. (1) w dniu zawarcia umowy nabycia rzeczzonego mieszkania wypłacił 70.000 Euro, które wpłacił na swój rachunek i stąd przelał na rzecz nabywcy mieszkania tytułem zapłaty ceny zakupu. Zważyć też należy, że jeżeli w umowie przedwstępnej nabycia tego mieszkania zawartej w dniu 10 września 2008 r., M. T. (1) złożył oświadczenie, że nieruchomość nabywa z majątku osobistego, to następnego dnia, czyli 11 września 2008 r. A. T. (1) upoważniła męża do nabycia tej nieruchomości z jej majątku odrębnego. Okoliczność, że A. T. (1) środki finansowe na nabycie tej nieruchomości przelała na rachunek matki W. D., a nie na rachunek bankowy męża oraz okoliczność, że ostatecznie M. T. (1) zapłacił za to mieszkanie z osobistego rachunku, nie przeczą faktowi, że środki na zakup mieszkania pochodziły od A. T. (1). W takim razie M. T. (1) nie uszczuplił majątku przedsiębiorstwa (...) i nabywając dla żony mieszkanie przy ul. (...) we W., nie uszczuplił zaspokojeniach swoich wierzycieli.

6. Trafny okazał się także zarzut obrazy przepisu art. 523 ust. 2 ustawy Prawo upadłościowe i naprawcze podniesiony przez obrońców M. T. (1). W tej kwestii sąd pierwszej instancji uznał M. T. (1) za winnego tego, że w okresie od 22 grudnia 2009 r. do 1 listopada 2013 r. zaniechał wykonania ciążącego na nim obowiązku z art. 57 ust. 1 ustawy Prawo upadłościowe i naprawcze udzielenia syndykowi informacji dotyczących swojego majątku, tj. w zakresie połowy udziałów w mieszkaniu w P., tj. że w dniu 23 marca 2009 r. darował na rzecz swojej byłej żony A. T. (1) 25% udziałów w tej nieruchomości, zaś drugie 25% udziałów w tej nieruchomości sprzedał jej, tj. czynu z art. 523 ust. 2 Prawa upadłościowego i naprawczego.

Natomiast apelujący, powołując się na postanowienie SN z 29.11.2013 r., I CSK 178/13 oraz na wyrok SN z 9.05.2006 r., II PK 264/05 wywodzą, że obowiązek udzielenia syndykowi „potrzebnych wyjaśnień” odnosi się do udzielania odpowiedzi na postawione pytania i nie obejmuje obowiązku udzielania informacji z własnej inicjatywy (s. 73 apelacji). Apelujący nie zgadzają się z ustaleniem, że M. T. (1) zataił przed syndykiem informacje dotyczące jego majątku, uzasadniając to faktem, że pismo syndyka wzywające do wskazania majątku oskarżony otrzymał 20 stycznia 2010 r. (k. 32380). W tym czasie nieruchomość we Francji nie stanowiła majątku osobistego oskarżonego. Poza tym, M. T. (1) nie został pouczone o tym, jakie informacje powinien przekazać syndykowi. Upadły nie ma zaś obowiązku wydawania tych składników majątkowych, które podlegają wyłączeniu z masy upadłości, zwłaszcza tych składników, które nie należą do majątku upadłego. Według autorów apelacji wymieniony przepis odnosi się jedynie do obowiązku upadłego udzielania odpowiedzi na wyraźnie postawione mu pytania i nie obejmuje obowiązku udzielania informacji z własnej inicjatywy.

Oceniając wymieniony zarzut zważyć należy, że stosownie do art. 57 ust. 1 Prawa upadłościowego i naprawczego, upadły jest obowiązany wskazać i wydać syndykowi swój majątek, a także wydać dokumenty dotyczące jego

działalności, majątku oraz rozliczeń, w szczególności księgi rachunkowe, inne ewidencje prowadzone dla celów podatkowych i korespondencję. Określone w wymienionym przepisie obowiązki w zakresie wydania majątku lub dokumentacji **odnoszą się do danych związanych z majątkiem, który wchodzi w skład masy upadłości**. Z dniem ogłoszenia upadłości majątek upadłego staje się bowiem masą upadłości i podlega wydaniu w zarząd syndykowi (art. 173 ww. ustawy). Rodzi to prawny obowiązek wydania całego majątku wchodzącego w skład masy upadłości, dokumentacji związanej z tym majątkiem, a zwłaszcza ksiąg rachunkowych (zob. A.J.Witosz (red.), Prawo upadłościowe. Komentarz, Warszawa 2017, komentarz do art. 523). Celem nałożenia na upadłego tych obowiązków jest zapewnienie organom postępowania upadłościowego informacji niezbędnych do orzekania o składzie masy upadłości. Upadły powinien zatem: 1) wskazać i wydać syndykowi cały majątek, 2) wydać syndykowi wszystkie dokumenty dotyczące jego działalności, majątku i rozliczeń, 3) złożyć sędziemu-komisarzowi oświadczenie na piśmie, w którym potwierdzi wykonanie wymienionych obowiązków. Obowiązek wydania syndykowi majątku dotyczy całego majątku upadłego. Upadły nie może decydować o tym, czy jakaś część składników majątkowych podlega wyłączeniu, czy nie podlega. O tym decyduje syndyk (art. 68 i 69 Prawa upadłościowego). W razie wątpliwości, co do tego, czy jakiś składnik majątku upadłego wchodzi do masy, czy nie wchodzi, upadły powinien wystąpić do sędziego-komisarza.

Z obowiązku określonego w art. 57 ust. 1 Prawa upadłościowego i naprawczego M. T. (1) wywiązał się wydając syndykowi masy upadłości przedsiębiorstwa (...) cały swój majątek, który posiadał w chwili ogłoszenia upadłości tego przedsiębiorstwa. Prokurator zarzucił zaś M. T. (1), a sąd pierwszej instancji podzielił ten zarzut, że oskarżony nie podał syndykowi informacji dotyczącej udziałów w nieruchomości w P., które zbył i darował żonie A. T. (1) przed ogłoszeniem upadłości.

Zważyć więc należy, że nałożone na upadłego obowiązki dotyczące wyjawienia majątku, który ma stanowić masę upadłości, określone zostały w art. 57 ust. 1 i 2 Prawa upadłościowego i naprawczego. Pierwszy z tych przepisów nakłada na upadłego obowiązek wydania całego majątku osobistego, dokumentacji i korespondencji, a drugi, obowiązek udzielania „potrzebnych wyjaśnień” dotyczących tego majątku. Zgodzić się należy ze stanowiskiem SN wyrażonym w postanowieniu z 29.11.2013 r., I CSK 178/13 że sędzia-komisarz i syndyk masy upadłości powinni wykazywać się niezbędną aktywnością, gdy okoliczności sprawy wymagają uzyskania od upadłego informacji dotyczących majątku wydanego przez upadłego. Jeżeli z okoliczności sprawy wynika, że przed ogłoszeniem upadłości upadły dokonał czynności rozporządzających składnikami swojego majątku z osobami dla niego najbliższymi, powinnością sędziego-komisarza i syndyka masy upadłości jest uzyskanie od upadłego informacji dotyczących takich czynności. Upadły nie ma bowiem obowiązku informowania tych organów o wymienionych czynnościach. Mając na względzie, że czynności rozporządzające składnikami majątkowymi dokonane przez upadłego w określonym czasie przed ogłoszeniem upadłości są bezskuteczne w stosunku do masy upadłości, nałożenie na upadłego prawnego obowiązku poinformowania o takich czynnościach z własnej inicjatywy byłoby równoznaczne z nałożeniem na niego obowiązku autodenuncjacji. Zasadnie więc w wymienionych orzeczeniach SN przyjął, że **obowiązek udzielenia przez upadłego sędziemu-komisarzowi oraz syndykowi masy upadłości potrzebnych wyjaśnień nie obejmuje udzielenia informacji z własnej inicjatywy**.

Wykonanie przez upadłego obowiązków określonych w art. 57 Prawa upadłościowego i naprawczego zostało zapewnione m.in. za pomocą penalizowania zachowania upadłego uchybiającego tym obowiązkom w przepisie art. 523 podanej ustawy. Wymieniony przepis swoją budową odpowiada konstrukcji cytowanego art. 57, gdyż w art. 523 ust. 1 penalizowane jest zachowanie upadłego polegające na niewydaniu syndykowi całego majątku wchodzącego do masy upadłości, dokumentacji i korespondencji, co odpowiada art. 57 ust. 1, a w art. 523 ust. 2 penalizowane jest zachowanie upadłego polegające na nieudzieleniu syndykowi lub sędziemu-komisarzowi potrzebnych informacji dotyczących tego majątku, co odpowiada art. 57 ust. 2 cytowanej ustawy. Od razu nasuwa się więc uwaga, że w punkcie XI części rozstrzygającej zaskarżonego wyroku sąd a quo nieprawidłowo wskazał art. 57 ust. 1 ustawy Prawo upadłościowe i naprawcze, zamiast art. 57 ust. 2 tej ustawy.

Podsumowując przedstawione uwagi należy stwierdzić, że w apelacji obrońców M. T. (1) zasadnie podnosi się, że sąd pierwszej instancji dopuścił się obrazy przepisów prawa materialnego w wyniku dokonania nieprawidłowej wykładni normy wyrażonej w art. 523 ust. 2 wymienionej ustawy.

W powyższym zakresie, niezasadny okazał się zarzut oskarżyciela publicznego, że okoliczność, że M. T. (1) nie wyjawiał syndykowi całego majątku świadczy o tym, że ukrył on swój majątek, przez co wyczerpał także znamiona czynu z art. 300§3 KK z zw. z art. 300§1 KK i art. 300§2 KK w zw. z art. 11§2 KK.

Zważyć należy, że w piśmiennictwie prawniczym wyrażany jest pogląd, że niewydanie całego majątku przez dłużnika syndykowi masy upadłości stanowić może czyn z art. 300§2 KK. Warunkiem odpowiedzialności upadłego jest podjęcie działań zmierzających do udaremnienia lub uszczuplenia zaspokojenia swojego wierzyciela poprzez usuwanie, ukrywanie, zbywanie, darowanie, niszczenie, rzeczywiste lub pozorne obciążanie albo uszkodzanie składników swojego majątku zajętego lub zagrożonego zajęciem. Działaniom upadłego towarzyszyć musi cel, którym jest bezpośredni zamiar udaremnienia wykonania orzeczenia sądu, który wydał postanowienie o upadłości (zob. Z.Kukuła, Przepięta godząca w masę upadłości, Prok. i Pr. 2006/12/76). Wyrażany jest też pogląd, że dłużnik może także ukrywać składniki swojego majątku przez to, że zataja istnienie przysługujących mu praw majątkowych. Najczęściej zatajanie przybierać będzie aktywną postać zaprzeczania - wbrew prawdzie - że określone prawa lub rzeczy istnieją albo, że jakieś przedmioty znajdują się w określonym miejscu. Rzadziej zatajanie przybiera postać prostego milczenia, czyli samego tylko nieoświadczania się, co do składników majątku. Przyjmuje się, że zwykle milczenie dłużnika co do przysługujących mu praw lub przedmiotów będących w jego posiadaniu można nazwać ich zatajeniem, tylko wtedy, gdy na dłużniku ciąży obowiązek ujawnienia składników swojego majątku. Ustawowy obowiązek wyjawienia składników majątku w razie ogłoszenia upadłości ciąży na upadłym, który jest obowiązany wskazać (i wydać) syndykowi cały swój majątek (zob. J.Majewski, [w:] A.Zoll (red.) Kodeks karny. Część szczególna. Komentarz. Tom III, Warszawa 2016, s.).

Wyrażany jest również pogląd, że wypełnienie znamion typu czynu zabronionego określonego w art. 300§1 KK możliwe jest wyłącznie w czasie, gdy dłużnikowi grozi niewypłacalność lub upadłość, na co wskazuje modalna okoliczność w postaci „w razie grożącej mu niewypłacalności lub upadłości”. Z tego względu, na podstawie wymienionego przepisu, nie będzie odpowiadał dłużnik, który udaremni lub uszczupli zaspokojenie swojego wierzyciela, zanim jeszcze groziła upadłość lub niewypłacalność, ani też dłużnik, który uczyni to, będąc już niewypłacalnym lub upadłym (zob. J.Majewski, [w:] A.Zoll (red.), Kodeks karny..., s. ; R.Zawłocki, [w:] M.Królikowski, R.Zawłocki (red.) Kodeks karny. Komentarz. Tom II, Warszawa 2013, s.). Taki sam pogląd wyraził Sąd Apelacyjny w Poznaniu w wyroku z dnia 7.02.2013 r., II AKa 291/12. Według wymienionego sądu, skoro dłużnik jest już niewypłacalny, to oczywiście jest, że w tym samym czasie nie zachodzi stan zagrożenia niewypłacalnością lub upadłością, a to oznacza, że w tej sytuacji sprawca nie może wyczerpać swoim działaniem znamion przestępstwa z art. 300§1 i 3 KK oraz przestępstwa z art. 302§1 KK. I odwrotnie, skoro w danym czasie występuje grożąca dłużnikowi niewypłacalność lub upadłość, to w tym samym czasie nie można zasadnie twierdzić, że ten dłużnik jest niewypłacalny i że zachodzą podstawy do ogłoszenia jego upadłości. Dłużnik nie może przecież znaleźć się w sytuacji, w której dopiero grozi mu niewypłacalność i zarazem jest już niewypłacalny. Jest to logicznie niemożliwe.

Podsumowując powyższe uwagi zważyć należy, że zachowanie przypisane M. T. (1) punkcie XI części rozstrzygającej zaskarżonego wyroku miało miejsce w postępowaniu upadłościowym, a zatem już po ogłoszeniu upadłości przedsiębiorstwa (...). Oskarżony nie informując syndyka masy upadłości o wcześniejszym zbyciu i darowaniu żonie A. udziałów w nieruchomości położonej w P., nie dokonał więc zamachu na obrót gospodarczy, co stanowi przedmiot typu czynu zabronionego z art. 300§1 i 3 KK. Należy też zauważyć, że oskarżony nie ukrył swojego majątku, gdyż w chwili ogłoszenia upadłości rzeczonoego przedsiębiorstwa, prawo majątkowe w postaci udziałów w nieruchomości w P. nie stanowiło już składników majątku osobistego M. T. (1). Z pola widzenia nie można też tracić tej okoliczności, że zachowanie oskarżonego zostało zrealizowane po ogłoszeniu, a nie przed ogłoszeniem upadłości, gdy jako dłużnik był zagrożony upadłością. Istotne jest również to, że przestępstwo określone w art. 300§2 KK należy do kategorii przestępstw zwanych kierunkowymi (zob. post. SN z dnia 14.01.2015 r., V KK 400/14, gdzie mówi się

o „kwalifikowanej” postaci strony podmiotowej, tzw. dolus directus coloratus). Ustawa wymaga, ażeby zachowanie się sprawcy było ukierunkowane na określony cel, którym jest udaremnienie wykonania orzeczenia sądu lub innego organu państwowego. Tymczasem, ani sąd pierwszej instancji, ani oskarżyciel publiczny w złożonej apelacji nie podali żadnych dowodów wskazujących na to, że oskarżony nie informując syndyka o zbyciu i darowaniu udziałów w nieruchomości w P. żonie A., działał w zamiarze udaremnienia wykonania postanowienia Sądu Okręgowego we Wrocławiu o ogłoszeniu upadłości przedsiębiorstwa (...). Oskarżyciel publiczny, poza sformułowaniem zarzutów obrazy prawa materialnego i błędu w ustaleniach faktycznych odnoszących się do wymienionych kwestii oraz wniosku o zmianę zaskarżonego wyroku w postulowany w apelacji sposób, nie podał żadnych argumentów, z powodu których należy przyjąć, że zachowanie M. T. (2) polegające na niewyjawieniu syndykowi całego swojego majątku, stanowi także ukrycie tego majątku. Także sąd pierwszej instancji w motywach zaskarżonego wyroku nie ujawnił powodów, dla których uznał, że niewyjawienie syndykowi całego swojego majątku, nie stanowi ukrycia tego majątku. Zamiaru działania w celu udaremnienia postępowania upadłościowego nie można odczytać także z wyjaśnień złożonych przez oskarżonego. Z wymienionych względów, M. T. (1) należało uniewinnić od popełnienia przestępstwa z art. 523 ust. 2 ustawy Prawo upadłościowe i naprawcze, uznając apelację oskarżyciela publicznego w tej części za niezasadną.

7. Trafny jest zarzut obrażenia przez sąd a quo przepisu art. 415§1 KPK poprzez nałożenie na M. T. (1), wbrew klauzuli antykumulacyjnej, obowiązku odszkodowawczego wobec 34 oskarżycieli posiłkowych.

Zakaz przewidziany w art. 415§1 KPK stanowiący tzw. klauzulę antykumulacyjną, obejmuje orzekanie o obowiązku naprawienia szkody wyrządzonej przestępstwem na podstawie art. 46§1 KK (zob. wyr. SN z 18.01.2013 r., V KK 378/12; wyr. SN z 28.11.2012 r., III KK 321/12). Ratio legis art. 415§1 KPK sprowadza się do zapobieżenia funkcjonowania w obrocie prawnym tytułów egzekucyjnych wynikających z dochodzenia tego samego roszczenia w postępowaniu karnym i innym postępowaniu przewidzianym przez ustawę (zob. wyr. SN z dnia 27.04.2017 r., IV KK 111/17). Zakaz, o którym mowa w art. 415§1 zd. 2 KPK, odnosi się do każdego określonego w ustawie wypadku orzekania karnoprawnego obowiązku naprawienia szkody, i to **niezależnie od tego, czy roszczenie zasądzone w postępowaniu cywilnym zostało skutecznie wyegzekwowane** (zob. wyr. SN z dnia 7.05.2013 r., II KK 268/12; wyr. SN z dnia 26.01.2016 r., V KK 323/15; wyr. SN z dnia 26.02.2014 r., III KK 429/13; wyr. SN z 21.02.2013 r., V KK 14/13). Jeżeli o roszczeniu tym orzeczono tylko częściowo, względnie przedmiotem innego postępowania (cywilnego) jest tylko część roszczenia, zachodzi możliwość orzeczenia w postępowaniu karnym o penalnych środkach kompensacyjnych w takiej części, w jakiej nie zachodzi stan rei iudicatae lub lis pendent (zob. wyr. SN: z 6.11.2012 r., IV KK 268/12; z 26.09.2012 r., V KK 209/12).

Z uzasadnienia zaskarżonego wyroku wynika, że sąd pierwszej instancji zasądził obowiązek naprawienia szkody na podstawie art. 46§1 KK, pomimo że pokrzywdzeni wystąpili z tożsamym roszczeniem w stosunku do masy upadłości przedsiębiorstwa (...), ze względu na treść art. 370f ustawy Prawo upadłościowe. Stosownie do tego przepisu, po wykonaniu przez upadłego obowiązków określonych w planie spłaty wierzycieli sąd wydaje postanowienie o stwierdzeniu wykonania planu spłaty i **umorzeniu zobowiązań upadłego powstałych przed dniem ogłoszenia upadłości i niezaspokojonych w wyniku wykonania planu spłaty wierzycieli**. Nie podlegają jednak umorzeniu m.in. zobowiązania do zapłaty kar grzywny orzeczonych przez sąd, a także zobowiązania do wykonania obowiązku naprawienia szkody oraz zadośćuczynienia za doznaną krzywdę (art. 370f ust. 2 Prawa upadłościowego). Wymieniona decyzja sądu a quo zmierzała zatem do ochrony praw majątkowych tych pokrzywdzonych, którzy nie zostaliby zaspokojeni w postępowaniu upadłościowym, gdyż ich roszczenie uległoby umorzeniu. W takim wypadku, według sądu a quo, jedyną realną możliwością uzyskania zaspokojenia roszczenia i uzyskania od M. T. (1) spłaty długu byłby obowiązek naprawienia szkody na podstawie art. 46§1 KK.

Wymierzając oskarżonemu wymieniony środek karny, sąd pierwszej instancji stracił jednak z pola widzenia, że instytucja umorzenia zobowiązań skazanego powstałych przed dniem ogłoszenia upadłości i niezaspokojonych w wyniku wykonania planu spłaty wierzycieli, znajduje zastosowanie, jeżeli **po zakończeniu postępowania upadłościowego upadły będący osobą fizyczną złożył wniosek o ustalenie planu spłaty wierzycieli** i umorzenie pozostałej części zobowiązań, które nie zostały zaspokojone w postępowaniu upadłościowym (art. 369 ust. 1 Prawa upadłościowego). Wymieniony sąd przeoczył, że wniosek upadłego podlega oddaleniu m.in. wtedy,

gdy materiał zebrany w postępowaniu upadłościowym daje podstawę do stwierdzenia, że zachodzą okoliczności stanowiące podstawę do pozbawienia upadłego prawa prowadzenia działalności gospodarczej na własny rachunek lub w ramach spółki cywilnej oraz pełnienia funkcji członka rady nadzorczej, członka komisji rewizyjnej, reprezentanta lub pełnomocnika osoby fizycznej prowadzącej działalność gospodarczą, spółki handlowej, przedsiębiorstwa państwowego, spółdzielni, fundacji lub stowarzyszenia (art. 369 ust. 3 Prawa upadłościowego). Przesłuchany na rozprawie odwoławczej w dniu 10 października 2018 r. syndyk masy upadłości przedsiębiorstwa (...) zeznał, że nawet, jeżeli M. T. (1) złożyłby wniosek o sporządzenie planu spłaty wierzycieli po zakończeniu postępowania upadłościowego, to nie ma możliwości uwzględnienia takiego wniosku ze względu na negatywną przesłankę w postaci orzeczenia przez sąd gospodarczy wobec M. T. (1) zakazu wykonywania działalności gospodarczej przez 5 lat. Natomiast wierzyciele, którzy nie zostali zaspokojeni w postępowaniu upadłościowym, mogą dochodzić zaspokojenia swoich roszczeń w postępowaniu cywilnym na podstawie wyciągu z listy wierzytelności.

Zważyć bowiem należy, że wyciąg z zatwierdzonej przez sędziego komisarza listy wierzytelności, zawierający oznaczenie wierzytelności oraz sumy otrzymanej na jej poczet przez wierzyciela, jest tytułem egzekucyjnym przeciwko upadłemu. W sytuacji, gdy wierzytelność została uznana na liście wierzytelności i nie została zaspokojona w drodze planu podziału w całości lub części, wierzyciel nie ma potrzeby ponownego dochodzenia wierzytelności w procesie przeciwko upadłemu. Po uzyskaniu klauzuli wykonalności, wierzyciel może prowadzić egzekucję na podstawie wyciągu z zatwierdzonej listy wierzytelności. Podstawą nadania klauzuli wykonalności jest art. 781§1 KPC. Klauzulę nadaje sąd upadłościowy na wniosek wierzyciela umieszczonego na liście wierzytelności, a także na rzecz wierzyciela, który wykáže następstwo prawne wierzyciela umieszczonego na liście wierzytelności na podstawie art. 788 KPC. Prawomocne ustalenie listy wierzytelności ma moc tytułu egzekucyjnego przeciwko upadłemu. Z tego względu zbędne jest ponowne ustalenie wierzytelności w postępowaniu cywilnym.

W świetle przytoczonych przepisów prawa upadłościowego i postępowania cywilnego, niezasadne są obawy sądu pierwszej instancji, że wierzyciele M. T. (1) po zakończeniu postępowania upadłościowego, w którym nie uzyskali zaspokojenia swoich roszczeń, nie będą mogli dochodzić swoich roszczeń przed sądem cywilnym. Przeciwnie, z wymienionych przepisów wynika, że mają oni możliwość dochodzenia swoich roszczeń od razu w postępowaniu egzekucyjnym, po uzyskaniu klauzuli wykonalności nadanej wyciągowi z listy wierzytelności. Wierzyciele M. T. (1), którzy nie zostaną zaspokojeni w postępowaniu upadłościowym nie muszą bowiem uruchamiać postępowania cywilnego, gdyż wyciąg z listy wierzytelności stanowi tytuł egzekucyjny. W konsekwencji stwierdzić należy, że orzekając w stosunku do M. T. (1) środek karny na podstawie art. 46§1 KK sąd pierwszej instancji naruszył zakaz, o którym mowa w art. 415§1 KPK. Sąd a quo nałożył bowiem na oskarżonego obowiązek naprawienia szkody pokrzywdzonym wierzycielom poprzez zapłatę na ich rzecz kwot pieniędzy, które zostały przez nich zgłoszone w postępowaniu upadłościowym. Tym samym, sąd pierwszej instancji orzekł o roszczeniu, które zostało wcześniej zgłoszone i, jak wynika z zeznania syndyka masy upadłości przedsiębiorstwa (...) i materiałów przedstawionych przez niego na rozprawie odwoławczej, w znakomitej większości wypadków zostało już wykonane. Orzeczenie przez sąd odwoławczy o innych roszczeniach wierzycieli wobec M. T. (1) wykraczałoby poza granice środków odwoławczych i jest niedopuszczalne wobec braku skargi na niekorzyść oskarżonego w tym zakresie. Wymienione argumenty odnoszą się także do tożsamego zarzutu sformułowanego w apelacji obrońców W. D..

8. Trafny okazał się także zarzut dotyczący niewspółmierności kary wymierzonej M. T. (1). Z uzasadnienia zaskarżonego wyroku wynika, że wymierzając oskarżonemu karę sąd pierwszej instancji miał na względzie, że zmierzał on do osiągnięcia korzyści majątkowej kosztem wierzycieli przedsiębiorstwa (...), że wyrządził tym wierzycielom szkodę w postaci braku zaspokojenia lub uszczuplenia zaspokojenia ich roszczeń. Sąd uwzględnił zachowanie M. T. (1) po popełnieniu przestępstwa. Ponadto, stopień szkodliwości społecznej czynu z art. 301§2 KK sąd ocenił na bardzo wysoki, gdyż oskarżony swoim działaniem doprowadził do niewypłacalności przedsiębiorstwa, wyrządził „olbrzymią” szkodę wielu wierzycielom, która w postępowaniu upadłościowym nie zostanie zaspokojona. Sąd miał też na względzie, że większość klientów przedsiębiorstwa (...) zapłaciła za mieszkanie, którego nie dostali, środkami z kredytu bankowego.

W apelacji podnosi się zaś, że oskarżony już w postępowaniu przygotowawczym wielokrotnie wyrażał ubolewanie z rozmiarów powstałej szkody, a przed sądem z tego powodu wyraził skruchę. Złożył obszernie i szczegółowe wyjaśnienia, w których starał się wykazać swoją nieznaczną i niezamierzoną rolę w powstaniu szkody i pokrzywdzeniu wierzycieli. W apelacji stwierdza się również, że w odniesieniu do M. T. (1) zabrakło jakichkolwiek rozważań odnoszących się do dyrektywy prewencji szczególnej (indywidualnej). Kara wymierzona konkretnym sprawcom nie może zaś być traktowana jako instrument odstrasżającego oddziaływania na innych potencjalnych sprawców. Nie można bowiem karać jedynie po to, aby powstrzymać od popełnienia przestępstwa osoby, które dowiedziały się o fakcie ukarania. Spowodowałoby to uprzedmiotowienie skazanego oraz instrumentalne traktowanie go, jako środka do celu, którym jest zniechęcenie innych do popełniania przestępstw.

Według apelacji, upust negatywnych emocji związanych ze społecznym i medialnym wydzwiękiem sprawy odbił się na oskarżonym. Sąd a quo nie uwzględnił też okoliczności łagodzących po stronie oskarżonego. Mianowicie, że to z odrębnego majątku oskarżonego pochodziło 300.000 zł, które zostało wpłacone do masy upadłości.

Rozpoznając wymieniony zarzut zważyć należy, że w orzecznictwie SN przyjmuje się, że rażąca niewspółmierność kary występuje wtedy, gdy orzeczona kara nie uwzględnia w należyty sposób stopnia społecznej szkodliwości przypisywanego czynu oraz nie realizuje wystarczająco celu kary, ze szczególnym uwzględnieniem celów zapobiegawczych i wychowawczych. Przesłanka rażącej niewspółmierności kary jest zatem spełniana tylko wtedy, gdy na podstawie ustalonych okoliczności sprawy, które powinny mieć decydujące znaczenie dla wymiaru kary, można przyjąć, że zachodzi wyraźna różnica pomiędzy karą wymierzoną, a karą, która powinna zostać wymierzona w wyniku prawidłowego zastosowania dyrektyw wymiaru kary oraz zasad ukształtowanych przez orzecznictwo (por. wyr. SN z 11.04.1985 r., V KRN 178/85; wyr. SN z 26.06.2006 r., SNO 28,06; wyr. SN z 22.10.2007 r., (...) 75/07; wyr. SN z 30.06.2009 r., WA 19/09).

Zważyć więc należy, że wymiar kary wymierzonej oskarżonemu za przypisane mu przestępstwo limitowany jest stopniem winy. Zgodnie z art. 53§1 KK dolegliwość wymierzonej kary nie może przekroczyć stopnia winy przypisanej sprawcy przestępstwa. Wymieniona zasada jest bezwzględna. Zatem, inne cele kary, związane zwłaszcza z tzw. prewencją generalną (ogólną) oraz indywidualną (szczególną), nie mogą spowodować wykroczenia (wyjścia) sankcji karnej, poza granice wyznaczone stopniem winy (por. wyr. SA w Lublinie z 17.11.1999 r., II AKa 183/99, OSA 2000, z. 4, poz. 25). W tym znaczeniu przepis art. 53§1 KK ustanawia nieprzekraczalną granicę dolegliwości kary (por. W.Wróbel, [w:] A.Zoll (red.) Kodeks karny. Komentarz. Część ogólna, Warszawa 2016, s. 36).

W piśmiennictwie prawniczym przyjmuje się, że na stopień winy wpływają wszelkie okoliczności, które decydują o zakresie swobody sprawcy w wyborze i realizacji zachowania zgodnego z prawem, zwłaszcza:

1. możliwość rozpoznania faktycznego i społecznego znaczenia czynu, warunkowaną poziomem rozwoju intelektualnego, emocjonalnego i społecznego sprawcy, stanem wiedzy, doświadczenia, zdolnościami odbioru bodźców i informacji oraz ich analizy,
2. możliwości podjęcia decyzji dotyczącej zgodnego z prawem zachowania, co warunkowane jest normalną sytuacją motywacyjną, zdolnością przeciwstawiania się szczególnym naciskom motywacyjnym, umiejętnością dokonywania wyboru spośród wielu możliwych sposobów zachowań, odpornością na nacisk bodźców zewnętrznych (sytuacyjnych), poziomem przyswojenia reguł moralnych,
3. możliwość faktycznego sterowania swoim postępowaniem w wykonaniu podjętej decyzji (por., tamże, s. 39).

W rozpoznawanej sprawie zabrakło jakichkolwiek rozważań sądu a quo dotyczących stopnia winy oskarżonego. Sąd nie rozważał również wyżej wymienionych okoliczności wpływających na stopień winy oskarżonego. Wymierzając M. T. (1) kary jednostkowe za przypisane mu przestępstwa, sąd pierwszej instancji uchybił zatem podstawowej zasadzie wymiaru kary, tj. jej proporcjonalności do stopnia winy oskarżonego, wynikającej z limitacyjnej funkcji winy. Wymienione uchybienie utrudniło kontrolę odwoławczą rozstrzygnięcia co do kary, gdyż cele prewencyjne i

wychowawcze kary nie mogą przekroczyć stopnia winy oskarżonego, a ten nie został ustalony przez sąd pierwszej instancji.

Z przepisu art. 53§1 KK wynika również, że wymierzając karę w granicach wyznaczonych stopniem winy, sąd obowiązany jest uwzględnić stopień społecznej szkodliwości czynu oraz wziąć pod uwagę cele zapobiegawcze i wychowawcze, które kara ma osiągnąć w stosunku do sprawcy, a także potrzeby w zakresie kształtowania świadomości prawnej społeczeństwa. Odnośnie do pierwszej z wymienionych okoliczności, sąd a quo przyjął, że stopień szkodliwości społecznej czynu z art. 301§2 KK jest bardzo wysoki z powodu okoliczności podanych wcześniej i wskazanych na s. 119 uzasadnienia zaskarżonego wyroku. Sąd pierwszej instancji nie ocenił zaś stopnia szkodliwości społecznej pozostałych czynów przypisanych oskarżonemu, a zwłaszcza czynu z art. 300§2 KK i art. 300§3 KK w zw. z art. 300§1 KK w zw. z art. 11§2 KK, wyrażając jedynie ogólne uwagi w tej kwestii odnoszące się do wszystkich czynów.

Zważyć więc należy, że stosownie do art. 115§2 KK, przy ocenie stopnia szkodliwości społecznej czynu, sąd powinien wziąć pod uwagę następujące okoliczności: 1) rodzaj i charakter naruszonego dobra, 2) rozmiary wyrządzonej krzywdy lub szkody, 3) sposób i okoliczności popełnienia czynu, 4) waga naruszonych przez sprawcę obowiązków, 5) postać zamiaru i motywacji, 6) rodzaj naruszonych reguł ostrożności i stopień ich naruszenia.

Z uzasadnienia zaskarżonego wyroku wynika zaś, że sąd przy ustalaniu stopnia szkodliwości społecznej czynu przypisanego oskarżonemu miał na względzie rodzaj i charakter naruszonego dobra prawnego oraz rozmiary wyrządzonej szkody, lecz błędnie przyjął, że w postępowaniu upadłościowym szkoda wyrządzona klientom przedsiębiorstwa (...) nie zostanie wyrównana. Tymczasem z zeznań syndyka masy upadłości złożonych na rozprawie odwoławczej, dokumentów złożonych przez syndyka w postępowaniu odwoławczym, a także sprawozdań syndyka ze stanu postępowania upadłościowego wynika, że szkoda wyrządzona pokrzywdzonym została w znacznym stopniu wyrównana, zarówno w aspekcie podmiotowym, jak i przedmiotowym. Znakomita większość pokrzywdzonych nabyła od syndyka własność lokali mieszkalnych na osiedlu w I. i S., choć wiązało się to z poniesieniem przez nich dodatkowych nakładów finansowych, które nie były przewidziane w umowach zawieranych z przedsiębiorstwem (...). Tytułem przykładu, ograniczając wykaz do kilku pokrzywdzonych należy wskazać, że w wypadku L. F., jej roszczenie na kwotę 205.920 zł nie zostało zaspokojone. Roszczenie Z. i A. Z. (2) na kwotę 482.931,05 zł zostało zaspokojone w kwocie 482.750 zł. Warunkiem sprzedaży mieszkania tym pokrzywdzonym było dokonanie przez nich dopłaty w wysokości 50.513 zł. Niezaspokojona wierzytelność wynosi 181,05 zł. W wypadku A. C. (4), roszczenie na kwotę 244.000 zł nie zostało zaspokojone w kwocie 1368,87 zł. W wypadku A. i J. C., roszczenie na kwotę 164.444,05 zł nie zostało zaspokojone w kwocie 181,05 zł. W wypadku A. D. (5), roszczenie na kwotę 210.000 zł nie zostało zaspokojone w kwocie 14.387,06 zł. W wypadku M. i Ł. D. roszczenie na kwotę 257.150 zł nie zostało zaspokojone w kwocie 181,05 zł. W wypadku M. F. (1) roszczenie na kwotę 298.000 zł nie zostało zaspokojone w kwocie 1368,87 zł. W wypadku L. i P. G. roszczenie na kwotę 156.736,85 zł nie zostało zaspokojone w kwocie 181,05 zł. W wypadku L. i P. J. roszczenie na kwotę 244.862,98 zł nie zostało zaspokojone w kwocie 1371,61 zł.

Oceniając ogólnie stopień szkodliwości społecznej czynów przypisanych oskarżonemu, sąd pierwszej instancji uwzględnił także sposób i okoliczności ich popełnienia oraz postać zamiaru i motywacji oskarżonego, pomijając okoliczności dotyczące wagi naruszonych przez niego obowiązków oraz rodzaj naruszonych reguł ostrożności.

Odnośnie do celów zapobiegawczych i wychowawczych, które kara ma osiągnąć w stosunku do sprawcy, a także potrzeb w zakresie kształtowania świadomości prawnej społeczeństwa, sąd pierwszej instancji nie poczynił żadnych rozważań. Tymczasem, stosownie do art. 53§1 KK wymierzona sprawcy kara ma spełniać nie tylko cel zapobiegawczy, polegający na zapobieżeniu popełnienia przez sprawcę nowego przestępstwa, ale także cel wychowawczy, polegający na trwałej zmianie postawy sprawcy wobec wartości chronionych przez prawo oraz cel ogólny w postaci kształtowania świadomości prawnej społeczeństwa. Wymierzona sprawcy kara ma zatem z jednej strony odstraszać, a więc oddziaływać na sferę emocjonalną potencjalnych sprawców przestępstw, a z drugiej strony – wzmacniać poczucie obowiązywania norm prawnych oraz wartości społecznych uporządkowanych w określonej hierarchii.

W tym względzie, trafne okazały się twierdzenia zawarte w apelacji obrońców M. T. (1), że przy wymiarze kary, jej cel w postaci kształtowania świadomości prawnej społeczeństwa nie może mieć decydującego, czy priorytetowego znaczenia, z uwagi na zasadę winy limitującą wymiar kary. Cel ogólny (generalny) kary w postaci kształtowania świadomości prawnej społeczeństwa nie może bowiem doprowadzić do wymierzenia kary ponad limit wyznaczony stopniem winy oskarżonego.

Kierując się zatem dyrektywą wyrażoną w art. 437§2 KPK oraz mając na względzie dowody i okoliczności ujawnione na rozprawie głównej sąd odwoławczy uznał, że stopień winy oskarżonego w zakresie czynów ostatecznie mu przypisanych jest znaczny. Oskarżony miał możliwość rozpoznania rzeczywistego i społecznego znaczenia swoich czynów, co wynika z jego ogólnego wykształcenia, stanu wiedzy i doświadczenia życiowego. Przeciętnie wykształcony i doświadczony człowiek potrafi wszak przewidzieć, że jeżeli środki przeznaczone na wybudowanie osiedla mieszkaniowego będzie w znacznych rozmiarach przekazywał na inne cele, rzeczonoego osiedla nie wybuduje, narażając klientów na szkodę i krzywdę. M. T. (1) mógł postępować zgodnie z przepisami prawa i nie ulegać namowom A. D. (2), gdyż nie wystąpiły żadne okoliczności wskazujące, że działał w anormalnej sytuacji motywacyjnej. Takich okoliczności nie stanowią bowiem umiejętności perswazyjne A. D. (2). Oskarżony miał też możliwość faktycznego pokierowania swoim postępowaniem, gdyż w tym względzie nie zostały ujawnione żadne okoliczności temu przeciwnie.

Sąd odwoławczy miał też na względzie, że dobro prawne naruszone przez oskarżonego nie należy do priorytetowych w systematyce kodeksowej. W piśmiennictwie prawniczym wyrażany jest zaś pogląd, że przestępstwa na szkodę wierzycieli charakteryzują się średnim stopniem szkodliwości społecznej. Szkada wyrządzona pokrzywdzonym została w znacznym stopniu wyrównana w postępowaniu upadłościowym, na rzecz którego M. T. (1) przekazał 300.000 zł., co pozwoliło na efektywne prowadzenie tego postępowania. Sąd ad quem miał też na uwadze, że od dwóch czynów M. T. (1) został uniewinniony, a także to, że oskarżyciel publiczny domagał się wymierzenia oskarżonemu kary łącznej w wymiarze 3 lat i 6 miesięcy z tym, że dotyczyło to wszystkich czynów zarzuconych oskarżonemu w akcie oskarżenia i kwalifikowanych w sposób tam przyjęty.

Uwzględniając wymienione okoliczności, a także cel prewencyjny i wychowawczy kary, sąd odwoławczy uznał, że kary jednostkowe oraz kara łączna zostały wymierzone M. T. (1) w stopniu rażąco surowym. Z tego względu, karę pozbawienia wolności wymierzoną oskarżonemu za czyn przypisany w punkcie I części rozstrzygającej zaskarżonego wyroku sąd obniżył do 3 lat oraz wymierzył mu karę 1 roku i 6 miesięcy za ciąg przestępstw z art. 300§2 KK i art. 300§3 KK w zw. z art. 300§1 KK w zw. z art. 11§2 KK. Mając na względzie zbieżność podmiotową i przedmiotową czynów przypisanych oskarżonemu, a także cele określone w art. 85a KK, przy wymiarze kary łącznej sąd odwoławczy zastosował zasadę absorpcji i wymierzył M. T. (1) karę łączną 3 lat pozbawienia wolności.

9. Przechodząc do oceny apelacji obrońców W. D., w pierwszej kolejności należy odnieść się do zarzutu obrazy przepisów prawa materialnego, tj. art. 18§3 KK w zw. z art. 302§3 KK w zb. z art. 302§1 KK w zw. z art. 11§2 KK, wyrażającej się w przyjęciu, że możliwa jest realizacja znamion pomocnictwa do przestępstwa z art. 302§1 KK i/lub z art. 302§3 KK przez wierzyciela, który domaga się, a następnie przyjmuje spłatę swej wierzytelności od dłużnika nie będącego w stanie zaspokoić pozostałych wierzycieli, gdy wierzyciel jest nie tylko uprawniony, ale w pewnych sytuacjach również zobowiązany do podjęcia zachowania zmierzającego do zaspokojenia swoich roszczeń, a ponadto, że to nie na wierzycielu spoczywa „obowiązek lojalności” względem pozostałych współwierzycieli, ale powstrzymywanie się od uprzywilejowania któregośkolwiek z nich stanowi obowiązek dłużnika.

Rozpoznanie wymienionego zarzutu wymaga jednak wcześniejszego rozstrzygnięcia, czy przepisy Kodeksu karnego podane w kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonej pozostawać mogą w ustawowym związku, o którym mowa w art. 11§2 KK. Sąd pierwszej instancji czyn oskarżonej zakwalifikował wszak z art. 18§3 KK w zw. z art. 300§2 KK w zb. z art. 18§3 KK w zw. z art. 302§3 KK w zw. z art. 302§1 KK w zw. z art. 11§2 KK.

Z uzasadnienia zaskarżonego wyroku wynika, że zachowanie W. D. wypełniło znamiona przestępstwa z art. 300§2 i 3 KK w formie pomocnictwa. Działanie oskarżonej doprowadziło też do wyrządzenia szkody wielu wierzycielom M. T. (1), co wypełnia znamiona przepisu art. 300§3 KK. Sąd a quo wyeliminował zaś z kwalifikacji prawnej czynu przepis

art. 300§1 KK uznając, że przepis art. 300§3 KK stanowi jego typ kwalifikowany i jako taki pochłania art. 300§1 KK, oddając w pełni jego sens i istotę. Od razu zwrócić należy więc uwagę, że w punkcie XIX części rozstrzygającej zaskarżonego wyroku sąd pierwszej instancji nie przypisał oskarżonej popełnienia przestępstwa z art. 300§3 KK, a jedynie z art. 300§2 KK. Zachodzi zatem w tej kwestii sprzeczność pomiędzy częścią rozstrzygającą wyroku, a jego uzasadnieniem. Poza tym, wyrządzenie szkody wielu wierzycielom nie stanowi ustawowego znamienia w typach czynów zabronionych określonych w art. 300§1, 2 i 3 KK oraz art. 302§1 KK. Kwestią najistotniejszą jest jednak rozstrzygnięcie, czy dopuszczalny jest zbieg przepisów ustawy, tj. art. 300§1, 2 i 3 KK z art. 302§1 KK.

Z apelacji wynika, że sąd pierwszej instancji czyn W. D. zakwalifikował na podstawie art. 300§2 KK i art. 302§1 KK, które nie mogą pozostawać w jednoczynowym zbiegu. Wyrażając taki pogląd autorzy apelacji powołali się na wyrok SA w Katowicach z 10.04.2014 r., II AKa 36/14, stosownie do którego, przepis art. 300§2 KK wyłącza stosowanie przepisu art. 302§1 KK, a zatem, w razie zbiegu wymienionych przepisów zastosowanie znajdzie art. 300§2 KK określający surowszą odpowiedzialność dłużnika.

W wymienionej kwestii w piśmiennictwie prawniczym wyrażane są rozbieżne poglądy, a orzecznictwo sądowe jest nieliczne. Według J.Majewskiego, w wypadku zbiegu art. 300§1 KK lub art. 300§3 KK z art. 302§1 KK, pierwszy z tych przepisów wyłącza stosowanie art. 302§1 KK (zob. J.Majewski, [w:] A.Zoll (red.), Kodeks karny. Część szczególna. Komentarz. Tom III, Warszawa 2016, s. 747). R.Zawłocki przyjmuje zaś, że zachowania dłużnika określone w art. 302§1 KK i art. 300§1 KK cechują odrębności pozwalające stwierdzić, że ten sam dłużnik nie może wypełnić znamion wskazanych czynów zabronionych. Według tego Autora, przedmiot ochrony w art. 302§1 KK ulega modyfikacjom w stosunku do przedmiotu ochrony z art. 300§1 KK, gdyż pierwszy z tych przepisów ma na celu ochronę zasad uczciwego podziału majątku dłużnika pomiędzy jego wierzycieli, które znajdują swój wyraz w art. 342 Prawa upadłościowego oraz w art. 1025 KPC. Działania dłużnika określone w art. 302§1 KK dotyczą zaś zachowania polegającego na spełnieniu lub zabezpieczeniu spełnienia świadczenia, do którego dłużnik był zobowiązany (zob. R.Zawłocki, [w:] M.Królikowski, R.Zawłocki (red.), Kodeks karny. Część szczególna. Tom II. Komentarz, Warszawa 2013, s. 843). Pogląd wyrażony przez SA w Katowicach został wcześniej odnotowany.

Zdaniem sądu odwoławczego, pomiędzy treścią przepisów art. 300§1, 2 i 3 KK oraz art. 302§1 KK i ustawowymi znamionami określonymi w tych przepisach zachodzą tak istotne różnice, że wymienione przepisy nie pozostają ze sobą w ustawowym zbiegu, o którym mowa w art. 11§2 KK. W pierwszej kolejności należy zważyć, że ustawodawca poddał kryminalizacji zachowanie dłużnika polegające na faworyzowaniu wierzycieli, o którym mowa w art. 302§1 KK, pomimo kryminalizowania zachowania dłużnika polegającego na udaremnieniu lub uszczupleniu zaspokojenia swojego wierzyciela za pomocą różnych czynności, tj. usuwania, ukrywania, zbywania, darowania, niszczenia, rzeczywistego lub pozornego obciążania albo uszkadzania składników swojego majątku, o którym mowa w art. 300§1 KK. Abstrakcyjnie rozumianą szkodliwość społeczną zachowań opisanych w powołanych przepisach ustawodawca jednak znacznie zróżnicował, co znalazło wyraz w ustawowo określonej sankcji. Mianowicie, czyn z art. 300§1 KK zagrożony jest karą pozbawienia wolności do 3 lat, czyn z art. 300§2 KK karą pozbawienia wolności od 3 miesięcy do 5 lat, a czyn z art. 300§3 KK karą pozbawienia wolności od 6 miesięcy do 8 lat, gdy czyn z art. 302§1 KK podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2. Uznanie, że wymienione przepisy pozostają w ustawowym zbiegu, co rodzi konieczność ich kumulatywnego powoływania w kwalifikacji prawnej czynu zarzuconego i przypisanego sprawcy za zachowanie polegające na faworyzowaniu wierzycieli powoduje, że dłużnik będzie ponosił surowszą odpowiedzialność niż przewidziana w art. 302§1 KK. Wartościowanie zachowania dłużnika przez pryzmat wszystkich podanych przepisów stosowanych kumulatywnie stoi więc w opozycji do wartości aksjologicznych i powodów penalizacji zachowania dłużnika w art. 302§1 KK. Do takich samych wniosków należy dojść uznając, że pomiędzy przepisami art. 300§1, 2 i 3 KK oraz art. 302§1 KK zachodzi ustawowy zbieg przepisów o charakterze eliminacyjnym powodujący, że stosowane są wyłącznie przepisy art. 300§1, 2 i 3 KK, a nie przepis art. 302§1 KK.

Przede wszystkim, należy mieć jednak na uwadze, że przedmiotem ochrony w przepisie art. 300§1 KK jest prawidłowy (rzetelny) obrót gospodarczy oraz majątkowe interesy wierzycieli, a w przepisie art. 300§2 KK dodatkowo powaga orzeczeń organów państwowych (zob. uchw. SN z 26.11.2003 r., I KZP 32/03), gdy w przepisie art. 302§1 KK

przedmiotem ochrony są zasady (reguły) zaspokajania wierzycieli przez dłużników zagrożonych niewypłacalnością lub upadłością, albo – jak przyjmuje się w piśmiennictwie – zasady uczciwego podziału majątku dłużnika pomiędzy wierzycieli (zob. R.Zawłocki, Kodeks karny..., s. 843). W literaturze przedmiotu przyjmuje się bowiem, że **w art. 302§1 KK chodzi o zachowanie sprzeczne z celem postępowania upadłościowego, tj. możliwie równomiernym zaspokojeniem wszystkich wierzycieli z majątku upadłego podmiotu gospodarczego.** „Ochrona ta jest istotna ze względu na fakt, że wartość mienia upadającego podmiotu nie wystarcza na ogół na pełne zaspokojenie wszystkich wierzycieli, natomiast upadłość - jako egzekucja uniwersalna - jest skierowana do całego majątku dłużnika i ma zaspokoić wierzycieli zależnie od kategorii wierzytelności i proporcjonalnie do ich wielkości. Przepis art. 302§1 KK ma zatem zapobiegać sytuacjom, w których niewypłacalność dłużnika uderzy swymi skutkami tylko w niektórych wierzycieli, oszczędzając pozostałych” (zob. R.Zakrzewski, Przepięstwa na szkodę wierzycieli, Prok i Pr. 1999, nr 7-8, s. 33-34; zob. też R.Zawłocki, Kodeks karny..., s. 844). Wyrażany jest również pogląd, że odpowiedzialność karna dłużnika na podstawie art. 300§1, 2 i 3 KK opiera się na karygodnym, czy patologicznym, a przez to społecznie niebezpiecznym doprowadzeniu do takiego stanu, w którym nie może on wykonać swojego zobowiązania umownego, skutkiem czego jest uszczuplenie lub udaremnienie zaspokojenia wierzycieli (zob. R.Zawłocki, [w:] System prawa karnego. Tom 9. Przepięstwa przeciwko mieniu i gospodarce pod red. R.Zawłockiego, Warszawa 2015, s. 649-650).

Mając na względzie przedmiot ochrony wyrażony w przepisach art. 300§1, 2 i 3 KK oraz w art. 302§1 KK należy przyjąć, że w pierwszym wypadku dłużnik dokonuje zamachu na prawidłowość obrotu gospodarczego i majątkowe interesy swoich wierzycieli oraz na powagę orzeczeń organów państwowych. Zachowanie dłużnika polega zatem na obniżaniu wartości jego majątku, zubożeniu stanu tego majątku, pomniejszaniu składników tego majątku, ukryciu majątku przed wierzycielami. Skutkiem zachowania dłużnika jest udaremnienie lub uszczuplenie zaspokojenia jego wierzyciela. Natomiast w drugim wypadku, zamach dłużnika dokonywany jest na zasady rządzące sposobem zaspokajania wierzycieli w sytuacji, gdy jest zagrożony niewypłacalnością lub upadłością i nie może zaspokoić wszystkich wierzycieli. W tym wypadku, dłużnik nie podejmuje żadnych destrukcyjnych czy patologicznych czynności w stosunku do swojego majątku, ale spłaca lub zabezpiecza wierzyciela posiadającego wymagalną wierzytelność. Dłużnik nie dokonuje zamachu na obrót gospodarczy, ale na zasady zaspokajania roszczeń wierzycieli, gdy jest zagrożony niewypłacalnością lub upadłością. Zachowanie dłużnika ma charakter formalny, gdyż przestępstwo z art. 302§1 KK ma charakter bezskutkowy (zob. J.Majewski, op. cit., s. 774, według którego zwrot „czym działa na szkodę” nie można łączyć z wyrządzeniem szkody wierzycielom, gdyż do takiej nie musi dojść; przez „działanie na szkodę wierzycieli” należy rozumieć zaś zachowanie, które może w jakikolwiek sposób ograniczyć możliwość zaspokojenia wierzyciela).

Rozstrzygając analizowane kwestie, należy mieć w polu widzenia, że w przepisie z art. 302§1 KK dłużnik spłaca określonego wierzyciela, który ma wobec niego słuszne roszczenie i wymagalną wierzytelność. Gdyby nie okoliczności modalne, w których dłużnik się znajduje, powinien on spłacić wymienioną wierzytelność. Faworyzując wierzyciela, dłużnik nie podejmuje jednak żadnych czynności wymienionych w art. 300§1 KK. Dłużnik nie dokonuje zatem zamachu na interesy majątkowe wierzycieli, gdyż nie uszczupla i nie ukrywa swojego majątku. Okoliczność modalna w postaci grożącej dłużnikowi niewypłacalności lub upadłości, będąca elementem treści rozważanych przepisów, która charakteryzuje stan majątkowy dłużnika, nie przesądza zaś o możliwości zastosowania kumulatywnego albo eliminacyjnego zbiegu przepisów art. 300§1, 2 i 3 KK oraz art. 302§1 KK. Zwrot „czym działa na szkodę pozostałych” wyrażony w art. 302§1 KK należy natomiast interpretować przez pryzmat przedmiotu ochrony i przedmiotu zamachu oraz czynności sprawczych podejmowanych przez dłużnika. Spłacając lub zabezpieczając tylko niektórych wierzycieli, dłużnik, któremu grozi niewypłacalność lub upadłość, działa na szkodę pozostałych wierzycieli w takim znaczeniu, w jakim przymusowa egzekucja roszczenia jednego wierzyciela powoduje szkodę w postaci uszczuplenia lub udaremnienia zaspokojenia innego wierzyciela. Instytucja egzekucji prowadzi bowiem do zaspokojenia roszczenia/ roszczeń jednego wierzyciela bądź wierzycieli kosztem pozostałych, których wymagalne roszczenia nie zostają zaspokojone.

Według sądu odwoławczego pomimo, że konstrukcja przepisu art. 302§1 KK jest zbliżona do konstrukcji przepisów art. 300§1-3 KK, to jednak przestępstwo z art. 302§1 KK nie stanowi postaci żadnego z przestępstw określonych w art. 300§1-3 KK (zob. R.Zawłocki, [w:] System..., s. 651). Dla zachowania spójności systemowej należy więc przyjąć, że karalne zachowanie z art. 300§1-3 KK nie odnosi się do zachowania dłużnika z art. 302§1 KK. Oznacza to, że czynności sprawcze określone w stronie przedmiotowej przestępstw z art. 300§1, 2 i 3 KK nie odnoszą się do czynności „zabezpieczania” i „splacania”, o których mowa w art. 302§1 KK. Jeżeli więc dłużnik zbywa składniki swojego majątku poprzez to, że zaspokaja wybranych wierzycieli w sposób określony w art. 302§1 KK, to jego zachowanie należy oceniać wyłącznie na podstawie tego przepisu, jako właściwego do oceny zachowania dłużnika (zob. R.Zawłocki, [w:] System..., s. 651).

Z wymienionych względów sąd odwoławczy stanął na stanowisku, że przepisy art. 300§1, 2 i 3 KK oraz art. 302§1 KK nie pozostają w ustawowym zbiegu. Niedopuszczalne jest zatem stosowanie konstrukcji z art. 11§2 KK i kwalifikowanie zachowania dłużnika na podstawie wszystkich wymienionych przepisów. Niewłaściwe jest również przyjmowanie zbiegu eliminacyjnego i w razie zbiegu rozważanych przepisów stosowanie wyłącznie art. 300§1-3 KK.

Zdaniem sądu odwoławczego zachowanie W. D. przypisane jej w punkcie XIX części rozstrzygającej zaskarżonego wyroku oraz zachowanie M. T. (1) przypisane mu w punkcie IV części rozstrzygającej zaskarżonego wyroku, należy kwalifikować wyłącznie, jako przestępstwo z art. 302§1 KK. Zachowanie M. T. (1) polegało wszak na tym, że będąc zagrożony niewypłacalnością oraz wiedząc, że nie może spłacić wszystkich wierzycieli, spłacił teściową W. D. kosztem innych wierzycieli. Zachowanie W. D. polegało zaś na tym, że udzieliła M. T. (1) pomocy w popełnieniu tego czynu.

10. Rozważając zarzut obrazy przepisów prawa materialnego sformułowany w apelacji obrońców W. D., w dalszej kolejności należało rozstrzygnąć, czy osobą współdziałającą w popełnieniu przestępstwa z art. 302§1 KK w niesprawczej formie pomocnictwa może być wierzyciel.

W tej kwestii stwierdza się w apelacji, że w systemie prawnym nie istnieje norma nakładająca na wierzyciela obowiązek powstrzymywania się od zachowania zmierzającego do zaspokojenia swej wierzytelności, nawet jeśli zdawał sobie sprawę, że jego zaspokojenie oznaczać będzie brak całkowitego lub częściowego zaspokojenia innych wierzycieli. Takiej normy nie da się zdekodować z obowiązujących przepisów Kodeksu karnego.

Autorzy apelacji są zdania, że wierzyciel nie ma obowiązku troszczyć się o interesy innych wierzycieli tego samego dłużnika. Wierzyciel nie ma obowiązku działać w interesie innych wierzycieli tego samego dłużnika lub interes ten w jakiegokolwiek formie ochraniać. Wierzyciel może, a nawet powinien domagać się pełnej spłaty, zaś dłużnik powinien, a nawet musi takiemu żądaniu odmówić, jeśli spłata nastąpiłaby z pokrzywdzeniem pozostałych wierzycieli. Oczywisty jest więc brak symetrii w uprawnieniach i obowiązkach dłużnika, co w wypadku przestępstwa z art. 302§1 KK wyklucza możliwość ich przestępnego współdziałania w jakiegokolwiek formie.

W omawianej apelacji stwierdza się również, że współsprawcą przestępstwa z art. 302§1 KK może być osoba współdziałająca z dłużnikiem, która nie jest wierzycielem. Wykluczone jest natomiast, aby współdziałającym był wierzyciel przyjmujący od dłużnika spłatę zobowiązania, jakie dłużnik ma względem tego wierzyciela. Wynika stąd brak możliwości przyjęcia, że W. D. udzieliła M. T. (1) pomocy do przestępstwa z art. 300§2 KK w ten sposób, że nabyła zagrożony zajęciem składnik majątku uzyskując w ten sposób spłatę pożyczki udzielonej M. T. (1).

Rację mają obrońcy W. D., że w systemie prawnym nie istnieje norma nakładająca na wierzyciela obowiązek powstrzymywania się od zachowania zmierzającego do zaspokojenia swej wierzytelności. Takiej normy nie da się zdekodować z obowiązujących przepisów Kodeksu karnego. W myśl art. 354§1 KC dłużnik obowiązany jest spełnić swoje świadczenie, lecz o tym komu z oczekujących w kolejce wierzycieli zapłaci w pierwszej kolejności, decyduje on sam. W literaturze podkreśla się, że jak długo nie zostanie ogłoszona upadłość dłużnika, tak długo pozostaje on wolny w dysponowaniu swoim majątkiem. W szczególności nie obowiązuje go żaden określony z góry porządek spełniania świadczeń (zob. M.Pyziak-Szafnicka, Ochrona wierzycieli w razie niewypłacalności dłużnika, Warszawa 1995, s. 211). Zgodzić należy się również z autorami omawianej apelacji, że wierzyciel nie ma obowiązku troszczyć się o interesy

innych wierzycieli tego samego dłużnika. Wierzyciel nie ma obowiązku działać w interesie innych wierzycieli tego samego dłużnika lub interes ten w jakiegokolwiek formie ochraniać. Prawo cywilne nie przewiduje wszak żadnych reguł obowiązujących dłużnika, a odnoszących się do kolejności zaspokajania wierzycieli. W szczególności zasada prior tempore, potior iure nie ma zastosowania do czasu i kolejności zaspokajania wierzycieli przez dłużnika. Wszyscy wierzyciele mają równe prawo do zaspokojenia bez względu na czas powstania ich praw. Jeżeli wierzyciel chce, aby jego wierzytelność była traktowana priorytetowo, powinien zadbać o to, wykorzystując instytucje zabezpieczające wierzytelność. Wierzyciel, który nie zabezpieczył swojej wierzytelności narażony jest zaś na ryzyko niewypłacalności dłużnika. Wobec niewypłacalności dłużnika, nie istnieje bowiem rozwiązanie, które satysfakcjonowałoby wszystkich uprawnionych. Wierzyciele nieposiadający zabezpieczeń, muszą zaakceptować taki stan rzeczy (por. M. Pyziak-Szafnicka, Ochrona wierzycieli... s. 214). **Zagrożenie niewypłacalnością lub upadłością dłużnika zmienia bowiem w istotny sposób sytuację prawną wierzyciela.** W systemie prawa występuje wszak wiele unormowań ograniczających zaspokojenie roszczeń wierzyciela. Tytułem przykładu należy wskazać instytucję skargi paulińskiej z art. 527§1 KC, zgodnie z którą, jeżeli wierzyciel został zaspokojony wskutek czynności prawnej dokonanej przez dłużnika z pokrzywdzeniem innych wierzycieli, każdy z nich może żądać uznania tej czynności za bezskuteczną w stosunku do niego, jeżeli dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli, a zaspokojony wierzyciel o tym wiedział lub przy zachowaniu należytej staranności mógł się o tym dowiedzieć. Domniemuje się przy tym, że w sytuacji, gdy zaspokojonym wierzycielem jest osoba będąca w bliskim stosunku z dłużnikiem, wiedziała ona, że dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli (art. 527§3 KC). Tożsame domniemanie znajduje zastosowanie, gdy zaspokojonym wierzycielem jest przedsiębiorca pozostający z dłużnikiem w stałych stosunkach gospodarczych (art. 527§4 KC).

Wskazać należy również, że stosownie do art. 128 Prawa upadłościowego bezskuteczna w stosunku do masy upadłości jest odpłatna czynność prawna dokonana przez upadłego w terminie 6 miesięcy przed dniem złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości z małżonkiem, krewnym lub powinowatym w linii prostej, krewnym lub powinowatym w linii bocznej do drugiego stopnia włącznie, z osobą pozostającą z upadłym w faktycznym związku, prowadzącą z nim wspólnie gospodarstwo domowe albo z przysposobionym lub przysposabiającym, chyba że druga strona czynności wykaże, że nie doszło do pokrzywdzenia wierzycieli. Ustawa Prawo upadłościowe stara się zatem przeciwdziałać praktykom faworyzowania wierzycieli będących osobami najbliższymi dla dłużnika, ustalając katalog czynności, które, jeżeli zostały dokonane w określonym czasie przed upadłością, traktowane są jako bezskuteczne w stosunku do masy upadłości. Co do niektórych czynności bezskuteczność następuje z mocy prawa (art. 127, art. 128a Prawa upadłościowego), co do innych wymagane jest orzeczenie sędziego komisarza (art. 128, art. 129 art. 130, art. 130a Prawa upadłościowego). Instytucja bezskuteczności czynności prawnych upadłego, o której mowa w art. 127 Prawa upadłościowego ma zapobiegać sytuacjom, by nie dostarczać faworyzowanym wierzycielom korzyści kosztem innych wierzycieli (zob. wyr. SA w Białymstoku z 17.06.2015 r., I ACa 167/15).

Różne sposoby ograniczenia zaspokojenia wierzycieli uregulowane zostały w ustawie z dnia 15.05.2015 r. Prawo restrukturyzacyjne. Stosownie do art. 156 tej ustawy, restrukturyzacja zobowiązań dłużnika obejmuje w szczególności: 1) odroczenie terminu wykonania zobowiązania, 2) rozłożenie spłaty na raty, 3) zmniejszenie wysokości zobowiązań dłużnika, 4) konwersję wierzytelności na udziały lub akcje. Zgodnie zaś z art. 166 tej ustawy układ wiąże wierzycieli, których wierzytelności według ustawy są objęte układem, chociażby nie zostały umieszczone w spisie wierzytelności. Z dniem uprawomocnienia się postanowienia zatwierdzającego układ, postępowania zabezpieczające i egzekucyjne prowadzone przeciwko dłużnikowi w celu zaspokojenia wierzytelności objętych układem ulegają umorzeniu z mocy prawa.

Zgodnie z art. od 1023 KPC organ prowadzący egzekucję z majątku dłużnika sporządza plan podziału pomiędzy wierzycieli sumy uzyskanej z egzekucji z nieruchomości. Plan podziału powinien być sporządzony także wtedy, gdy suma uzyskana przez egzekucję z ruchomości, wynagrodzenia za pracę lub wierzytelności i innych praw majątkowych nie wystarcza na zaspokojenie wszystkich wierzycieli. Dalsze przepisy wymienionego kodeksu określają kolejność zaspokajania wierzycieli, co może prowadzić do sytuacji, że niektórzy wierzyciele w ogóle nie zostaną zaspokojeni.

Z powołanych przepisów wynika, że w obrocie gospodarczym występują liczne sytuacje, w których wierzyciel nie zostanie zaspokojony w ogóle albo tylko w części. Dotyczy to przede wszystkim wypadków, gdy dłużnik jest zagrożony niewypłacalnością lub upadłością. Wierzyciele dłużnika zagrożonego niewypłacalnością lub upadłością, którzy nie zabezpieczyli swojej wierzytelności muszą się więc liczyć z tym, że majątek dłużnika nie wystarczy na pełne (całkowite) zaspokojenie wszystkich z nich i zostaną zaspokojeni jedynie w części, proporcjonalnie do stanu majątku dłużnika.

Zacytowane przepisy prawa i postępowania cywilnego wprowadzają zasady, które mają zapobiegać i przeciwdziałać faworyzowaniu jednych wierzycieli kosztem innych, przez dłużników zagrożonych niewypłacalnością lub upadłością. W okresie poprzedzającym niewypłacalność lub ogłoszenie upadłości dłużnicy skłonni są bowiem dokonywać takich rozporządzeń swoim majątkiem, które dostarczają wybranym wierzycielom korzyści kosztem pozostałych wierzycieli. Natomiast, gdy majątek dłużnika nie wystarcza na pełne (całkowite) zaspokojenie wszystkich wierzycieli, to wierzyciele powinni w proporcjonalny sposób partycypować w powstałych stratach.

Już pod rządem KK z 1932 r. przyjmowano, że w sytuacji, w której dłużnik nie może zaspokoić wszystkich swoich wierzycieli, spłacić wszystkich ciążących na nim zobowiązań - zasady uczciwego obrotu nakazują w miarę możliwości równomierne zaspokojenie ogółu wierzycieli z całego majątku dłużnika tak, aby straty rozłożyły się jednakowym ciężarem na wszystkich (zob. L.Peiper, Komentarz do kodeksu karnego..., s. 776). Współcześnie zwraca się uwagę, że w sytuacji, gdy dłużnik nie zaspokaja dobrowolnie wierzyciela, ten może skorzystać z drogi postępowania egzekucyjnego i wymusić na dłużniku należne świadczenie. Jeżeli jednak dłużnik nie jest w stanie zaspokoić wszystkich swoich wierzycieli, to instytucja egzekucji prowadzi do zaspokojenia jednych wierzycieli, pozostawiając innych wierzycieli niezaspokojonych. Tymczasem zasady uczciwego obrotu nakazywałyby w takich wypadkach rozłożyć straty możliwie równomiernie na wszystkich wierzycieli, z uwzględnieniem interesu wierzycieli korzystających z pierwszeństwa przed interesem pozostałych oraz interesu ogółu wierzycieli przed interesem samego dłużnika (zob. J.Majewski, [w:] A.Zoll (red.) Kodeks karny. Część szczególna. Komentarz. Tom III, Warszawa 2016, s. 771). W literaturze wskazuje się, że sytuacja, w której dłużnik zaprzestał płacenia długów albo jest niemal pewne, że w najbliższej przyszłości ich płacenia zaprzestanie, wymaga od wierzycieli dłużnika pewnej solidarności. (zob. R.Zakrzewski, Przepięstwa na szkodę wierzycieli, Prok i Pr. 1999, nr 7-8, s. 33-34).

Według sądu odwoławczego, zawarte w apelacji obrońców W. D. trafne uwagi dotyczące sposobu spełniania zobowiązania przez dłużnika nie wykluczają możliwości pociągnięcia do odpowiedzialności karnej wierzyciela współdziałającego z dłużnikiem w przestępstwie z art. 302§1 KK. Jeżeli wierzyciel ma prawo domagać się zaspokojenia swojego roszczenia niezależnie od faktycznej lub prawnej sytuacji, w jakiej znajduje się dłużnik, to w wypadku, gdy zachowanie dłużnika zagrożonego niewypłacalnością lub upadłością będzie naruszać podane wcześniej zasady proporcjonalnego zaspokajania wierzycieli, wierzyciel, który domaga się zaspokojenia swojego roszczenia z pokrzywdzeniem pozostałych wierzycieli, musi liczyć się z możliwością karnoprawnego wartościowania jego zachowania. Jeżeli wierzyciel domaga się od dłużnika uchybienia wymienionym wcześniej zasadom i zaspokojenia go z pokrzywdzeniem innych wierzycieli, współdziała w popełnieniu przez dłużnika czynu zabronionego z art. 302§1 KK. Taki pogląd wyrażony jest także w literaturze przedmiotu (zob. R.Zawłocki, [w:] Kodeks karny..., s. 849). Dłużnik, chcąc uczynić zadość żądaniu wierzyciela będzie musiał sprzeniewierzyć się jednej z wymienionych zasad, ze świadomością, że spowoduje to pokrzywdzenie pozostałych wierzycieli. Zachowanie dłużnika stanowić będzie zamach na wartości chronione w przepisie art. 302§1 KK, a zachowanie wierzyciela współdziałającego w tym akcie, np. udzielenie pomocy dłużnikowi. Jeżeli zatem W. D. udzieliła M. T. (1) pomocy do popełnienia przestępstwa z art. 302§1 KK, jej zachowanie stanowi niesprawczą postać współdziałania w popełnieniu tego przestępstwa.

W literaturze prawniczej przyjmuje się bowiem, że polska konstrukcja odpowiedzialności za pomocnictwo oparta jest na ścisłym powiązaniu zachowania pomocnika z konkretnym czynem zabronionym określonym w części szczególnej Kodeksu karnego. Istota tej konstrukcji prawnej nie sprowadza się do stworzenia z pomocnictwa deliktu sui generis, lecz do rozszerzenia zakresu karalności zachowań godzących w dobra chronione przez odpowiednie przepisy części szczególnej poza sytuacje stanowiące przekroczenie chroniącej te dobra normy sankcjonowanej wyrażonej w przepisie części szczególnej. **Zachowanie polegające na udzieleniu innej osobie pomocy w popełnieniu czynu**

zabronionego nie godzi bezpośrednio w dobro prawne chronione przez ten czyn zabroniony, lecz stwarza szczególne niebezpieczeństwo dla tego dobra, sprowadzające się do zwiększenia prawdopodobieństwa urzeczywistnienia zestawu ustawowych znamion przez osobę, której pomoc jest udzielana. Istota bezprawności pomocnictwa tkwi więc w szczególnym powiązaniu normy sankcjonowanej wyrażonej w przepisie części szczególnej z treścią art. 18§3 KK, który wyraża normę sankcjonowaną zakazującą ułatwiania innej osobie popełnienia czynu zabronionego. Skonkretyzowanie ogólnego zakazu odnoszącego się do generalnie ujętej czynności ułatwiania poprzez powiązanie go z treścią znamion konkretnego typu opisanego w części szczególnej Kodeksu karnego, pozwala przekształcić ten ogólny zakaz ułatwiania popełnienia czynu zabronionego, w normę zakazującą ułatwiania innej osobie przekraczania normy sankcjonowanej wyrażonej w odpowiednim przepisie części szczególnej KK (zob. P.Kardas, Teoretyczne podstawy odpowiedzialności karnej za przestępne współdziałanie, Zakamycze 2001, s. 640-641).

W takim stanie rzeczy, zachowanie W. D. określone w punkcie XIX części rozstrzygającej zaskarżonego wyroku, sąd odwoławczy zakwalifikował jako przestępstwo z at. 18§3 KK w zw. z art. 302§1 KK i wymierzył jej karę grzywny w wysokości 300 stawek dziennych, ustalając wysokość jednej stawki na 200 zł.

Wobec przypisania W. D. popełnienia czynu z art. 18§3 KK w zw. z art. 302§1 KK straciły na znaczeniu pozostałe zarzuty obrazy prawa materialnego sformułowane w rozpoznawanej apelacji. W związku z tym, wymienione zarzuty pozostawiono bez rozpoznania.

11. Przechodząc do rozważenia zarzutów dotyczących obrazy przepisów postępowania sformułowanych w apelacji obrońców W. D. stwierdzić należy, że niezasadny jest zarzut obrazy przepisu art. 8 KPK. Według apelacji sąd nie uczynił samodzielnych ustaleń faktycznych w zakresie dotyczącym: 1) zawarcia w dniu 14.12.2007 r. umowy nabycia nieruchomości (...), 2) oświadczenia M. T. (1) o zaciągnięciu u W. D. pożyczki w wysokości 1.220.000 zł, 3) zawarcia w dniu 24.09.2008 r. umowy przeniesienia na rzecz W. D. udziałów w nieruchomości (...) w zamian za zwolnienie M. T. (1) z długu. Teza apelacji, że w wymienionych kwestiach sąd a quo przyjął ustalenia dokonane przez Sąd Okręgowy we Wrocławiu w wyroku z dnia 17.06.2013 r., I C 1585/11 jest bezzasadna w stopniu oczywistym. Okoliczność, że sąd pierwszej instancji wykorzystał fragment uzasadnienia wymienionego wyroku sądu cywilnego nie świadczy o przyjęciu za własne ustaleń faktycznych dokonanych przez ten sąd, a jedynie o nierzetelnym uzasadnieniu rzeczonych faktów, co nie miało jednak znaczenia dla treści zaskarżonego wyroku.

Apelujący mają rację, że niedopuszczalne jest opieranie się przy dokonywaniu przez sąd karny ustaleń faktycznych na ustaleniach innego organu procesowego, a więc niejako „przejmowanie” ustaleń tego organu, gdyż obowiązkiem sądu karnego jest poczynienie własnych ustaleń, jako jedynie dopuszczalnej podstawy rozstrzygnięcia. Sąd musi także dokonać własnych ocen przeprowadzonych przez siebie dowodów, a ocena dowodów dokonana wcześniej przez inny organ nie może być dla tego sądu wiążąca. Konieczność dokonania własnych ustaleń wynika z zasady bezpośredniości, zobowiązującej sąd do korzystania z dowodów pierwotnych, co stanowi jedną z gwarancji zasady prawdy materialnej, wyrażającej dyrektywę dokonania ustaleń zgodnych z rzeczywistością (zob. wyr. SA w Lublinie z dnia 23.12.2009, II Kz 159/09). Taka sytuacja w rozpoznawanej sprawie nie miała jednak miejsca. Na podstawie lektury części ustalającej i części motywacyjnej uzasadnienia zaskarżonego wyroku nie budzi wątpliwości, że w kwestiach powołanych w apelacji sąd pierwszej instancji dokonał własnych ustaleń faktycznych na podstawie dowodów i okoliczności ujawnionych na rozprawie głównej.

Niezasadny w całości jest zarzut obrazy przepisów art. 4, 7, 92 i 410 KPK. Osia tego zarzutu jest twierdzenie, że oskarżona i jej córka A. T. (1) nie utrzymywały żadnych kontaktów z A. D. (2), a W. D. nie знаła sytuacji finansowej przedsiębiorstwa (...) w chwili zawierania z M. T. (1) umowy przenoszącej na jej rzecz udziały w nieruchomości (...). W tych kwestiach sąd odwoławczy podziela ocenę dowodów przeprowadzoną przez sąd a quo oraz ustalenia faktów mających istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia wymienionych kwestii. Pomimo werbalnej deklaracji, że oskarżona i jej córka A. nie utrzymywały kontaktów z A. D. (2), fakty ustalone w rozpoznawanej sprawie wskazują na inny stan rzeczy. Przede wszystkim wskazać należy na zaangażowanie A. D. (2) w remont domu A. i M. T. (1) w P. oraz mieszkania A. T. (1) we W. na ul. (...). Jeżeli rzeczywiście A. T. (1) nie utrzymywała z ojcem żadnych stosunków, to

zdziwienie budzi okoliczność, że A. D. (2) z własnej inicjatywy podjął się remontu jej domu, wynajął i opłacił w tym celu pracowników. Zdziwienie budzi też to, że matka A. T. (1) i była żona A. D. (2), która twierdzi, że od 35 lat nie utrzymuje z nim kontaktów, akceptowała wymieniony stan rzeczy, nadzorowała remont domu i wydawała polecenia pracownikom zatrudnionym wszak przez A. D. (2).

Nie budzi wątpliwości, że na polecenie A. D. (2) pracownicy przedsiębiorstwa (...) wykonywali remont mieszkania przy ul. (...) we W.. Z pola widzenia nie można tracić, że oskarżona w uzgodnieniu z A. D. (2) wiele razy składała przed notariuszem nieprawdziwe oświadczenia, o których mowa w zarzutach aktu oskarżenia oraz apelacji oskarżyciela publicznego. Poza sporem jest okoliczność, że z powodu zawierania przez oskarżoną wielu umów dotyczących nieruchomości (...) współdziałała z A. D. (2) w ich zawarciu. Dowody i okoliczności ujawnione przez sąd pierwszej instancji wskazują zatem, że wbrew apelacji, oskarżona i jej córka A. utrzymywały ściśle kontakty z A. D. (2) i akceptowały jego zaangażowanie w ich sprawy majątkowe.

Wbrew apelacji sąd pierwszej instancji ustalił w sposób zgodny z rzeczywistością, że oskarżona w chwili zawierania z M. T. (1) umowy przenoszącej na jej rzecz udziałów w nieruchomości (...) znała stan majątkowy i kondycję finansową przedsiębiorstwa (...) oraz M. T. (1). W tej kwestii sąd a quo ustalając stan świadomości W. D. trafnie oparł się na następujących okolicznościach: 1) oskarżona jest teściową M. T. (1) i była żoną A. D. (2), 2) M. T. (1) nie spłacił żadnej raty pożyczki udzielonej mu przez oskarżoną, 3) W. D. nalegała, aby M. T. (1) spłacił pożyczkę, 4) powszechna była wiedza o niewypłacalności firmy (...).

Dokonując wymienionych ustaleń sąd pierwszej instancji trafnie oparł się na dowodzie z zeznań A. D. (2), które złożył w dniu 27 sierpnia 2010 r. w postępowaniu przygotowawczym. A. D. (2) podał wtedy, że W. D. zawierając umowę w dniu 24.09.2008 r. musiała wiedzieć o trudnej sytuacji finansowej firmy (...). Informacje posiadała od córki A. T. (1). Wymienione wyjaśnienia A. D. (2) złożył w obecności swojego obrońcy, który brał udział w czynności przesłuchania. Zasadnie zatem sąd dał wiarę tym wyjaśnieniom, a nie zeznaniom A. D. (2) złożonym na rozprawie głównej.

Okolicznością mającą kluczowe znaczenie dla ustalenia stanu świadomości oskarżonej, co do kondycji finansowej przedsiębiorstwa (...) i M. T. (1) jest fakt, że wymieniony oskarżony nie spłacił żadnej raty pożyczki udzielonej mu przez oskarżoną. Nie budzi wątpliwości, że kupując nieruchomość (...) M. T. (1) nie posiadał na ten cel środków finansowych. Zwrócił się więc o pożyczkę do teściowej, czyli W. D.. Już ta okoliczność obrazuje ówczesny stan (...) i rzeczonygo przedsiębiorstwa oraz świadomość oskarżonej w tej kwestii. Dodać jednak należy, że z udzielonej pożyczki M. T. (1) nie spłacił żadnej raty. W tych okolicznościach każdy przeciętnie rozgarnięty człowiek, a tym bardziej oskarżona, która podkreślała swoją karierę zawodową w niemieckich instytucjach finansowych, zdaliby sobie sprawę z tego, że sytuacja finansowa M. T. (1) i wymienionego przedsiębiorstwa jest krytyczna. Zgodnie z prawidłowym ustaleniem sądu a quo, W. D. znała sytuację finansową M. T. (1) i przedsiębiorstwa (...) oraz miała świadomość, że jest ona krytyczna, grożąca im niewypłacalnością lub upadłością.

W konsekwencji, sąd pierwszej instancji prawidłowo ustalił stronę podmiotową przestępstwa przypisanego W. D. przyjmując, że działała ona umyślnie w zamiarze bezpośrednim, w celu dokonania przez M. T. (1) przestępstwa z art. 302§1 KK.

Niezasadny jest zarzut obrazy przepisu art. 410 KPK sformułowany z punkcie II. 3 apelacji. Co do kwestii, że M. T. (1) znał sytuację finansową przedsiębiorstwa (...) sąd odwoławczy wypowiedział się wcześniej.

W całości niezasadny jest kolejny zarzut obrazy przepisu art. 410 KPK. Argumenty i okoliczności przedstawione w apelacji na rzecz tego zarzutu ocenić należy wyłącznie przez pryzmat czynu, który został ostatecznie przypisany oskarżonej, tj. przestępstwa z art. 18§3 KK w zw. z art. 302§1 KK. Dla przypisania oskarżonej odpowiedzialności za to przestępstwo nie mają znaczenia okoliczności dotyczącego tego: 1) czy zakup nieruchomości (...) został, czy nie został w całości sfinansowany z prywatnych środków oskarżonej, 2) w jakim celu oskarżona nabyła udziały w wymienionej nieruchomości, 3) czy nieruchomość (...) była remontowana ze środków przedsiębiorstwa (...), 4) z jakich powodów oskarżona zawarła umowę przenoszącą udziały w tej nieruchomości.

Dla pociągnięcia oskarżonej do odpowiedzialności za przypisane jej przestępstwo relewantne są zaś następujące okoliczności: 1) czy współdziałała z M. T. (1) w zawarciu umowy przenoszącej na jej rzecz udziały w nieruchomości (...), 2) czy była świadoma tego, że M. T. (1) jest zagrożony niewypłacalnością lub upadłością oraz, że nie może spłacić wszystkich wierzycieli 3) czy była świadoma tego, że zawarcie wymienionej umowy spowoduje pokrzywdzenie pozostałych wierzycieli M. T. (1).

Okoliczności faktyczne odnoszące się do tych kwestii, sąd pierwszej instancji ustalił prawidłowo, w zgodzie z rzeczywistym stanem rzeczy, opierając się na wszystkich dowodach i okolicznościach ujawnionych na rozprawie głównej, które ocenił zgodnie z dyrektywami wyrażonymi w art. 7 KPK.

W kontekście rozstrzygnięcia sądu odwoławczego zmieniającego wyrok sądu pierwszej instancji co do W. D., znaczenia nie mają zarzuty sformułowane w punktach II.5 i II.6 apelacji.

12. W całości zasadne są zarzuty i wnioski sformułowane w apelacji obrońcy I. T. dotyczące czynów przypisanych tej oskarżonej w zaskarżonym wyroku. Zważyć wszak należy, że I. T. została uznana za winną popełnienia przestępstwa polegającego na tym, że w dniu 10 stycznia 2007 r. ułatwiła M. T. (1) doprowadzenie do upadłości przedsiębiorstwa (...) w ten sposób, że razem z M. T. (1) i A. D. (3) zawarła umowę nabycia od M. i A. S. (4) nieruchomości w I., tj. przestępstwa z art. 18§3 KK w zw. z art. 301§2 KK. Z wymienionego zarzutu wynika zatem, że I. T. zawierając w styczniu 2007 r. rzeczoną umowę uczyniła to po to, aby ułatwić M. T. (1) zbankrutowanie.

Wymienione ustalenie sądu pierwszej instancji jest dowolne i nie ma żadnego racjonalnego uzasadnienia w dowodach ujawnionych na rozprawie głównej. Przynajmniej zważyć należy, że nabycie nieruchomości od małżonków S. było efektem zawarcia przedwstępnej umowy sprzedaży rzeczonych nieruchomości, w której oskarżona nie brała udziału. M. T. (1) zaproponował jej przystąpienie do umowy ostatecznej, pod warunkiem wniesienia wkładu w wysokości 76.000 zł informując przy tym, że inwestycja ma służyć wybudowaniu osiedla domów jednorodzinnych. Z ustaleń dokonanych przez sąd pierwszej instancji wynika, że przed 10 stycznia 2007 r. nie było żadnych symptomów złej kondycji finansowej przedsiębiorstwa (...), nie mówiąc o zagrożeniu niewypłacalnością czy upadłością tego przedsiębiorstwa. Umowa nabycia nieruchomości w I. zawarta była na początku działalności tego przedsiębiorstwa, gdy przyszli lokatorzy przelewali środki finansowe z tytułu nabycia lokalu mieszkalnego, a roboty budowlane prowadzone były w miarę rytmicznie. Z pola widzenia nie można tracić, że zawierając wymienioną umowę oskarżona wniosła oszczędności w kwocie 76.000 zł, które były przeznaczone na pomoc dla schorowanej i niedołączonej matki.

W świetle wymienionych okoliczności stwierdzić należy, że oskarżona nie miała żadnej wiedzy i wiadomości, że M. T. (1) zagrożony jest niewypłacalnością lub upadłością, co w rzeczywistości nie miało też miejsca. Przeciwnie, była przekonana, że przedsiębiorstwo funkcjonuje bez żadnych problemów finansowych i jego przyszłość nie jest zagrożona. Twierdzenie, że zawierając w takich okolicznościach z M. i A. S. (4) umowę nabycia nieruchomości w I. oskarżona udzieliła M. T. (1) pomocy w popełnieniu przez niego przestępstwa umyślnego bankructwa, nie ma żadnego uzasadnienia w ujawnionych dowodach. Oskarżona nie mogła też wiedzieć, w jaki sposób M. T. (1) i A. D. (2) będą prowadzić działalność gospodarczą, a zwłaszcza, że uzyskane środki finansowe przeznaczać będą na cele niezwiązane z wybudowaniem osiedli mieszkaniowych w I. i S..

Zakładając hipotetycznie i abstrakcyjnie, że oskarżona w jakiś sposób mogła uzyskać wiedzę dotyczącą tego, w jaki sposób M. T. (1) będzie prowadził przedsiębiorstwo (...), nie sposób jednak przyjąć, że oskarżona zainwestowała oszczędności w wysokości 76.000 zł w wymienione przedsięwzięcie wiedząc, że ono upadnie. Świadczyłoby to o skrajnie nielogicznym zachowaniu oskarżonej, o działaniu na własną szkodę, prowadzącym do utraty oszczędności, a w przyszłości ponoszenia ewentualnych kosztów wynikających z upadłości M. T. (1). Dowody zebrane w sprawie nie dają podstaw do takiego wnioskowania.

Z tych względów I. T. należało uniewinnić od czynu przypisanego jej w punkcie XXIII części rozstrzygającej zaskarżonego wyroku.

13. I. T. została uznana za winną również tego, że usiłowała podżegać A. D. (2) do wyłudzenia zwolnienia lekarskiego poświadczającego nieprawdę i użycia takiego dokumentu w sądzie. W tej sprawie sąd pierwszej instancji ustalił, że oskarżona nakłaniała A. D. (2), aby „udał się do lekarza sądowego i wziął od niego zwolnienie lekarskie, że ze względu na swój stan zdrowia nie może uczestniczyć w rozprawie i przedłożyć je w sądzie” (s. 114 uzasadnienia wyroku). Według sądu, choć A. D. (2) „nie dał się namówić”, to poszedł do lekarza sądowego, uzyskał zwolnienie i z powodu choroby nie stawiał się w sądzie. Wymieniony sąd kategorycznie stwierdził, że „z rozmowy w sposób jasny i niebudzący wątpliwości wynika, że I. T. namawiała A. D. (2) do przedłożenia w sądzie zaświadczenia lekarskiego stwierdzającego niemożność jego udziału w zaplanowanej rozprawie (s. 115 uzasadnienia wyroku). Rzecz w tym, że takie zachowanie nie stanowi przestępstwa. Z dokonanych przez sąd a quo ustaleń faktycznych wynika bowiem, że A. D. (2) był chory. I. T. powiedziała mu, aby udał się do lekarza sądowego i uzyskał zaświadczenie, że nie może stawić się na rozprawie z powodu choroby. A. D. (2) poszedł do lekarza sądowego i uzyskał takie zaświadczenie, które przedłożył w sądzie tytułem usprawiedliwienia swojej nieobecności. W takim stanie faktycznym nie sposób dopatrzeć się bezprawnego zachowania wypełniającego znamiona typu czynu zabronionego. I. T. zarzucić można jedynie tyle, że namawiała A. D. (2), aby nie stawiał się w sądzie na rozprawie z powodu choroby, choć i taki zarzut jest wątpliwy, gdyż wymaga uznania, że ustawy obowiązek stawienia się w sądzie i złożenia zeznań zasługuje na wyższą ochronę niż zdrowie świadka.

Z wymienionych względów sąd odwoławczy zmienił zaskarżony wyrok w punkcie XXVI części rozstrzygającej w ten sposób, że uniewinnił I. T. od popełnienia przestępstwa z art. 13§1 KK w zw. z art. 18§2 KK w zw. z art. 272 KK i art. 13§1 KK w zw. z art. 18§2 KK w zw. z art. 273 KK w zw. z art. 11§2 KK.

14. Przechodząc do apelacji złożonej przez oskarżyciela publicznego należy powiedzieć, że według prokuratora sąd a quo niewłaściwie zinterpretował przepis art. 272 KK uznając, że złożenie niezgodnego z prawdą oświadczenia woli przed notariuszem nie stanowi wyłudzenia poświadczającego nieprawdę. Dotyczy to zarzutów: 1a, 1b, 1c, 1d, 1f oraz 1f. Drugą kwestią jest zaniechanie uznania, że M. T. (1), I. T. i A. D. (2) oszukali M. i A. S. (4). Według apelującego, po zawarciu umowy kupna działek w I., w ciągu niecałych dwóch miesięcy środki obrotowe M. T. (1) uległy wyczerpaniu, a on w rozpaczliwych mailach do A. D. (2) prosił o nakłanianie klientów do wpłat, bo nie miał środków na remont mieszkania w P., a zobowiązał się jeszcze do kupienia (...). Według apelacji, po zawarciu umowy ze S. nie wystąpiły żadne zdarzenia, które spowodowałyby nagłą utratę płynności finansowej przedsiębiorstwa (...). Tym samym od początku było oczywiste, że M. T. (1) nie stać na spłacenie M. i A. S. (4) nie tylko w umówionym terminie, ale w ogóle. Według prokuratora, należy postawić pytanie, czy gdyby S. wiedzieli o faktycznym stanie finansów M. T. (1) i braku możliwości wywiązania się z przyjętych zobowiązań, to zawarliby umowę sprzedaży dwóch działek. S. byli w trudnej sytuacji finansowej, mieli do spłacenia długi. Sprzedali działki, aby spłacić te długi. Nieruchomość, na której stał ich dom była jedynym znaczącym składnikiem majątkowym. A. D. (2) i M. T. (1) przedstawiali firmę (...) jako wypłacalne i prężne przedsiębiorstwo, czym wprowadzili S. w błąd.

Z apelacji prokuratora, o której sam skarżący mówi, że jest skomplikowana, nadmiernie rozbudowana, mało precyzyjna, a przez to nieczytelna wynika, że osiã sformułowanych zarzutów są dwie kwestie. Pierwsza, że sąd a quo bezzasadnie zaniechał przyjęcia, że nieprawdziwe oświadczenia M. T. (1) i W. D. złożone przed notariuszem stanowiły wypełnienie znamion przestępstwa z art. 272 KK. Drugą kwestią jest niezasadne uznanie, że M. T. (1) oraz I. T. nie oszukali małżonków S. przy zakupie od nich nieruchomości w I..

Stwierdzić zatem należy, że niezasadne są wszystkie zarzuty, których osiã jest brak zastosowania przepisu art. 272 KK do kwalifikowania zachowania M. T. (1) i W. D., polegającego na złożeniu przed notariuszem nieprawdziwych oświadczeń. Z dominującego orzecznictwa sądów polskich w tej kwestii wynika, że zachowanie sprawcy czynu z art. 272 KK polegać musi na podjęciu podstępnych zabiegów, które zmierzają do wyłudzenia poświadczającego nieprawdę. Podstępne wprowadzenie w błąd stanowi bowiem szczególną formę wprowadzenia w błąd, wymagającą podjęcia innych jeszcze podstępnych zabiegów, niż tylko fałszywe informowanie, w celu wyłudzenia od osoby uprawnionej określonej treści dokumentu (zob. wyr. SN z dnia 16.12.2016 r., II KK 314/16; wyr. SN z dnia 5.04.2011 r., II KK 267/10; wyr. SA w Krakowie z dnia 8.03.2001 r., II AKa 33/01; wyr. SA w Katowicach z dnia 29.07.2016 r., II AKa 479/15).

Podaje się, że dla wypełnienia znamion przestępstwa określonego w art. 272 KK nie wystarcza samo złożenie nieprawdziwego oświadczenia, ale konieczne jest podjęcie jeszcze pewnych działań, na przykład przebiegłych, pozorujących jego zgodność z rzeczywistością i utrudniających wykrycie nieprawdy (zob. wyr. SN z dnia 26.11.2014 r., II KK 138/14). Sprawca używając podstępnych zabiegów ma pozorować zgodność przebiegu zdarzenia z rzeczywistością i tym samym utrudniać odkrycie prawdy o tym zdarzeniu. W takim działaniu sprawcy znajduje się również element skrytości, mającej na celu zmylenie kogoś lub oszukanie. Chodzi o działania przebiegłe, których wykrycie wymaga uwagi wychodzącej ponad przeciętną miarę (por. wyr. SN z dnia 15.03.2012 r., V KK 240/11; wyr. SN z dnia 5.04.2011 r., II KK 267/10; wyr. SN z dnia 10.10.2007 r., III KK 25/07; wyr. SN z dnia 4.06.2003 r., WA 26/03; post. SN z dnia 9.10.2008 r., II KK 179/08; wyr. SA w Krakowie z dnia 8.03.2001 r., II AKa 33/01; wyr. SA w Łodzi z dnia 18.08.2011 r., II AKa 70/11; wyr. SA w Białymstoku z dnia 14.09.2012 r., II AKa 110/12). Zgodnie z ustalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego, samo kłamstwo nie stanowi jeszcze podstępnego zabiegu, o którym mowa w art. 272 KK, a staje się nim dopiero w połączeniu z zachowaniem sprawcy, które jego kłamliwym twierdzeniom daje pozór prawdy (zob. post. SN z dnia 9.10.2008 r., II KK 179/08).

Podsumowując przegląd wybranych orzeczeń sądów polskich należy powiedzieć, że podstępne wprowadzenie w błąd w rozumieniu art. 272 KK oznacza szczególną, a nie jak w art. 286§1 KK zwykłą formę „wprowadzenia w błąd”. Dla wypełnienia znamion przestępstwa określonego w art. 272 KK nie wystarczy samo złożenie nieprawdziwego oświadczenia, ale konieczne jest podjęcie jeszcze pewnych działań, np. przebiegłych, pozorujących jego zgodność z rzeczywistością i utrudniających wykrycie nieprawdy (zob. wyr. SN z dnia 4.06.2003 r., WA 26/03). Podstępne wprowadzenie w błąd, to zatem kwalifikowana forma „wprowadzenia w błąd”, polegająca na działaniach przebiegłych, których wykrycie wymaga uwagi wychodzącej ponad miarę przeciętną (por. wyr. SA w Krakowie z dnia 8.03.2001 r., II AKa 33/01).

Stanowisko sądów polskich w wymienionej kwestii jest zgodne ze stanowiskiem przyjętym w doktrynie prawa karnego, gdzie przez pojęcie podstępnego wprowadzenia w błąd rozumie się celowe wytworzenie u wystawcy dokumentu mylnego wyobrażenia o okolicznościach związanych z wyludzoną dokumentem. Przestępstwo z art. 272 KK może być popełnione zarówno wtedy, gdy sprawca sam bezpośrednio wprowadza w błąd osobę wystawiającą dokument, jak i wówczas, gdy działa za pośrednictwem lub przy współudziale innych osób (por. Kodeks karny. Część szczególna. Komentarz. Tom II, pod red. A.Wąska i R.Zawłockiego, Warszawa 2010, s. 813-822; J.Piórkowska - Flieger, Fałsz dokumentu w polskim prawie karnym, Zakamycze 2004, s. 378-380). Wprowadzenie w błąd osoby upoważnionej do wystawienia dokumentu polega na wytworzeniu u niej mylnego wyobrażenia o stanie rzeczy, do którego ma odnosić się ten dokument. Sprawca może to spowodować np. poprzez złożenie fałszywych zeznań, przedłożenie funkcjonariuszowi sfalszowanych lub podrobionych dokumentów, czy też posłużyć się uzyskanym wcześniej poświadczeniem nieprawdy przez innego funkcjonariusza. Dokument, o którym mowa w art. 272 KK, musi zawierać poświadczenie nieprawdy, cechujące się przymiotem zaufania publicznego, a więc poświadczenie to musi być częścią dyspozycyjną dokumentu (por. Kodeks karny. Część szczególna. Komentarz. Tom II, pod red. A. Zolla, Kraków 2006, s. 1345-1348).

Nietrafne są również wszystkie zarzuty sformułowane w apelacji prokuratora, których osią jest zaniechanie przez sąd pierwszej instancji uznania, że M. T. (1) oraz I. T. oszukali małżonków S.. W tej kwestii zważyć należy, że w dniu 10 stycznia 2007 r. M. i A. S. (4) zawarli z M. T. (1), A. D. (3) i I. T. umowę sprzedaży dwóch działek w I. za cenę 2.375.000 zł. Przez zawarciem umowy, kupujący zapłacili 100.000 zł, **a pozostałą część ceny sprzedaży mieli zapłacić do 31 marca 2007 r. z kredytu**. W zakresie obowiązku zapłaty ceny, kupujący poddali się egzekucji na podstawie art. 777§1 pkt 4 KPC. M. i A. S. (4) wyrazili zgodę, aby należna im pozostała część ceny sprzedaży, w pierwszej kolejności została przeznaczona na zaspokojenie ich wierzycieli hipotecznych prowadzących z tych nieruchomości egzekucję, tj. Spółdzielnię (...), (...) K. P. (2), A. S. (8). sp.j. R.-T., (...) S.A., (...) Bank (...) SA. Zawierając wymienioną umowę małżonkowie S. mieli więc świadomość, że M. T. (1) oraz I. T. do zapłacenia pełnej ceny sprzedaży wymienionej nieruchomości potrzebują środków pieniężnych pochodzących z kredytu. Uzyskanie kredytu jest zaś okolicznością przyszłą i niepewną, o czym małżonkowie S. dobrze wiedzieli.

W dniu 10 marca 2007 r. strony postanowiły wydłużyć termin zapłaty pozostałej części ceny sprzedaży w ten sposób, że 150.000 zł zostanie zapłacone solidarnie przez kupujących do dnia 11 kwietnia 2007 r., a pozostała kwota 2.125.000 zł do dnia 18 maja 2007 r. W dniu 12 maja 2007 r. M. T. (1), A. D. (2) i I. T. złożyli oświadczenia, że nadal są obowiązani zapłacić tytułem ceny sprzedaży kwotę 652.759 zł, której termin ustalono na 31 stycznia 2009 r. Wyrażając zgodę na wydłużenie terminu zapłaty całej ceny sprzedaży rzeczonyj nieruchomości, **małżonkowie S. mieli świadomość, że zabiegi M. T. (1) o uzyskanie kredytu okazały się nieskuteczne.** Jednocześnie wiedzieli, że M. T. (1) spłaca ich wierzycieli, do czego się zobowiązał w umowie z 10 stycznia 2007 r. Z wyroku Sądu Okręgowego we Wrocławiu, I C 319/14, który został ujawniony na rozprawie głównej w dniu 28 lutego 2017 r. wynika bowiem, że:

- 1) M. T. (1) w dniu 2 stycznia 2007 r. zapłacił Spółdzielni (...) kwotę 33.000 zł,
- 2) M. T. (1) w dniu 2 lutego 2007 r. zapłacił bankowi (...) SA 20.000 zł,
- 3) Marek Trejgis zapłacił w dniu 2 marca 2007 r. kwotę 1133,70 zł sp. j. R.-T..

Z wyroku Sądu Okręgowego we Wrocławiu I C 319/14 wynika również, że M. T. (1) oraz I. T. spłacali wierzycieli M. i A. S. (4) po zawarciu umowy prolongującej termin zapłaty ceny sprzedaży rzeczonyj nieruchomości. Mianowicie:

- 1) M. T. (1) w dniu 3 kwietnia 2007 r. zapłacił K. P. (2) 53.000 zł i zobowiązał się do zapłacenia dalszych 5000 zł.,
- 2) M. T. (1) w dniu 25 kwietnia 2007 r. zapłacił sp. z o.o. (...) kwotę 22.000 zł,
- 3) M. T. (1) w dniu w dniu 26 kwietnia 2007 r. zapłacił Chłodni (...) kwotę 5000 zł, a w dniu 25 kwietnia 2007 r. 12.000 zł Chłodni (...), zaś w dniu 25 kwietnia 2007 r. kwotę 10.250 zł M. W. (4) oraz kwotę 17.000 zł (...) Bank (...) SA i kwotę 10.000 zł A. S. (8),
- 4) M. T. (1) w dniu 27 kwietnia 2007 r. zapłacił R. U. 5907,64 zł, w dniu 8 maja 2007 r. (...) sp. z o.o. kwotę 12.000 zł, w dniu 12 czerwca 2007 r. komornikowi przy Sądzie Rejonowym w O. prowadzącemu postępowanie egzekucyjne przeciwko M. i A. S. (4) kwotę 28.090,22 zł.
- 5) M. T. (1) i I. T. w dniu 5 września 2007 r. zapłacili bankowi (...) kwotę 240.000 zł., a w dniu 14 września 2007 r. kwotę 30.000 zł.
- 6) M. T. (1) do 1 sierpnia 2008 r. zapłacił bankowi (...) SA kwotę 140.000 zł, a do dnia 28 czerwca 2007 r. kwotę 686.796 zł,
- 7) A. D. (3) do 18 stycznia 2008 r. zapłacił ww. bankowi kwotę 260.000 zł.

Na poczet zobowiązań M. i A. S. (4) w stosunku do banku (...) zapłacił łącznie 140.00 zł., A. D. (3) kwotę 260.000 zł, a M. T. (1) i I. T. kwotę 30.000 zł. Na rzecz banku (...)M. T. (1)zapłacił łącznie 686.796 zł.

Prawdą jest, że małżonkowie S. nie uzyskali całej ceny sprzedaży nieruchomości w I.. Z dowodów przedstawionych przez oskarżyciela publicznego i przeprowadzonych na rozprawie głównej nie wynika jednak, aby oskarżeni wprowadzili ich w błąd albo zataili przed nimi okoliczności mające istotne znaczenie dla zawarcia umowy sprzedaży rzeczonyj nieruchomości. Poza tym, do końca 2008 r. oskarżeni spłacali wierzycieli małżonków S., co wskazuje na ich zamiar i wolę wywiązania się z zawartej umowy.

Natomiast w apelacji prokuratora trafnie podnosi się, że przepis art. 300§3 KK nie stanowi typu kwalifikowanego czynu z art. 300§1 KK. Dlatego konieczna jest kumulatywna kwalifikacja z art. 300§1 KK i art. 300§3 KK. Poza tym zachowanie A. D. (1) (S.) polegające na przedłożeniu w (...) Bank SA nieprawdziwego zaświadczenia o zatrudnieniu, w celu uzyskania kredytu, powinno być wartościowane także przez pryzmat przepisu art. 297§1 KK, czego sąd pierwszej instancji bezpodstawnie zaniechał.

14. Wobec rozstrzygnięcia sądu odwoławczego, że niedopuszczalne było nałożenie na M. T. (1) obowiązku naprawienia szkody na podstawie art. 46§1 KK, bezprzedmiotowe stały się zarzuty podniesione w apelacji pełnomocnika oskarżycieli posiłkowych. Z tego względu, wymienione zarzuty pozostawiono bez rozpoznania.

15. Mając na względzie powyższe okoliczności, sąd odwoławczy orzekł, jak na wstępie.

SSA Cezariusz Baćkowski SSA Jerzy Skorupka SSA Piotr Kaczmarek